

343 (44)

ФРАНЦУСКИ КРИВИЧНИ ПОСТУПИК

ПРЕВЕО

ДР. ЕМИЛИЈАН БОГОСАВЉЕВИЋ
касациони судија

Штампарија У. Д. Д. „Натошевић“, Нови Сад. 23161

1925.

Уведено у нови инвентар бр. ~~1167~~

1947 год.

Београд

Француски кри- вични поступник

ПРЕВЕО

ДР. ЕМИЛИЈАН БОГОСАВЉЕВИЋ

касациони судија

1923.

ПРЕДГОВОР

Пројекат кривичног поступника, — који треба да важи за читаву нашу Краљевину, — већим делом је довршен. Радило се брзо, јер се хтело унификацију кривичног поступника брзо спровести.

На пројекту се је радило онако, како се је најпоследњем морало: приступило се је рецепцији страног закона, јер се српски кривични поступник није могао усвојити. Али није било оправдано примити начела само једног страног поступника, како се је то код тог пројекта поступило.

Ова околност ми је дала највише повода да преведем француски кривични поступник, јер је он служио као основ многим модерним кривичним поступницима. Држим да ће наши правници наћи у њему више таквих законских наређења која би ваљало увести и код нас, тим више што је француски кривични поступник стално новелиран, те је тако савремен.

У оквиру овог предговора не стављам себи за задатак да изнесем добре стране француског кривичног поступника, а ни то што би требало у нашем пројекту допунити или изменити. Желим, да скренем пажњу читаоца на разлику између једног и другог у погледу само некојих питања.

Систем кривичног правосуђа је у Француској тројан : 1. Правосуђе иступних судова ; 2. Правосуђе преступних судова и 3. Правосуђе поротно за злочине. У вези са овом тројном поделом је делокруг судства тачан и природан.

Наш пројекат није усвојио овај систем правосуђа, а оно што највише жалимо, то је да наш пројекат није примио поротно судство. Не знамо за разлоге, зашто се поротни суд, у оквиру нашег пројекта, није узео, и зашто се у нашој држави не би могао увести. Наши нови закони, као на пр. закон о бирању народних посланика, применио је најсавременија и најлибералнија демократска начела. Наш Устав, наше демократско уређење државе захтева да се и у правосуђу очитује демократско начело : да народ учествује у судству. Ми знамо да наш народ има нарочита смисла за суђење

Ured.
35 295

и да воли судство. Према томе се наш пројекат неће сматрати савременим ако се поротни суд не буде увео.

По француском кривичном поступнику ревизиона власт припада једино касационом суду, који суд је ревизиони форум за сва кривична дела, па и за иступе. Становиште је ово тачно, јер се једнообразност правосуђа може само на овај начин осигурати. — Наш пројекат није се ставио на исто гледиште: наш касациони суд неће бити једини суд за решавање ревизионих питања, те је тако вероватно да наше правосуђе неће бити једнообразно.

Наш пројекат није примио ни то начело да касациони суд треба да буде само ревизиони форум, јер у §. 347. је омогућено касационом суду да преслушава сведоке и да надопуњује доказни поступак. Моје је уверење да ће се ово начело изменити, будући да касациони суд ни по свом устројству, ни по свом позиву, ни из целисходности није удељен за расправљање чињеничког стања, већ му је једини делокруг да води надзор над законом и правним редом, т. ј. да доноси решења по правним питањима.

По француском кривичном поступнику полаже се велика важност на то да судови буду потпуно непристрасни. Онда када се уништи пресуда, упућује се такав други суд који није судио при уништеној пресуди. Француски поступник је, тако рећи, проткан разним наређењима како, када и камо треба спор упутити да би суд био потпуно очуван од сваког утецаја и да би био потпуно непристрастан.

Француски кривични поступник обухвата више него наш пројекат. Тако на пр. устројство притворних завода и казниона. У Француској је притвореник у засебном заводу донде док не отпочне извршавање казне. Ови притвори су разни и одговарају разној сврси; према томе, који суд суди и у ком се стању кривични спор буде налазио, премешта се притвореник из једног притвора у други.

Овај поступник обухвата и она кривична дела која судије у вршењу и ван вршења својих дужности буду починили. Обухвата даље и она кривична дела која су почињена против судија и судских власти за време њиховог званичења.

По француском кривичном поступнику, кривични прогон се има врло брзо спровести. Од оног дана, када се прогон покрене, па до решења ништавне жалбе код касације, одре-

ђени су тачни и кратки рокови за судије и странке, тако на пр. у члану 425. наређено је чак касационом суду(!) да у року од месец дана има да реши ништавну жалбу. Ми би желели да се и у наш пројекат уведу ове мере.

У смислу наређења овог поступника, тромесечно се имају сачинити статистички податци о кривичним споровима. Ови се податци шаљу претпостављеним властима из два разлога: прво, ради надзора над органима правосуђа, те ако се запазе погрешке или немарност, да се дотични органи позову на одговорност; друго, да се зна кретање кривичних спорова, те ако се потреба укаже, да се поостре мере у погледу јавне безбедности. Оправдано би било да и наш пројекат усвоји овакав надзор.

Што се тиче самога превода, имам да приметим да сам имао тешкоћа код појединих француских израза и назива. Французи имају на пр. засебну реч за пресуду, којом се оптужени ослобађа из недостатка доказа, а засебну реч за пресуду, којом се оптужени ослобађа у недостатку кривичног дела. Они имају реч за пресуду или иступног и преступног суда, и реч за вишу пресуду или решење, наиме поротног, призивног и касационог суда. Ја сам читаоце упозорао на ове и друге изразе онде, где сам држао да је најцелисходније.

Назив државних тужаца се је мењао према уставу француске државе. За време краљевине звао се је „краљевски“ тужилац, за време империје, „императорски“ тужилац, а за време републике зове се „републикански“ тужилац. У тексту закона наведен је назив онакав какав је при донашању дотичног закона био, са допуном данашњег назива. Призивни суд се је, према разним епохама, звао „краљевски“ или „императорски“, а данас се зове „апелациони“ суд.

Примећујем још да су они законски чланови, који су ван снаге стављени, одштампани курзивним словима. Требало је ове чланове одштампати за то што су нека наређења докле у важности, и за то, да се види разлика између тих и доцнијих наређења. Што се пак тиче оних законских чланова, који су потпуно ван снаге стављени и нису никако замењени, нису одштампани.

Предео сам не само новеле кривичног поступника него и неке засебне законе, који су у вези са овим поступником, тако на пр. Закон од 21. новембра 1872. О пороти.

По себи се разуме, да би овај превод био потпунији, да сам могао уз законе и односењу се судску праксу саопштити. Али ово саопштење би несумњиво много задржало издање превода, а како држим да је време кратко, јер сам уверен, да ће се унификација кривичног поступника убрзати, то сам желео да ставим на расположење публици овај закон ма и у најмањем обиму.

На крају желим приметити ово: било да се код нас усвоји систем или поједине одредбе француског кривичног поступника, било да се не усвоји, овај поступник ће за наше правнике остати свагда од вредности и од општег интереса.

Моја намера је била поглавито то, да упознам наше правнике са овим законом, а на њима је да га оцене.

Нови Сад, 24. фебруара 1923.

Др. Емилијан Богосављевић

ФРАНЦУСКИ КРИВИЧНИ ПОСТУПНИК

УВОДНА НАРЕЂЕЊА

Закон од 17. новембра 1808. обнародован 27. о. м.

Члан 1. Само оне власти, које закон на то овлашћује, имају права изрећи казну.

Властан је тужити ради накнаде штете проузроковане каквим злочином, каквим преступом или каквим иступом, сваки онај, који је ову штету претрпио.

Члан 2. Јавна тужба ради изрицања казне престаје смрћу осумњиченога.

Приватна тужба ради накнаде штете може се предати против осумњиченога и његових заступника.

Једна и друга тужба престаје када застари, онако, како је то прописано у књизи II., натпис VII., глави V. о застарелости.

Члан 3. По приватној тужби може се поступити у исто време и пред истим судијама као и по јавној тужби.

Она може бити и одвојена: у овом случају поступак се има обуставити, док се коначно не реши јавна тужба покренута пре или за време приватне тужбе.

Члан 4. Одступање од приватне тужбе не може ни зауставити, ни обуставити поступак по јавној тужби.

Члан 5. (Закон од 26. фебруара 1910.) Сваки Француз, који се је, ван земљишта Француске, огрешио о какав злочин кажњив по француском закону, може се прогонити и судити у Француској.

Сваки Француз, који се је, ван земљишта Француске, огрешио о какво дело, квалификовано по француском закону као преступ, може се прогонити и судити у Француској, ако је дело кажњиво по законодавству оне државе, где је оно почињено.

Исто тако ће се поступити, ако је окривљени

стекао држављанство француско, тек после извршења злочина или преступа.

Ипак, било да је злочин, било да је преступ у питању, нема места никаквом прогону, ако окривљени докаже, да је у иноземству био правноснажно суђен, и, у случају осуде, да је издржао казну, или да је казна застарела, или да је помилован.

У случају преступа почињеног против приватног лица, Француза или странца, прогон се може покренути само на предлог државног тужиоштва; овом мора претходити тужба оштећене странке или званична пријава на француску власт од стране власти оне државе, где је преступ почињен.

Нема места никаквом прогону пре повратка окривљенога у Француску, осим прогона за злочине наведене у доле означеном 7. члану.

Члан 6. (Закон од 27. јуна 1866.) Прогон се има покренути на предлог државног тужиоштва оног места, где осумњичени станује или оног места, где се он може пронаћи.

Ипак, касациони суд може, на молбу државног тужиоштва или странака, упутити суђење ствари оном вишем или нижем суду, који је ближи месту где је злочин или преступ почињен.

Члан 7. (Закон од 27. јуна 1866.) Сваки странац који је, ван земљишта Француске, било као починилац, било као сукривац, починио злочин нарушавања јавне сигурности, или злочин кривотворења државног печата, државне монете, која је у течају, државног папирног новца, новчаница издатих од банака на темељу законског овлашћења, може се прогонити и судити по наређењима француских закона, ако је ухапшен у Француској, или, ако се изда влади.

(Закон од 3. априла 1903.) Не може се никакав прогон покренути против странца за злочин или преступ почињен у Француској, ако окривљени посведочи, да је био правноснажно суђен у иноземству, и у случају осуде, да је издржао казну, или да је казна застарела, или да је помилован.

КЊИГА ПРВА

О ИЗВИЋАЈНОЈ ПОЛИЦИЈИ И О ИЗВИЋАЈНИМ ЧИНОВНИЦИМА КОЈИ ЈУ ВРШЕ

Наставак закона од 17. новембра 1808.

ГЛАВА ПРВА

О ИЗВИЋАЈНОЈ ПОЛИЦИЈИ

Члан 8. Извиђајна полиција истражује злочине, преступе и иступе, прикупља односеће се доказе, и кривце истих предаје судовима позванима да их казне.

Члан 9. Извиђајну полицију врше, под надзором краљевских судова (апелационих судова) и према следећим одређењима:

Пољски чувари и шумски чувари,

Полицијски комесари,

Председници општина и њихови заменици,*

Краљевски тужиоци (републикански тужиоци) и њихови заменици,

Мировне судије,

Службеници жандармерије,

Генерални комесари полиције

И истражне судије.

Члан 10. Начелници округа и начелник полиције у Паризу могу лично учинити све што је нужно ради установљења злочина, преступа и иступа, и предаје криваца истих, судовима позванима да их казне према горњем члану 8., или за ово затражити чиновнике извиђајне полиције, сваког поједино, у колико то спада у његову дужност.

* Maire одговара у Србији кмету, у Војводини кнезу, а што се тиче градова, у Војводини, градоначелницима.

ГЛАВА ДРУГА

О ПРЕДСЕДНИЦИМА ОПШТИНА, ЊИХОВИМ ЗАМЕНИЦИМА И О ПОЛИЦИЈСКИМ КОМЕСАРИМА

Члан 11. Полицијски комесари, а у општинама где их нема, председници општина, ако њих нема, заменици председника општина, извиђаће полицијске иступе, чак и ове који спадају под нарочити надзор шумских и пољских чувара, према којима они имају једнака права па чак и право првенствености.

Они ће примати извештаје, пријаве и тужбе, које се односе на полицијске иступе.

У записнике, које ће они саставити у ову сврху, увешће својство и околности иступа, време и место где су исти почињени, доказе и предмете оптерећивања у погледу лица, која се сматрају кривима.

Члан 12. У општинама подељенима на више срезова, полицијски комесари вршиће ове дужности на читавом простору општине где су намештени, без да се могу позвати на то, да су иступи почињени ван оног нарочитог среза где су они постављени.

Ови срезови не ограничавају и не опредељавају њихову односећу се власт, већ означају само обим у коме је сваки од њих специјалније приморан на стално и правилно вршење својих дужности.

Члан 13. Када се један од полицијских комесара једне исте општине налази оправдано спречен, комесар суседног среза је дужан заменити га, без да може одлагати дужност, за коју је затражен, под изговором, да није он најближи према спреченом комесару, или да спреченост није оправдана, или да није доказана.

Члан 14. У општинама где има само један полицијски комесар, ако је овај оправдано спречен, председник општине, или ако таковог нема, заменик

председника општине заменуће га док спреченост буде трајала.

Члан 15. Председници општина или њихови заменици подвешће све списе и извештаје заступнику државног тужиштва уз иступни суд најкасније за три дана, урачунавајући онај дан када су дознали за дело по којем су поступили.

ГЛАВА ТРЕЋА

О ПОЉСКИМ И ШУМСКИМ ЧУВАРИМА

Члан 16. Пољски чувари и шумски чувари, као званичници извиђајне полиције, дужни су да извиђају преступе и иступе полицијске који поврћују својиву пољску и шумску, сваки на оном подручју, за које је био заклет.

Они ће саставити записнике ради утаначења својства, прилика, времена, места преступа и иступа, као и доказа и предмета које су у погледу ових могли прикупити.

Они ће се упутити за одузетим стварима на она места, куда су однешена, и ставиће их у секвестар: они ипак не могу ући у куће, радионице, зграде, припадајућа дворишта и у заграђена места, осим у присуству било мировног судије, његовог заменика, полицијског комесара, председника исте општине, или његовог заступника; и о овоме се има начинити записник у присуству оног лица који га има и потписати.

Они ће ухапсити и привести мировном судији или председнику општине сваког кога буду ухватили на делу, или који буде виком људи проглашен кривим, ако је за овај преступ одрђена казна затвора или каква тежа казна.

Они ће ради тога затражити помоћ председника ове општине или његовог заменика, а овај им ту помоћ не може одрећи.

Члан 17. Пољски и шумски чувари, као чиновници извиђајне полиције, стоје под надзором кра-

љевског тужиоца (републиканског тужиоца), без уштрба њихове подређености према њиховим управним старешинама.

Члан 18. Шумски чувари управе, општина и јавних завода, поднеће своје записнике шумском надзорнику, инспектору или подинспектору у року назначеном у члану 15.

Званичник, који буде примио потврду записника, биће дужан за осам дана о овом поднети извештај краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу).

Члан 19. (Закон од 31. децембра 1906.) Надзорник, инспектор или заменик инспектора даће позвати осумњичене или лица грађански одговорна, пред преступни или иступни суд.

Члан 20. Записнике пољских чувара општина и записнике пољских и шумских чувара приватних лица, ако се тиче обичних иступа, поднеће они, у року назначеном у члану 15., полицијском комесару оне општине, која је седиште мировног суда, или председнику општине где нема полицијског комесара; а када се буде тичало кривичног дела које повлачи за собом казну преступну, поднеће их они краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу).

Члан 21. Ако је предмет записника полицијски иступ, по њему ће поступити полицијски комесар оне општине, која је седиште мировног суда, или председник општине, или, ако га нема, заступник председника општине, у општинама где нема полицијског комесара, онако како је то прописано у I. глави, I. натписа, II. књиге овог законика.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О КРАЉЕВСКИМ ТУЖИОЦИМА (РЕПУБЛИКАНСКИМ ТУЖИОЦИМА) И ЊИХОВИМ ЗАМЕНИЦИМА

ОДСЕК ПРВИ

О НАДЛЕЖНОСТИ КРАЉЕВСКИХ ТУЖИОЦА (РЕПУБЛИКАНСКИХ ТУЖИОЦА) ПРЕМА ИЗВИЂАЈНОЈ ПОЛИЦИЈИ

Члан 22. Краљевски тужиоци (републикански тужиоци) дужни су истраживати и прогонити сва кривична дела чије суђење спада у дужност преступних или поротних судова.

Члан 23. Подједнако су надлежни да врше дужности, назначене у пређашњем члану, државни тужилац (републикански тужилац) оног места где је злочин или преступ почињен, оног места где осумњичени пребива и оног места где се осумњичени може пронаћи.

Члан 24. Када се тиче злочина или преступа почињеног ван земљишта француског, у случајевима поменутима у члановима 5., 6. и 7. ове дужности вршиће краљевски тужилац (републикански тужилац), места где осумњичени борави или места где се осумњичени може пронаћи, или оног места за које се зна да је било његово последње пребивалиште.

Члан 25. Краљевски тужиоци (републикански тужиоци) и сви чиновници извиђајне полиције, при вршењу својих дужности, имаће права да непосредно затраже оружану силу.

Члан 26. У случају када је краљевски тужилац (републикански тужилац) спречен, заступиће га његов заменик, или, ако има више оваких, најстарији. Ако нема заменика, заступиће га онај судија, кога буде председник у ову сврху поставио.*

* Организацију државних тужиоштва допуњују закони од 18. августа 1810. и од 10. децембра 1830.

Члан 27. Краљевски тужиоци (републикански тужиоци) дужни су, чим дознаду за кривична дела, известити о њима генералног тужиоца уз краљевски суд (апелациони суд) и извршити његова наређења у погледу свију радња извиђајне полиције.

Члан 28. Они ће се постарати, да се наређења, која буде издао истражни судија, пошаљу, да се доставе и да се изврше по правилима доле назначенима у глави О истражим судијама.

ОДСЕК II

НАЧИН КАКО ИМАЈУ ДА ПОСТУПЕ КРАЉЕВСКИ ТУЖИОЦИ (РЕПУБЛИКАНСКИ ТУЖИОЦИ) У ВРШЕЊУ СВОЈИХ ДУЖНОСТИ

Члан 29. Свако постављено звање, сваки јавни чиновник или званичник, који у вршењу својих дужности сазна за какав злочин или преступ, дужан је о томе неизоставно известити краљевског тужиоца (републиканског тужиоца) уз суд на чијем подручју овај злочин или преступ буде био почињен или на чијем се подручју осумњичени може пронаћи, и поднети овом званичнику све односеће се извештаје, записнике и списе.

Члан 30. Сваки који је сведок био неког нападаја, било против јавне безбедности, било против живота или својине каквог лица, исто тако је дужан то пријавити краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), било оног места где је злочин или преступ почињен, било оног места где се осумњичени може пронаћи.

Члан 31. Пријаве ће се саставити по пријављивачима, или по њиховим нарочитим опуномоћеницима, или по краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу) ако се за то умоли; исте ће свагда, на сваком листу потписати краљевски тужилац (републикански тужилац) и пријављивачи или њихови опуномоћеници.

Ако пријављивачи или њихови опуномоћеници

не знају или неће да потпишу, то се има напоменути.

Пуномоћ ће увек остати приложена пријави а пријављивач има права да за себе набави препис своје пријаве, али о свом трошку.

Члан 32. У сваком случају флагрантног дела, када чин повлачи за собом казну телесну или обешчаштењу, краљевски тужилац (републикански тужилац) ће без одлагања изаћи на лице места, да састави потребан записник ради тога да се установи corpus delicti, његово стање, стање места, и узме исказе лица, која су присутна била, или која би могла обавештаје дати.

Краљевски тужилац (републикански тужилац) известитиће истражног судију о свом одласку на лице места, онако како је то прописано у овој глави, али није дужан да га ради поступања чека.

Краљевски тужилац (републикански тужилац), у случају пређашњег члана, може исто тако позвати на свој записник рођаке, суседе и чељад, за које се може претпоставити, да су кадри да разјасне дело; он ће узети њихове исказе, које ће они потписати: исказе примљене у смислу овог и пређашњег члана, странке ће потписати, или у случају да ово одбију, то се има напоменути.

Члан 34. Он може сваком забранити да се из куће или са места удаљи, док се његов записник не доврши.

Сваки иступник ове забране, ако се може ухватити, биће стављен у притворни завод уз првостепени суд: казну заслужену за иступ, изрећиће истражни судија на предлог краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), после позива и саслушања иступника, или ако не предстане, у његовом одсуству, без икаквих формалности и без одлагања, без жалбе и без призива.

Казна не може бити већа од десет дана затвора и од сто франака новчане казне.

Члан 35. Краљевски тужилац (републикански тужилац) заплениће оружје и све што се чини да

је служило или да је одређено било за извршење злочина или престопа, исто тако све што се чини да је производ овог, најзад све што би могло служити да се открије истина: он ће позвати осумњиченога, да се изјасни у погледу заплених ствари, које ће му се предочити; он ће о свему узети записник, осумњичени ће га потписати, или ће се напоменути да је то одбио.

Члан 36. Ако је својство злочина или престопа таково, да се доказ може вероватно набавити путем исправа или других писмених доказа и ствари, које су у поседу осумњиченога, краљевски тужилац (републикански тужилац) изаћиће одмах у стан осумњиченога, да тамо учини претрес оних ствари, које буде сматрао згоднима за откриће истине.

Члан 37. Ако постоје, у стану осумњиченога, писмена или ствари, које би могле служити за доказ или за оправлање, краљевски тужилац (републикански тужилац) узеће о томе записник и заплениће поменуте ствари и писмена.

Члан 38. Запленине ствари имају се метнути у омог и запечатити, ако је могуће; или ако су такве природе, да се на њима не може писати, имају се метнути у један суд или једву врећу, уз коју ће краљевски тужилац (републикански тужилац) привезати комад папира и на овај ће ударити свој печат.

Члан 39. Радње, прописане у пређашњим члановима, обавиће се у присуству осумњиченога, ако је био ухапшен; ако он при овима неће или не може да присуствује, пред једним опуномоћеником кога он има права именовати. Ствари ће му се показати ради упознавања и да их евентуално парафира; а у случају да ово одрече, то се има у записнику напоменути.

Члан 40. Краљевски тужилац (републикански тужилац) ће, у поменутом случају флагрантног дела, и када својство чина повлачи за собом казну телесну или обешчаштећу, дати ухапсити присутне осумњичене против којих би постојали тешки податци.

Ако осумњичени није присутан, краљевски тужилац (републикански тужилац) ће издати наређење да се предведе; ово наређење се зове „Налог за предвод“.

Сама пријава не сачињава довољну подлогу да се изда овај налог против лица које има свој стан.

Краљевски тужилац (републикански тужилац) ће одмах преслушати њему предведеног осумњиченога.

Члан 41. За флагрантно сматра се кривично дело док се извршава или тек што се је извршило.

За флагрантно дело сматраће се такође случај, када се осумњичени у потеру узме виком људи, и случај када се код осумњиченога пронађу запленине ствари, оружја, средства или писмена, по којима се може претпоставити, да је он починитељ или сукривац, ако се ово догодило у кратком времену после кривичног дела.

Члан 42. Записници краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), у смислу пређашњих чланова, имају се начинити, саставити и снабдети потписом присутног полицијског комесара оне општине, где је злочин или преступ почињен, или председника општине, или заменика председника општине, или двојице грађана, који станују у истој општини.

Краљевски тужилац (републикански тужилац) може ипак саставити записник без присуствовања сведока, ако му није могуће да их одмах прибави.

Сваки лист записника потписаће краљевски тужилац (републикански тужилац) и лица, која овде буду присуствовала; у случају, да се ова противе или да им је немогуће да потпишу, то се има напоменути.

Члан 43. Ако је потребно, краљевски тужилац (републикански тужилац) ће узети са собом једног или двојицу, о којима се по њиховом занату или занимању, може претпоставити, да су кадри специјалити својство и прилике злочина или престопа.

Члан 44. Ако се тиче насилне смрти, или смрти, које је узрок непознат или сумњив, краљевски тужилац (републикански тужилац) ће узети себи у помоћ једног или двојицу фелдшера,* који ће поднети свој извештај о узроцима смрти и о стању лешине.

У случајевима овог и пређашњег члана, позвана лица положиће заклетву пред краљевским тужиоцем (републиканским тужиоцем) на то, да ће њихов извештај и њихово мишљење часно и савесно дати.

Члан 45. Краљевски тужилац (републикански тужилац) ће без одлагања поднети истражном судији записнике, акте, списе и средства, забележена и заплењена према пређашњим члановима, да би се поступило онако како ће се то наредити у глави о истражним судијама; но осумњичени ће ипак остати у судским рукама под налогом за предвод.

Члан 46. Горе поменута права краљевског тужиоца (републиканског тужиоца) у погледу флагрантских случајева, могу се такође вршити у свима случајевима злочина или преступа, чак и не флагрантнима, почињенима у унутрашњости куће, када глава куће буде умолио краљевског тужиоца (републиканског тужиоца) да то установи.

Члан 47. Ван случајева поменутих у члану 32. и 46., краљевски тужилац (републикански тужилац), чим буде дознао, било путем пријаве, било каквим другим путем, да се је у његовом срезу какав злочин или преступ починио, или да се налази у његовом срезу лице које је због тога осумњичено, дужан је затражити истражног судију да му изда саопштење и, ако је потребно, чак да изађе на лице места, ради састављања нужних

* Фелдшери су нека врста лекара, који нису стекла докторску диплому, већ само право да могу вршити проставе лекарске радње.

записника, онако како ће се то описати у глави О истражним судијама*.

ГЛАВА ПЕТА

ИЗВИЃАЈНИ ЧИНОВНИЦИ КОЈИ СТОЈЕ У ПОМОЋИ КРАЉЕВСКОМ ТУЖИОЦУ (РЕПУБЛИКАНСКОМ ТУЖИОЦУ)

Члан 48. Мировне судије, службеници жан-дармерије, генерални полицијски комесари, примаће пријаве злочина и преступа, почињених у местима где они врше своје редовне дужности.

Члан 49. У случају флагрантног дела или у случају молбе од стране главе куће, они ће начинити записнике, узети исказе сведока, учиниће прегледе и остала деловања, која спадају у поменутих случајевима у надлежност краљевских тужиоца (републиканских тужиоца), све ово у формама и по правилима прописанима у глави О краљевским тужиоцима (републиканским тужиоцима).

Члан 50. Председници општине, заменици председника општине и полицијски комесари ће такође примати пријаве и вршити деловања прописана у пређашњем члану, придржавајући се истих правила.

Члан 51. Када предлеже једнака права између краљевских тужиоца (републиканских тужиоца) и извиђајних чиновника поменутих у пређашњим члановима, краљевски тужилац (републикански тужилац) ће спровести деловања, која припадају извиђајној полицији: ако је претечен, он може продужити поступак и властити оног чиновника, који је то већ отпочео, да настави.

Члан 52. Краљевски тужилац (републикански тужилац), при вршењу своје дужности у случајевима члана 32. и 46., има права, ако то нађе за

* Ван случајева поменутих у члану 32. и 46., краљевски тужилац (републикански тужилац) нема права да спроводи никакав извиђај.

корисно и нужно, упутити једног помоћног извиђајног чиновника на делимично спровађање својих права.

Члан 53. Помоћни извиђајни чиновници ће без одлагања поднети пријаве, записнике и остале акте, сачињене у вршењу њиховог делокруга, краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), који је дужан неодложно испитати поступак и исте поднети истражном судији са сходним предлогом.

Члан 54. Чиновници извиђајне полиције, ван оних случајева пријаве злочина или преступа, у којима су непосредно дужни да извиђају, исто тако ће неодложно поднети краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу) њима упућене пријаве, а краљевски тужилац (републикански тужилац) поднеће их истражном судији, са својим предлогом.

ГЛАВА ШЕСТА

О ИСТРАЖНИМ СУДИЈАМА

ОДСЕК I

О ИСТРАЖНОМ СУДИЈИ

Члан 55. (Закон од 17. јула 1856.) У сваком срезу поставиће се један судија истражитељ именован декретом императорским (председн. републике) на три године; његово именовање се може продужити, а задржаће место при суђењу грађанских спорова по реду пријема.

Може се и више истражних судија поставити у срезovima где то потреба службе буде изискивала.

Члан 56. (Закон од 17. јула 1856.) Истражне судије се постављају из реда редовних судија; они се могу поставити и из реда судија заменика.

Код првостепених судова, где то служба буде захтевала, може се један судија заменик привремено овластити декретом императорским (председн. републике) да врши истрагу подједнако са редовним истражним судијом.

Члан 57. Истражне судије, што се тиче дужности извиђајне полиције, стоје под надзором генералног тужиоца уз краљевски суд (апелациони суд).

Члан 58. У градовима где има само један истражни судија, ако је одсутан, болестан или иначе спречен, првостепени суд ће одредити једног између судија тог суда да га замени.

ОДСЕК II

ДУЖНОСТИ ИСТРАЖНОГ СУДИЈЕ

ОПРЕДЕЛЕНЈЕ ПРВО

О случајевима флагрантних дела

Члан 59. Истражни судија, у свима случајевима који се за флагрантне сматрају, може непосредно и сам да врши сва деловања која припадају краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), придржавајући се правила прописаних у глави О краљевским тужиоцима (републиканским тужиоцима) и њиховим заменицима. Истражни судија може умолити краљевског тужиоца (републиканског тужиоца) да присуствује, но никако не сме одлагати радње прописане у поменутој глави.

Члан 60. Чим буде установљено флагрантно дело и чим буде краљевски тужилац (републикански тужилац) поднео акте и списе истражном судији, овај је дужан неодложно прегледати поступање.

Он може наново сачинити списе или извесне списе, који му се чине да нису потпуни.

ОПРЕДЕЛЕНЈЕ ДРУГО

О ИСТРАЗИ

§. 1. Општа наређења

Члан 61. (Закон од 17. јула 1856.) Ван флагрантних случајева, истражни судија неће преду-

зети никакав корак ни истраге, ни прогона пре него што ће саопштити поступак императорском тужиоцу (републиканском тужиоцу), који може, осим тога, затражити ово саопштење у свако доба извићаја, под обавезом да врати списе у року од двадесет и четир сата.

Ако је потребно, истражни судија ће ипак издати налог о предводу и чак и налог за причување, без да би овим налозима морали претходити предлози императорског тужиоца (републиканског тужиоца).

Члан 62. Када истражни судија излази на лице места, уз њега ће увек ићи краљевски тужилац (републикански тужилац) и судски бележник.

§. 2. О тужбама

Члан 63. Свако лице, које се сматра оштећено каквим злочином или преступом, може због тога тужити и може се пријавити као приватна странка код истражног судије, било оног места где је злочин или преступ почињен, било оног места где осумњичени станује, било оног места где се овај може пронаћи.

Члан 64. Тужбе упућене краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), предаће их овај истражном судији са својим предлогом; тужбе, упућене помоћним извићајним чиновницима, поднеће их ови краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), а он ће их поднети истражном судији, опет са својим предлогом.

У предметима, који спадају у делокруг преступног суда, оштећена странка може се непосредно обратити првостепеном преступном суду, онако како ће се то доцније прописати.

Члан 65. Наређења члана 31., која се односе на пријаве, важе исто тако и за тужбе.

Члан 66. Тужитељи се неће сматрати приватном странком, ако се прописно не изјаве, било тужбом, било накнадним актом, или ако не под-

несу молбу ради накнаде штете било једним, било другим начином: они могу одустати у року од двадесет и четир сата; у случају одустајања, од уручења овог, они нису више дужни за трошкове, но без повреде права на накнаду штете осумњиченима, ако она постоје.

Члан 67. Тужитељи се могу приватном странком изјавити у свако доба спора до завршетка претреса: али после пресуде неће њихово одустајање ни у ком случају важити, ма да се је поднело у року од двадесет и четир сата после њихове изјаве да се сматрају за приватну странку.

Члан 68. Свака приватна странка, која не станује у општини тог среза, где се обавља истрага, дужна је да онде изабере стан, што ће актом пријавити у судску архиву.

Ако приватна странка није изабрала стан, она се не може позивати, да се достављање није извршило у погледу оних аката, који су јој у смислу закона требали бити уручени.

Члан 69. У случају да истражни судија не би био надлежан ни по месту злочина или преступа, ни по месту борављења осумњиченога, ни по месту где се овај може пронаћи, он ће упутити тужбу оном истражном судији, који треба да поступи.

Члан 70. Истражни судија, који је надлежан да поступи у погледу ове тужбе, наредиће да се она саопшти краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу) да би му овај поднео сходни предлог.

§. 3. О преслушању сведока

Члан 71. Истражни судија даће позвати к њему лица, која буду била означена у пријави, у тужби, по краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу) или на други начин, као таква која имају знања било о злочину или преступу, било о приликама.

Члан 72. На предлог краљевског тужиоца (ре-

публиканског тужиоца) сведоци ће се позвати преко једног извршиоца или преко редара оружане силе.

Члан 73. Истражни судија ће их појединце и у одсуству осумњиченог испитати, уз суделовање бележника.

Члан 74. Пре њиховог преслушања, они ће поднети позив, који им је предат ради сведочанства, и то ће се у записнику напоменути.

Члан 75. Сведоци ће положити заклетву на то, да ће истину рећи, и ништа друго већ само истину; истражни судија ће их упитати за њихово презиме, име, старост, стање, занимање, стан, да ли су слуге, рођаци или пријатељи странкама и у ком степену; забележиће се питања и одговори сведока.

Члан 76. Судија, бележник и сведок ће потписати исказе, после када се исти буду сведоку прочитали и када он буде изјавио да ове одржава; ако сведок неће или не може да потпише, то ће се напоменути.

Судија и бележник ће потписати сваку страну извиђајног списка.

Члан 77. У пређашња три члана прописане формалности имају се одржавати; у противном случају, казниће се бележник са новчаном казном од педесет франака, чак и онда, ако има места да се истражни судија позове на одговорност.

Члан 78. Између редова се не сме бележити; брисања и напомене имају потврдити и потписати истражни судија, бележник и сведок, под казнама назначенима у пређашњем члану. Белешке између редова, брисања и напомене, које нису потврђене, сматраће се да не важе.

Члан 79. Деца једнога и другога пола, испод петнаест година, могу се преслушати у форми изјаве и без полагања заклетве.

Члан 80. Свако лице, позвано да се преслуша као сведок, дужно је да предстане и да удовољи позиву; у противном случају истражни судија може га на то присилити; он ће ради тога, на предлог

краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), без икаквих формалности и одлагања, и без призива изрећи новчану казну, која не може претећи сто франака, и има права наредити да позвано лице буде стражарно спроведено да сведочи.

(Закон од 1. јула 1919.) Сваки који буде јавно пријавио злочин или преступ, и јавно изјавио такође, да зна њихове починиоце и сукривце, ако неће да одговара на питања, која му у овом погледу истражни судија буде стављао, казниће се затвором од шест дана до једне године и новчаном казном од сто (100) до две хиљаде (2000) франака, или само једном од ове две казне.

Члан 81. Онај сведок, који је овако пресуђен на новчану казну због првог изостанка, и који на други позив поднесе истражном судији оправдана извињења, може се, на предлог краљевског тужиоца (републиканског тужиоца) ослободити од новч. казне.

Члан 82. Судија истражитељ ће одредити отштету сваком сведоку, који то буде умолио.

Члан 83. Када се установи, уверењем фелдшера, да је сведоку немогуће да предстане на уручени му позив, истражни судија ће изаћи у његов стан, ако станује у истом кантону мировног судства, у ком станује истражни судија.

Ако сведоци станују ван кантона, истражни судија ће затражити мировног судију њиховог пребивалишта да прими њихово сведочанство, и послаће мировном судији напомене и упутства, из којих ће се сазнати чињенице у погледу којих се имају сведоци преслушати.

Члан 84. Ако сведоци станују ван среза судије истражитеља, овај ће замолити истражног судију оног среза у ком сведоци станују, да оде сведоцима ради узимања њиховог сведочанства.

Ако сведоци не би становали у кантону тако умољеног истражног судије, он може затражити мировног судију њиховог пребивалишта ради примања њиховог сведочанства онако, како је то решено у пређашњем члану.

Члан 85. Судија, који, у смислу горњих чланова 83. и 84., буде примио сведочанства, послаће их у омоту и под печатом истражном судији оног првостепеног суда, који има да поступи.

Члан 86. Ако сведоку, код кога је судија дошао у случајевима предвиђенима у три пређашња члана, није било немогуће предстати на достављени му позив, судија ће издати налог за причување против сведока и против оног фелдшера, који је издао горе поменуто уверење.

Казну одмерену у таквом случају, изрећиће истражни судија истог места, а на предлог краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), у формама како је то прописано у члану 80.

§. 4. О писменим доказима и о стварним доказима

Члан 87. Истражни судија ће отићи, ако је за то умољен, а може отићи чак и по званичној дужности, у стан осумњиченога, да тамо спроведе претрес писмена, ствари и уопште свију предмета, који се могу сматрати zgodним, да се открије истина.

Члан 88. Истражни судија може исто тако отићи на друга места, за која држи, да су на њима сакривени предмети поменути у пређашњем члану.

Члан 89. Наређења члана 35., 36., 37., 38. и 39. у погледу заплене предмета, коју у флагрантним случајевима може да обави краљевски тужилац (републикански тужилац), важе и за истражног судију.

Члан 90. Ако се писмена или ствари, односно којих се има спровести претрес, налазе ван среза истражног судије, овај ће замолити истражног судију оног места, где се они могу пронаћи, да предузме радње прописане у пређашњим члановима.

ГЛАВА СЕДМА

О ПОЗИВИМА, О НАЛОЗИМА ЗА ПРИЧУВАЊЕ, ЗА ПРЕДВОД И ЗА ПРИТВОР

Члан 91. (Закон од 14. јула 1865.) У кривичним или преступним споровима, истражни судија може евентуално издати само позив, задржавајући себи право да, после преслушања, преиначи овај налог у онакав други, какав буде потребан.

Ако окривљени не предстане, истражни судија ће издати против њега налог да се предведе.

Члан 92. Он може такође издати налог за предвод против сведока, који неће да предстану на достављени им позив, према члану 80., а без утецаја на новчану казну прописану у том члану.

Члан 93. (Закон од 8. децембра 1897.) У случају позива, он ће преслушати одмах; у случају налога за предвод, најдуже у року од двадесет и четир сата од када је окривљени доведен у општинско причувалиште, или у притворни завод првостепеног суда.

Када истече овај рок, окривљени ће се, по званичној дужности и без икаквог новог одлагања, уз чување наредника апсане, одвести републиканском тужиоцу, који ће замолити истражног судију да га неодложно преслуша. Ако истражни судија ово одбије, ако је одсутан или оправдано спречен, на предлог државног тужиоштва, окривљеног ће без одлагања испитати председник првостепеног суда или судија кога ће овај одредити; ако се ово не спроведе, републикански тужилац ће наредити да се окривљени одмах стави на слободу.

Сваки окривљени притворен на темељу налога за предвод, који са повредом пређашњег члана буде био задржан више од двадесет и четир сата у општинском причувалишту или у притворном заводу првостепеног суда а без да га је испитао истражни судија, или без да се је одвео, како је то горе речено, републиканском тужиоцу, сматраће се као да је самовласно притворен.

Сви наредници општинских причувалишта или притворних завода првостепеног суда, сви републикански тужиоци, који се не буду придржавали прописа горњег 2. зачала, прогониће се као криви због повреде личне слободе, и казниће се на следећи начин: републикански тужиоци или други заступници државног тужиоштва, казнама одређенима у члану 119. каз. зак., а наредници, казнама одређенима у члану 120. истог законика. Све ово без повреде санкција прописаних у члану 112. против бележника, против истражног судије и против републиканског тужиоца.

Члан 94. (Закон од 14. јула 1865.) После испита, или у случају бегства окривљенога, судија може издати налог за причување или за притвор, ако чин повлачи казну затвора или какву другу тежу казну.

Он може издати налог за притвор тек после предлога императорског тужиоца (републиканског тужиоца).

У току истраге, он може, на сходан предлог императорског тужиоца (републиканског тужиоца) и макакво било својство оптужбе, наредити разрешење сваког налога за причување или за притвор. с тим да је окривљени дужан лично предстати у свако доба поступка као и ради извршења пресуде одмах чим за то буде позван.

Разрешење налога се путем жалбе не може напасти.

Члан 95. Они који буду издали позиве, налоге за предвод и за причување, потписаће их и снабдеће их својим печатом.

Осумњичени ће се у њима именовати или описати на најјаснији начин.

Члан 96. Исте формалности се имају одржати у налогу за притвор; овај налог ће садржавати још и означање дела за које је издат, и навешће се закон по којем се ово дело сматра за злочин или преступ.

Члан 97. Позиве, налоге за предвод, за причување или за притвор, доставиће извршилац, или редар оружане силе; он ће их осумњиченому саопштити и издаће му о њима препис.

Налог за притвор саопштиће се осумњиченому чак и ако је већ притворен, и издаће му се о томе препис.

Члан 98. Позиви, налози за предвод, за причување и за притвор, извршиви су на читавом простору краљевства (републике).

Ако се је осумњичени пронашао ван среза оног чиновника, који је издао налог за причување или за притвор, он ће се предвести пред мировног судију или његовог заменика, а ако таквих нема, пред председника општине или његовог заменика, или месног полицијског комесара, који ће визирати налог, без да може спречити извршење истог.

Члан 99. Осумњичени, који се буде успротивио налогу за предвод, или онај, који је био изјавио да је готов да се покори, а буде покушао да побегне, има се присилити.

Носилац налога за предвод употребиће, ако је нужно, оружану силу најближег места: на замолбу, коју налог за предвод садржи, она је дужна следовати.

Члан 100. Но ако се више од два дана рачунајући од дана налога за предвод, осумњичени пронађе ван среза оног чиновника који је овај налог издао, и у удаљењу већем од пет мириаметара од стана тог чиновника, овај се осумњичени не мора присилити на налог, али ће тада краљевски тужилац (републикански тужилац) оног среза где се осумњичени буде пронашао и пред којим се буде предвео, издати налог за причување, на темељу којег ће се осумњичени задржати у притворном заводу првостепеног суда.

Налог за предвод мора се потпуно извршити, ако се код осумњиченога буду пронашле ствари, писма или средства, која га сумњиче да је починилац или саучесник кривичног дела, ради којег

је био тражен, без обзира на то у каквом се року и удалењу буде пронашао.

Члан 101. После извршења налога за причување, у року од двадесет и четир сата, краљевски тужилац (републикански тужилац) који га буде издао, известиће о њему и поднеће записнике, ако су оваки састављени, оном чиновнику који је издао налог за предвод.

Члан 102. Чиновник, који је издао налог за предвод и коме су списи овако послати, поднеће све, у истом року, истражном судији уз којег уредује; овај судија ће се придржавати наређења члана 90.

Члан 103. Истражни судија, који је био тражен за поступак непосредно, или коме је поступак био упућен у смислу члана 90, поднеће под печатом списе, напомене и извештаје у погледу дела истражном судији оног места, где је осумњичени пронађен, да би се овај осумњичени подвргао преслушању.

Сви ће се списи затим исто тако вратити, заједно са преслушањем, судији затраженом за поступак.

Члан 104. (Закон од 17. јула 1856.) Ако у току истраге, судија затражени за поступак изда налог за притвор, он може наредити овим налогом, да осумњичени буде премештен у притворни завод уз првостепени суд оног места, где се истрага спровађа.

Ако у налогу за притвор није изречено да се осумњичени има овако преместити, он ће остати у притворном заводу уз првостепени суд оног среза где је био пронађен, све донде док истражни судија не буде донео решење, у смислу дољних чланова 127, 128, 129, 130, 131, 132 и 133.

Члан 105. Ако се осумњичени, против кога се је издао налог за предвод, не може пронаћи, овај налог ће се издати председнику општине или његовом заменику или полицијском комесару оне општине где осумњичени станује.

Председник општине, његов заменик или полицијски комесар визираће оригинал акта који се има доставити.

Члан 106. Свака власт оружане силе, чак и свако лице, дужно је ухватити осумњиченога затеченог на делу, или гоњеног, било виком људи, било у случајевима сличним флагрантним делима, и довести га краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), без да је потребан налог за предвод, ако злочин или преступ повлачи за собом казну телесну или обешчаштењу.

Члан 107. На увид налога за причување, осумњичени ће се примити и чувати у притворном заводу уз првостепени преступни суд; а стражар ће извршиоцу или редару оружане силе, коме је извршење налога поверено, издати признаницу да је осумњиченог примио.

Члан 108. Чиновник коме је поверено извршење налога за причување или за притвор, узме са собом толику оружану силу, да осумњичени не може умаћи пред законом.

Ова ће се сила узети из места најближег ономе где се налог за притвор или за причување има извршити: а она је дужна следовати на замолбу, која је непосредно упућена команданту и која се налази у налогу.

Члан 109. Ако се осумњичени не може ухватити, налог за притвор ће се саопштити у његовом последњем пребивалишту, и сачиниће се записник о преметачини.

У присуству два најближа осумњиченикова суседа, које носилац налога за притвор може пронаћи, саставиће се овај записник; они ће га потписати; ако они не знају, или неће да потпишу, то се има напоменути, тако исто и питања, која су им стављена. Мировни судија, или његов заменик, или ако таковог нема, председник општине, његов заменик или полицијски комесар тог места, ће затим носиоцу налога за притвор визирати записник, а овај ће им о томе оставити препис.

Налог за притвор и записник ће се потом предати у архиву првостепеног суда.

Члан 110. Осумњичени, ухваћени на темељу налога за притвор или за причување, одвешће се без одлагања у притворни завод првостепеног суда означени у налогу.

Члан 111. Чиновник, коме је поверено извршење налога за притвор или за причување, одвешће осумњиченога стражару притворног завода уз првостепени суд, који ће му о томе дати разрешницу: све ово како је то прописано у члану 107.

Потом ће он однети у архиву првостепеног преступног суда списе односеће се на притвор, и о томе ће узети признаницу.

Он ће поднети ову разрешницу и признаницу, у року од двадесет и четир сата, истражном судији; овај ће једну и другу визирати, датирати и потписати.

Члан 112. Неизвршење формалности, прописаних у погледу позива, налога за причување, за предвод и за притвор, казниће се свагда новчаном казном најмање од педесет франака што се тиче бележника, а што се тиче истражног судије и краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), казниће се судским налозима*, ако томе места има, па чак евентуално и позивањем на одговорност.

* Види члан 281.

ГЛАВА ОСМА

О СТАВЉАЊУ У ПРИВРЕМЕНУ СЛОБОДУ И О КАУЦИЈИ

Члан 113. (Закон од 14. јула 1865.) Истражни судија може, у сваком спору, на молбу окривљенога и на предлог императорског тужиоца (републиканског тужиоца) наредити, да се окривљени пусти привремено у слободу, под условом, да се овај обавезе да предстане у свако доба поступка и за извршење пресуде одмах чим зато буде позван.

У преступном спору, пуштање на слободу, настаје самим законом, на пет дана после преслушања, у корист онога осумњиченога који има свој стац, ако је законом изречена највећа казна мања од две године дана затвора.

Претходно наређење не може се применити ни према осумњиченима, који су већ осуђени због злочина, ни према онима који су већ пресуђени на затвор дужи од године дана.

Члан 114. (Закон од 14. јула 1865.) Пуштање у привремену слободу, у свима случајевима, када оно не настаје самим законом, може се учинити зависним од полагања кауције, онако како је то прописано у члану 120.

Ова кауција јамчи:

1. Да ће окривљени предстати на сваки чин поступка и за извршење пресуде;
2. За плаћање по следећем реду:
 1. Трошкова које је имала јавна странка;
 2. Трошкова које је приватна странка предумила;
 3. Новчаних казна.

У налогу за пуштање на слободу утврђује се свота намењена за једну и за другу групу кауције.

Члан 115. (Закон од 14. јула 1865.) Пуштање на слободу извршава се без повреде права, које је осигурано истражном судији, да у току истраге, изда нов налог за предвод, за притвор или за причување, ако нове и тешке прилике буду изискивале ову меру.

Ипак, ако је привремену слободу био допустио оптужни сенат, преиначујући решење истражног судије, истражни судија може издати нов налог само онда ако апелациони суд, на предлог државног тужиоштва, буде од окривљенога повукао благодат своје одлуке.

Члан 116. (Закон од 22. децембра 1917.) Пуштање у привремену слободу може умолити, у сваком стању спора, сваки окривљени, осумњичени и оптужени, и у свако доба поступка.

Молба се има предати било истражном судству било суду надлежном за поступак.

У свима случајевима када ни један суд није затражен за поступак, као у онима када се поступак разматра код касационог суда, или у размаку заседања поротног суда, или пре сазива овог поротног суда, оптужни сенат оног апелационог суда, у чијем се подручју притвореник налази у претходном притвору, искључиво је надлежан да решава молбу за пуштање у привремену слободу.

Члан 117. (Закон од 14. јула 1865.) У свима случајевима предвиђенима у пређашњем члану, решавање се по самој молби, у сенатској седници, по преслушању државног тужиоштва.

Окривљени може своју молбу поткрепити писменим примедбама.

Члан 118. (Закон од 14. јула 1865.) Молба за стављање у привремену слободу доставиће се приватној странци у њен стан, или онај који је она изабрала. Она има права, у року од двадесет и четири сата од дана достављања, поднети писмене примедбе.

Члан 119. (Закон од 14. јула 1865.) Жалба или призив има се предати у року од двадесет и четири сата, рачунајући према императорском тужиоцу (републиканском тужиоцу) од дана наредбе или пресуде, а према окривљеном или приватној странци, од дана достављања.

Жалба или апелација увешће се у протокол, који ће се у архиви тога ради водити.

Генерални тужилац има право жалбе у формама и у роковима прописанима у три последња зачала члана 135.

Члан 120. (Закон од 14. јула 1865.) Ако је пуштање у привремену слободу било условно од кауције, ова ће се исплатити у готовом новцу, било од стране трећег лица, било од стране окривљенога, а своту исте ће, према својству спора, одредити истражни судија, првостепени или апелациони суд.

Сваком трећем лицу које је у стању да плати, може се такође дозволити да се обавезе да доведе окривљенога пред суд, на сваки захтев суда, или да уплати у државну благајну одређену своту, у случају изостанка.

Члан 121. (Закон од 14. јула 1865.) Ако се кауција састоји у готовом новцу, она ће се уплатити на руке чиновника порезне регистратуре, а државно тужиоштво, на увид признанице, даће извршити наређење да се пусти на слободу.

Ако кауција потиче од трећег лица, стављање на слободу наредиће се на увид обавезе примљене у архиви.

Пре стављања на слободу, са или без кауције, молитељ је дужан, на основу акта примљеног у архиви, изабрати стан у месту где заседа истражни судија, ако је окривљени; ако је осумњичени или оптужени, у месту где заседа судство надлежно за мериторно расправљање.

Члан 122. (Закон од 14. јула 1865.) Обавезе, које потичу из кауције, престају ако окривљени предстане на сваки чин поступка и за извршење пресуде.

Први део кауције стиче држава, чим се буде установило, да је окривљени, без оправданог разлога, изостао при каквом акту поступка или за извршење пресуде.

Ипак, у случају укидања прогона*, разрешења**

* Ослобођење у преступним и испушним споровима. Види члан 191.

** У недостатку кривичног дела.

или ослобођења* у пресуди нижих или виших судова може се одредити накнада овог дела кауције.

Члан 123. (Закон од 14. јула 1865) Други део кауције увек се враћа у случају ослобођења, разрешења или укидања прогона.

У случају осуде, она је намењена за трошкове и за новчану казну, по реду прописаном у члану 114.; ако штогод преостане, има се вратити.

Члан 124. (Закон од 14. јула 1874.) Државно тужиоштво, било по званичној дужности, било на захтев приватне странке, дужно је доставити управи порезне регистратуре, или уверење архиве, које утврђује, на темељу званичних списа, последице одговорности у случају члана 122., или извод пресуде, у случају предвиђеном у зачелу 2. члана 123.

Ако дугујуће своте нису положене, управа порезне регистратуре ће принудним путем спровести наплату истих.

Депозитна благајна је дужна, без одлагања, да раздели положене или наплаћене своте онима, којима припадају.

Сва спорна питања у овим различитим случајевима, решавају се по молби, у сенатској седници, као инцидент при извршавању пресуде.

Члан 125. (Закон од 14. јула 1865.) Ако окривљени, који је позван, пошто је пуштен на слободу, не буде предстао, истражни судија, првостепени суд или апелациони суд, према случају могу довести против њега налог за притвор или за причување, или налог за ухапшење.

Члан 126. (Закон од 14. јула 1865) Када се окривљени упућује поротном суду, ставиће се у притвор на темељу налога за ухапшење садржаног у решењу оптужног сената, ма да је био пуштен у привремену слободу.

* У недостатку доказа.

ГЛАВА ДЕВЕТА

О РЕШЕЊИМА ИСТРАЖНОГ СУДИЈЕ, КАДА СЕ ПОСТУПАК ДОВРШИ

Члан 127. (Закон од 17. јула 1856.) Чим поступак буде довршен, истражни судија ће га саопштити императорском тужиоцу (републиканском тужиоцу), који му је дужан поднети предлоге најкасније за три дана.

Члан 128. (Закон од 17. јула 1856.) Ако је истражни судија мишљења да дело не сачињава ни злочин, ни преступ, ни иступ, или да не постоји никаква оптужба против окривљенога, он ће решењем изјавити да нема места прогону, те ако је окривљени био притворен, он ће се ставити на слободу.

Члан 129. (Закон од 17. јула 1856.) Ако је мишљења, да је дело само обичан полицијски иступ, он ће упутити окривљенога иступном суду, и наредиће, да се пусти на слободу, ако је притворен.

Наређења овог и пређашњег члана не могу повредити права приватне странке или јавне странке, како ће се то доцније објаснити.

Члан 130. (Закон од 17. јула 1856.) Ако се пронађе, да својство дела повлачи за собом преступне казне, истражни судија ће упутити осумњиченога преступном суду.

Ако у овом случају преступ може повући за собом казну затвора, ако је осумњичени у притвору, остаће онде привремено.

Члан 131. Ако преступ не повлачи за собом казну затвора, осумњичени ће се пустити на слободу, под обавезом да предстане одређеног дана пред надлежни суд.

Члан 132. (Закон од 17. јула 1856.) У свима случајевима када се упућује, било муниципалној полицији, било преступном суду, императорски тужилац (републикански тужилац) дужан је у року

од четрдесет и осам сати најкасније, послати све списе у архиву оног суда, који има да решава, после протоколисања.

Ако се спор упућује преступном суду, он је дужан, у истом року, да изда осумњиченому позив на једву од најближих расправа, придржавајући се рокова прописаних у члану 184.

Члан 133. (Закон од 17. јула 1856.) Ако истражни судија држи, да својство дела повлачи за собом казне телесне или обешчаштеће, и да је тужба против окривљенога довољно основана, он ће наредити, да се списи истраге, записник, који утврђује *corpus delicti*, и списак стварних доказа, без одлагања поднесу преко императорског тужиоца (републиканског тужиоца), генералном тужиоцу уз императорски суд (апелациони суд), да би се могло поступити онако како ће се то прописати у глави о стављању под оптужбу.

Стварни докази остаће код првостепеног суда где се је спровела истрага, изузимајући случај наведен у члану 228 и 291.

Члан 134. (Закон од 17. јула 1856.) У случају члана 133., налог за притвор или за причување издати против осумњиченога, задржаће своју извршну снагу донде док их императорски суд (апелациони суд) не буде решио.

Наређења, која је издао истражни судија на темељу прописа члана 128, 129., 130, 131. и 133. навешће се после предлога императорског тужиоца (републиканског тужиоца). Она ће садржавати презиме, име, доба, место рођења, стан и занимање осумњиченога, кратки опис и правну квалификацију дела, које му се у грех уписује, и изјаву да постоји или да ве постоји довољно доказа.

Члан 135. (Закон од 17. јула 1856.) Императорски тужилац (републикански тужилац) може, против наређења истражног судије, у сваком случају, учинити жалбу.

Приватна странка може, против наређења издатих у случајевима предвиђенима у члану 114.,

128., 129., 131. и 539. овог законика, учинити жалбу, као и против свију решења, којима су повређени њени приватни интереси.

Осумњичени може жалбу поднети само против наређења издатих на темељу члана 114. и у случају предвиђеном у члану 539.

Жалба се мора уложити у року од двадесет и четир сата, рачунајући: према императорском тужиоцу (републиканском тужиоцу), од дана наређења; према приватној странци, и према осумњиченом ако се не налази у притвору, од када се је наређење уручило у стан изабрани у месту где заседа првостепени суд; према притвореном осумњиченом, од дана када га је бележник известио о решењу.

Уручење и извешће прописано у зачелу прешашњем, спровешће се у року од двадесет и четир сата од дана наређења.

Жалба се има предати оптужном сенату императорског суда (апелационог суда), који ће неодложно решити.

Списи ће се поднети онако како је то прописано у члану 133.

Притворени осумњичени остаће у притвору све дотле док се не реши жалба, а у сваком случају, док не истече рок жалбе.

У сваком случају, има право жалбе генерални тужилац уз императорски суд (апелациони суд).

Он је дужан пријавити своју жалбу у року од десет дана, који следују наређењу истражног судије.

Ипак оно наређење налога, којим се осумњичени ставља на слободу, привремено ће се извршити.

Члан 136. Приватна странка, чија се жалба буде одбила, осудиће се да плати штету осумњиченому.

КЊИГА ДРУГА

О ПРАВОСУЂУ

НАСЛОВ ПРВИ

О НИЖИМ СУДОВИМА*

ГЛАВА ПРВА

О ИСТУПНИМ СУДОВИМА

Члан 137. За полицајне иступе сматраће се дела, која, у смислу наређења четврте књиге кривичног законика, повлаче за собом, било новчану казну до петнаест франака или мању, било затвор до пет дана или мањи, без обзира на то, да ли су заплењене ствари конфисковане или нису, па ма каква била вредност истих.

Члан 138. (Закон од 27. јануара 1873.) Пресуђивање полицајских иступа припада искључиво мировном судији оног кантона**, на чијем су подручју почињени.

§. 1. О судству мировног судије као иступног судије

Члан 139. (Укинут закон од 27. јануара 1873.) Мировне судије ће искључиво судити,

1. По истуупима почињенима на подручју оне општинне, која је седмичке кантона;

2. По истуупима у другим општинама његовог подручја, када истуупе буду починила таква лица, која нису настанијена или нису присутна у општини, или када сведоци, који треба

* Нижи судови: иступни суд и преступни суд.

** Кантон: подручје мировног судства. Један срез је подељен на више кантона.

да сведоче, онде нису настанијени или присутни, изузимајући случај када су кривци зашечени на делу;

3. По истуупима, због којих стипанка која тужи, коначно моли, у име накнаде штете, једну неодређену своју или своју већу од петнаест франака;

4. По шумским истуупима, који се прогањају на молбу приватних лица;

5. По усменим увредама часћи;

6. По плакацима, по објавама, по продајама, по распуривању или продаји ствари, писаних или у сликама, противних моралу;

7. По делима оних, који се професијом баве врачањем и предсказивањем или тумачењем снова.

Члан 140. (Укинут закон од 27. јануара 1873.) Мировне судије ће, подједнако са председницима општина, такође судити по свима осталим истуупима почињенима у његовом подручју.

Члан 141. У општинама где има само један мировни судија, он ће сам судити по споровима који припадају његовом суду; бележници и извршиоци мировног судства вршиће полицајске послове.

Члан 142. У општинама, подељенима између два или више судства, дужност иступног правосуђа вршиће сваки мировни судија један за другим, почевши од најстаријег; у овом случају, иступно правосуђе имаће нарочитог бележника.

Члан 143. У случају пређашњег члана може бити такође два одсека иступног правосуђа; сваки одсеком ће управљати један мировни судија; а бележник ће имати једног заклетог помоћника да га замењује.

Члан 144. (Закон од 31. децембра 1906.) Дужности државног тужиоштва за иступна дела, вршиће комесари оног места где заседа суд.

Ако има више полицајних комесара у месту где заседа суд, генерални тужилац уз апелациони

суд именоване једног или више између њих који ће вршити дужности.

У случају спречности полицајног комесара из седишта, или ако таковог нема, дужности државног тужиоштва ће вршити, било комесар, који стањује ван седишта, било један заменик мировног судије, било председник општине седишта или његов заменик, било један од председника или заменика какве друге општине кантона, кога ће у ову сврху именовати генерални тужилац за читаву годину, и који ће се, у случају спречености, заступати председником општине, или замеником, или муниципалним саветником седишта кантона.

У случају, када се предиступним судом прогањају шумски иступи, дужности државног тужиоштва вршиће, било један шумски чиновник, било овај намештеник кога буде надзорник шума именован.

Члан 145. (Закон од 31. децембра 1906.) Позиви за иступе издаће се на предлог државног тужиоштва или странке која тужи, а у споровима шумским, на предлог шумских чиновника.

Извршилац ће позиве достављати; препис истих оставиће се осумњиченому, или грађански одговорном лицу.

Члан 146. Позив се не може издати у року краћем од двадесет и четир сата, а на три мириаметара, још по један дан; у противном случају, уништиће се како позив тако и пресуда донета због изостанка. Но ова ништавност може се предложити само на првом претресу, пре свију приговора и одбране.

У прешним случајевима се рокови могу скратити а странке се могу позвати чак и истог дана, на назначени сат, на темељу хитног позива мировног судије.

Члан 147. Странке могу предстати својевољно, и на једноставан извештај, без да је потребно да се позову.

Члан 148. Пре дана претреса, мировни судија има права, на предлог државног тужиоштва или приватне странке, проценити, или дати проценити штету, сачинити или дати сачинити записнике, обавити или наредити да се предузме све што је хитно.

Члан 149. Ако позвано лице не би предстало на дан и на сат одређен позивницом, судиће се због изостанка.

Члан 150. Жалба странке осуђене због изостанка, против извршења пресуде, неће се примити, ако странка не предстане претресу означеном у идућем члану; изузимајући оно што ће се доцније прописати у погледу апелације и жалбе на касаацију.

Члан 151. Жалба против пресуде због изостанка може се изјавити доле на доставници, или се може пријавити актом у року од три дана од уручења, а на три мириаметара, још по један дан.

Жалба повлачи за собом позив на прво рочиште по протеку рокова, а сматраће се неважном, ако не предстане овај који ју је поднео.

Члан 152. Позвана странка предстаће лично, или по нарочитом заступнику.

Члан 153. Поступак је у свима споровима јаван, иначе је ништаван.

Он се спроводи по следећем реду:

Бележник ће прочитати записнике, ако их има;

Ако се државно тужиоштво или приватна странка позвала на сведоке, ови ће се, према потреби, преслушати;

Приватна странка ставиће своје коначне молбе;

Позвано лице изложиће своју одбрану, и даће преслушати своје сведоке, ако их је привело или дало привести, и ако му је, у смислу идућег члана, дозвољено да се позове на њих;

Државно тужиоштво изложиће укратко ствар и поднеће своје предлоге; позвана странка може ставити своје примедбе.

Иступни суд ће изрећи пресуду на расправи, у којој је поступак довршен, а најкасније, на идућем претресу.

Члан 154. Иступи се доказују, било записницима или извештајима, било, у недостатку извештаја и записника, или ради њихове допуне, сведоцима.

Ником се неће дозволити, под последицом ништавности, да доказује сведоцима ван или против садржине записника или извештаја оних полицијских службеника, који су законом овлаштени да утврде преступе или иступе, све докле, док се не подигне тужба због кривотворења јавне исправе. Што се тиче записника и извештаја састављених од стране службеника, намештеника или званичника којима се по закону не поклања вера до тужбе због кривотворења, ове исправе се могу оборити противним доказима, било писменима, било сведочанствима, ако суд држи за сходно да их дозволи.

Члан 155. Сведоци ће на расправи, под последицом ништавности, заклетву положити на то, да ће изрећи потпуну истину, ништа друго већ само истину; а бележник ће то увести, као и њихово презиме, име, доба, занимање и стан, и њихове главне изјаве.

Члан 156. Осумњиченикови предци и потомци у правој линији, његова браћа, сестре или пријатељи у сличном степену, жена или муж, чак и после изреченог развода брака, неће се ни позвати, ни примити као сведоци; ипак, сведочанство горе поменутих лица неће сачињавати ништавност, ако се, било државно тужиоштво, било приватна странка, било осумњичени, не буду противили њиховом преслушању.

Члан 157. Оне сведоке, који се не буду одазвали позиву, може суд на то присилити; он ће ради тога, и на предлог државног тужиоштва, изрећи у истој седници новчану казну, због првог изостанка, а у случају другог изостанка, ухапшење.

Члан 158. Сведок, овако осуђени на новчану казну због првог одсуства, а који на други позив поднесе суду законска оправдања, може се на

предлог државног тужиоштва, ослободити од новчане казне.

Ако сведок не буде поново позван, он може својеволјно предстати, лично или у заступству нарочитог опуномоћеника, на идућу расправу, да поднесе своја оправдања, и да евентуално прими разрешење од новчане казне.

Члан 159. Ако дело не сачињава ни преступ, ни полицајски иступ, суд ће уништити позив, и све оно што буде томе следило, и решиће истом пресудом питања накнаде штете.

Члан 160. Ако дело сачињава преступ, који повлачи за собом казну преступну или тежу, суд ће упутити странке краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу).

Члан 161. Ако је према осумњиченому доказан полицијски иступ, суд ће изрећи казну, и решиће истом пресудом молбе у погледу враћања ствари и накнаде штете.

Члан 162. Странка, која не буде успела, пресудиће се на трошкове, чак и према јавној странци.

Издатци ће се пресудом установити.

Члан 163. Свака коначна осуда образложиће се, и наређења примењеног закона уврстиће се, под последицом ништавности.

Напоменуће се у њој, да ли је донета у последњем или у првом степену.

Члан 164. Концепт пресуде има потписати судија који је одржао расправу, најкасније у року од двадесет и четир сата, у противном случају казниће се бележник са новчаном казном од двадесет и пет франака, и, евентуално, позваће се на одговорност како бележник тако и председник.

Члан 165. Државно тужиоштво и приватна странка спровешће оврху пресуде, сваки у свом праву.

§. 2. О судству председника општине
као иступног судије*

Члан од 166—171 укинут законом од 27. јануара 1873.

§. 3. О призиву против пресуда у полицијским иступима

Члан 162. (Закон од 31. децембра 1906.) Пресуде донете у споровима полицијских иступа, могу се путем призива напасти, када се у њима изрече затвор, или када новчане казне, враћање ствари и друге грађанске отштете надмашују своју од пет (5) франака, осим трошкова.

У шумским споровима, који се прогањају на молбу управних службеника, може свака странка увек апелирати, макакво било својство или тежина осуде.

Члан 173. Призивом се извршење одлаже.

Члан 174. (Закон од 31. децембра 1906.) Призив против пресуда у полицијским иступима поднеће се преступном суду; овај призив ће се учинити изјавом у архиви оног суда, који је донео пресуду, најкасније у року од десет дана после оног дана, када је она изречена; ако је пресуда донета због изостанка, најкасније у року од десет дана од уручења пресуде лицу или у стан. Поступиће се и судиће се исто онако како приликом призива против пресуда мировног судства.

У шумским споровима, који се прогањају на молбу управе, горњи рок биће петнаест дана за призив предати од стране шумских службеника.

Члан 175. Сведоци се могу наново преслушати, и чак се могу и други сведоци преслушати, ако краљевски тужилац (републикански тужилац) или неко од странака буде то у призиву замолио.

* У полицијским иступима суди сада искључиво мировни судија, а председнику општине је ово право законом од 27. јануара 1873. укинута.

Члан 176. Наређења пређашњих чланова у погледу формалности поступка, својства доказа, форме, истинитости и потписа коначне пресуде, осуде због трошкова, као и казна које су изречене у овим члановима, важе и за пресуде преступних судова донете по призиву.

Члан 177. Државно тужиоштво и странке могу се жалити на касацију, ако томе места има, против пресуда донетих од стране иступног суда, у којима нема места призиву, или против пресуда донетих од стране преступног суда, по призиву против иступних пресуда.*

Ништавна жалба ће се уложити у форми и у роковима како ће се то прописати.

Члан 178. (Закон од 27. јануара 1873) У почетку сваког тромесечја, мировне судије ће поднети републиканском тужиоцу извод иступних пресуда, које су биле донете у пређашњем тромесечју и у којима је изречена казна затвора.

Бележник ће издати овај извод бесплатно.

Републикански тужилац ће га предати архиви преступног суда.

Он ће о томе поднети кратак извештај генералном тужиоцу уз апелациони суд.

ГЛАВА ДРУГА

О СУДОВИМА У ПРЕСТУПНИМ СПОРОВИМА

Члан 179 (Закон од 31. децембра 1906.) Грађански првостепени судови судиће, под називом преступних судова, још и у свима шумским кривичним делима, која се прогањају на молбу управе, са изузетком оних иступа који припадају мировним судијама на темељу члана 171. Законика о Шумама, даље и у свима кривичним делима, у којима казна надмашује пет дана затвора и петнаест (15) франака новчане казне.

* У погледу упитних ништавних жалба види члан 413, 418, 425 и 427.

Члан 180. Ови судови, у преступним споровима, могу судити са три судије.

Члан 181. Ако се почини какав преступ у оквиру и за време расправе, председник ће узети дело на записник, преслушаће осумњиченога и сведоке, а суд ће, без прекидања, изрећи казну прописану по закону.

Ово наређење извршиће се у преступима почињенима у оквиру и за време трајања претреса наших судова, и чак претреса грађанских судова, без уштрба на законом дозвољени призив против пресуда донетих у овим случајевима од стране грађанских или преступних судова.

Члан 182. У преступним споровима, суд ће се затражити за поступак у кривичним делима у којима је надлежан, било тиме што ће му се спор у смислу горњег члана 130. и 160. упутити, било тиме што ће приватна странка непосредно позвати осумњиченога и лица грађански одговорна због престапа, а у погледу шумских престапа, тиме што ће се они позвати од стране начелника, инспектора или подинспектора шумских, или од стране генералних чувара, и у свима случајевима, од стране краљевског тужиоца (републиканског тужиоца).

Члан 183. Приватна странка ће, у позивници, назначити свој стан у граду где заседа суд; позивница ће навести чињенице, и важиће као тужба.

Члан 184. Између позива и пресуде има бити рок најмањи од три дана, а на три мириаметара, још по један дан, у противном случају је ништавна она осуда, која би се изрекла због одсуства позваног лица.

Но ова се ништавност може предложити само на првом претресу, и пре свију приговора или одбране.

Члан 185. У оним преступним споровима, који не повлаче за собом казну затвора, осумњичени

може се заступати по правозаступнику* но суд може наредити да лично предстане.

Члан 186. Ако осумњичени не би предстао, судиће се због изостанка.

Члан 187. (Закон од 27. јуна 1866.) Осуда због изостанка неће важити, ако се у року од пет дана од уручења обављеног осумњиченому или на његов стан, а на пет мириаметара, још по један дан, осумњичени буде жалио против извршења пресуде и буде пријавио своју жалбу, како државном тужиошћу, тако и приватној странци.

Трошкови експедиције, уручења пресуде због изостанка и жалбе, могу се установити на терет осумњиченога.

Ипак, ако се није ником уручило, или ако се не види из списка у погледу извршења пресуде да је осумњичени о том имао знања, жалба се може примити док не истеку рокови застарелости казне.

Члан 188. Жалба, у смислу закона, повлачи за собом позив на прво рочиште; она се неће уважити ако жалитељ не би предстао; а пресуду коју суд на жалбу буде донео, може напасти странка, која ју је поднела, само путем призива, онако како ће се то доле рећи.

Суд може евентуално донети претходну пресуду, и ово решење се може извршити без обзира на призив.

Члан 189. (Закон од 13. јуна 1856.) Преступна дела се доказују на начин прописан у горњим члановима 154, 155 и 156 који се односе на иступе. Бележник ће бележити изјаве сведока и одговоре осумњиченикове. Председник ће посетитирати списке бележникове у року од три дана после изречења пресуде. Наређења члана 157, 158, 159, 160 и 161 важе и за преступне судове.

Члан 190. Поступак је јаван, иначе је ништаван.

*Avoué: адвокат именован по председнику републике који има својство званичника; док avocat је адвокат слободног занимања, без овог својства.

Краљевски тужилац (републикански тужилац), приватна странка или њен бранитељ, а у погледу шумских преступа, начелник, инспектор или под-инспектор шумски, или, ако таквих нема, генерални чувар, изложиће спор; бележник ће прочитати записнике или извештаје, ако су такви сачињени; сведоци за и против ће се евентуално преслушати и приговори против сведока ће се поднети и решити; предмети за доказ или за ослобођење ће се предочити сведоцима и странкама; осумњичени ће се испитати; осумњичени и грађански одговорна лица поднеће своју одбрану; краљевски тужилац (републикански тужилац) ће укратко изложити спор и поднети своје предлоге; осумњичени и лица грађански одговорна за преступ могу одговорити.

Пресуда ће се изрећи одмах, или најкасније на идућем претресу, који ће следовати довршеном поступку.

Члан 191. Ако се дело не сматра ни преступом ни полицијским иступом, суд ће уништити поступак, позив и све оно што томе буде следило, ослободиће осумњиченога, и решиће молбе у погледу накнаде штете.

Члан 192. Ако је дело само полицијски иступ, и ако ни јавна ни приватна странка није умолила да се упути у надлежност, суд ће изрећи казну и евентуално ће решити у погледу накнаде штете.

У овом случају је његова пресуда донета у последњем степену.

Члан 193. Ако је дело таковог својства, да повлачи за собом казну телесну или обешчаштењу, суд може одмах издати налог за притвор или налог за притвор; и он ће упутити осумњиченога надлежном истражном судији.

Члан 194. Сваком осудом донетом против осумњиченога или против лица грађански одговорних због преступа, или против приватне странке, пресудиће се ови на трошкове, чак и према јавној странци.

Трошкове ће се установити у истој пресуди.

Члан 195. У сваком диспозитивном делу осуде, имају се навести дела због којих су позване странке кривима или одговорнима проглашене, казна и грађанска осуда.

Текст закона, који се примењује, прочитаће председник на расправи; ово читање ће се напоменути у пресуди, и текст закона уврстиће се у њу, у противном случају, казниће се бележник са новчаном казном од 50 франака.

Члан 196. Концепт пресуде ће потписати судије, који су ју донели, најкасније за двадесет и четир сата.

Бележници који буду издали извод пресуде пре него што она буде потписана, прогониће се као кривотворци.

Краљевски тужиоци (републикански тужиоци) наредиће да им се, сваког месеца, поднесу концепти пресуда; и у случају повреде овог члана, они ће о томе саставити записник да би се поступило онако како је прописано.

Члан 197. Пресуда ће се извршити, када то замоли краљевски тужилац (републикански тужилац) и приватна странка, сваки у свом праву.

Но поступак за наплату новчаних казна и конфискација спровешће, у име краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), директор управе порезне регистратуре и државних добара.

Члан 198. Краљевски тужилац (републикански тужилац) дужан је, у року од петнаест дана после проглашења пресуде, послати њен извод генералном тужиоцу уз краљевски суд (апелациони суд).

Члан 199. Пресуде донете у преступним споровима, могу се путем призива напасти.

Члан 200. (Укинут законом од 13. јула 1856.)
Призови против пресуда донетих по пресуду суду, упутиће се, од средњих судова, пресуду суду, који је седишће округа.

Призови против пресуда, донетих по пресуду суду у седишћу округа, упутиће се пре-

својом суду који је седиште суседног округа, ако је тај суд на подручју истог краљевског суда, но ови судови не могу бити ни у ком случају, апелационе судије својих сопствених пресуда.

Саставиће се попис судова средњих места, којима се призови имају упутишти.

Члан 201. (Закон од 13. јуна 1856.) Призив ће се поднети императорском суду (апелационом суду)

Члан 202. (Закон од 13. јуна 1856.) Право призива припада:

1. Осумњиченима или одговорним странкама;
2. Приватној странци, једино што се тиче њених приватних интереса;
3. Шумској управи;
4. Императорском тужиоцу (републиканском тужиоцу) уз првостепени суд;
5. Генералном тужиоцу уз императорски суд (апелациони суд).

Члан 203. Изузимајући случај у дољнем члану 205. губи се право и на призив, ако се изјава призива не поднесе у архиву оног суда, који је донео пресуду, најкасније у року од десет дана после проглашења пресуде, а ако је пресуда донета због изостанка, најкасније у року од десет дана од уручења исте осуђеној странци или у њен стан, а на три мириаметара, још по један дан.

За време овог рока и за време поступка призива одложиће се извршење пресуде.

Члан 204. (Закон од 13. јуна 1856.) Молба, која садржава разлоге призива, може се поднети у истом року, у исту архиву; апелирајућа странка, или адвокат, или ма који други нарочити опуномоћеник ће је потписати.

У овом последњем случају пуномоћ се има приложити молби.

Ова се молба може такође непосредно послати у архиву императорског суда (апелационог суда).

Члан 205. (Закон од 13. јуна 1856.) Генерални тужилац уз императорски суд (апелациони суд)

дужан је саопштити свој призив, било осумњиченому, било лицу грађански одговорном због преступа, у року од два месеца, рачунајући од дана проглашења пресуде, или, ако му је пресуду уручио и неко од странака, у року од месец дана, рачунајући од дана саопштења; у противном случају губи се право призива.

Члан 206. (Закон од 13. јула 1909.) Без обзира на призив, ставиће се на слободу одмах после пресуде, онај осумњичени који буде ослобођен или осуђен, било на затвор уз одлагање, било на новчану казну, даље, одмах после извршења казне, осумњичени осуђени на казну затвора коју је издржао пре него што истече рок призиву генералног тужиоца.

Члан 207. (Закон од 13. јуна 1856.) Молбу, ако се је поднела у архиву првостепеног суда, и списе, послаће императорски тужилац (републикански тужилац) архиви призивног суда, у року од двадесет и четир сата после изјаве или достављања призива.

Ако је дотични, против кога је пресуда донета, у притвору, он ће се преместити у притворни завод уз првостепени суд оног места где заседа императорски суд (апелациони суд), у истом року и на налог императорског тужиоца (републиканског тужиоца).

Члан 208. (Закон од 13. јуна 1856.) Призивне пресуде, изречене због изостанка, по призиву, могу се напасти путем жалбе онако, и у истим роковима, као и пресуде због изостанка донете од стране преступних судова.

Жалба, у смислу закона, повлачи за собом позив на прву расправу; она се неће уважити ако жалитељ не би предстао. Другостепену пресуду донету по жалби, може напасти странка, која ју је уложила, само код касационог суда.

Члан 209. (Закон од 13. јуна 1856.) Призив ће се решити на прегресу, на извештај једног судије, у року од месец дана.

Члан 210. (Закон од 13. јуна 1856.) После извештаја, а пре него што ће референт и судије изјавити своје мишљење, преслушаће се, у форми и према прописима члана 190., осумњичени, било да је ослобођен, било да је осуђен, лица грађански одговорна због преступа, приватна странка и генерални тужилац.

Члан 211. (Закон од 13. јуна 1856.) Наређења пређашњих чланова у погледу формалности поступка, својства доказа, форме, истинитости и потписа коначне пресуде првостепеног суда, осуде због трошкова, као и казна, које су изречене у овим члановима, важе и за другостепену пресуду донете по призиву.

Члан 212. (Закон од 13. јуна 1856.) Ако се првостепена пресуда преиначи, јер се дело ни по ком закону не сматра за преступ или за полицијски иступ, призивни суд ће ослободити осумњиченога и евентуално решити његову отштету.

Члан 213. (Закон од 13. јуна 1856.) Ако се првостепена пресуда уништи јер дело сачињава само полицијски иступ, и ако ни јавна ни приватна странка није умолила да се спор упути у надлежност, призивни суд ће изрећи казну и исто тако решити евентуалну отштету.

Члан 214. (Закон од 13. јуна 1856.) Ако се првостепена пресуда уништи, јер је дело таквог својства да повлачи за собом казну телесну или обешчаштењу, призивни суд ће евентуално издати налог за причување, или чак налог за притвор, и упутиће осумњиченога надлежном јавном чиновнику, но ни оном који је донео пресуду, ни оном који је спровео поступак.

Члан 215. (Закон од 13. јуна 1856.) Ако се првостепена пресуда уништава због непоправљене повреде или непримене формалности, које су законом прописане под последицом ништавности, призивни суд ће решити у меритуму.

Члан 216. (Закон од 13. јуна 1856.) Приватна странка, осумњичени, јавна странка, лица гра-

ђански одговорна због преступа, могу се жалити, против другостепену пресуду, на касациони суд.

НАСЛОВ ДРУГИ

О СПОРОВИМА КОЈИ СЕ ИМАЈУ ПОДВРГНУТИ ПОРОТНОМ СУДУ

ЗАКОН ОД 9. ДЕЦЕМБРА 1808. ПРОГЛАШЕН 19. ИСТОГ МЕСЕЦА

ГЛАВА ПРВА

О СТАВЉАЊУ ПОД ОПТУЖБУ

Члан 217. Генерални тужилац уз краљевски суд (апелациони суд) дужан је да спор среди у року од пет дана од пријема списка, који су му били упућени у смислу члана 133. или члана 135., и да поднесе свој извештај најкасније у року од идућих пет дана.

За ово време, приватна странка и осумњичени могу поднети онакву представку какву буду држали за сходну, без да се извештај може овим одгодити.

Члан 218. (Закон од 17. јула 1856.) Једно одељење императорског суда (апелационог суда) нарочито састављено у ову сврху, дужно је, свагда када то буде потребно, састати се, на позив свог председника и на молбу генералног тужиоца, да би саслушало извештај овог званичника и да би решило његове предлоге.

Ако генерални тужилац не буде то изричито замолио, оно ће се састати најмање једанпут недељно.

Члан 219. (Закон од 17. јула 1856.) Председник је дужан упутити одељење да оно одмах донесе решење на извештај генералног тужиоца; ако је то немогуће, одељење је дужно решити најкасније у року од три дана.

Члан 220. Ако је спор таковог својства да искључиво припада врховном суду* или касационом суду, генерални тужилац је дужан умолити обуставу спора и упућивање у надлежност, а одељење је дужно ово одредити.

Члан 221. Вап случаја предвиђеног у пређашњем члану, судије ће испитивати да ли предлеже против осумњиченога докази или податци каквог дела, које закон квалификује као злочин, и да ли су ови докази или податци довољно тешки, да би се стављање под оптужбу могло изрећи.

Члан 222. У присуству генералног тужиоца, бележник ће судијама прочитати све акте спора, затим ће се они положити на званични сто, тако исто представке, које приватна странка и осумњичени буду поднели.

Члан 223. Ни приватна странка, ни осумњичени, ни сведоци неће предстати.

Члан 224. Генерални тужилац, када буде положио на званични сто свој писмени и потписани предлог, удалиће се, а исто тако и бележник.

Члан 225. Судије ће се између себе непрекидно саветовати и неће опћити ни с ким.

Члан 226. Суд ће одлучити, једним и истим решењем, кривична дела, која су у вези, а чији су му списи истодобно поднети.

Члан 227. (Закон од 22. маја 1915.) Кривична су дела у вези, било када су истодобно почињена од више удружених лица, било када су их починила различита лица, чак и у различитом времену и на различитим местима, али на темељу у напред уговореног споразума између њих, било када су кривци починили кривично дело, и то, једни тиме, што су прибавили средства за извршавање, други тиме, што су припомогли или што су извршили кривично дело, или што су осигуравали некаж-

* Законом од 24. фебруара 1875. године основан је највиши суд, за суђење кривичних дела почињених против сигурности државе, даље за суђење Председника Републике и министра.

њивост истог, било када су ствари, које су одузете, проверене или стечене путем каквог злочина или преступа, потпуно или делимично утајене.

Члан 228. Ако је потребно, судије могу наредити нов извиђај.

Они могу такође наредити, према потреби, да се добаве стварни докази, који су остављени у архиви првостепеног суда.

Све ово у најкраћем времену.

Члан 229. (Закон од 17. јула 1856.) Ако суд пронађе да нема ни трага каквом кривичном делу предвиђеном по закону, или ако он не нађе довољно података за кривицу, он ће наредити да се осумњичени пусти у слободу; ово ће се одмах извршити ако осумњичени није задржан из другог узрока.

Када, у истом случају, суд решава жалбу уложеној против наређења истражног судије, којим се осумњичени стави на слободу, он ће потврдити ово наређење; ово ће се извршити овако како је речено у пређашњем зачелу.

Члан 230. (Закон од 17. јула 1856.) Ако суд држи да осумњиченога треба упутити суду иступном или преступном, он ће изрећи упућивање надлежном суду; ако се осумњичени упутити иступном суду, пустиће се на слободу.

Члан 231. (Закон од 17. јула 1856.) Ако се дело по закону квалификује као злочин, и ако суд нађе довољно доказа да може образложити стављање под оптужбу, он ће наредити да се осумњичени упутити поротном суду.

У сваком случају, и макакво било решење истражног судије, суд је дужан, на предлог генералног тужиоца, решити у погледу сваког у надлежност му упућеног осумњиченог по свакој тачци злочина, преступа или иступа, која произлази из поступка.

Члан 232. (Закон од 17. јула 1856.) Када суд изрекне стављање под оптужбу, он ће против оптуженога издати наређење да се ухапси.

Ово наређење садржаваће презиме, име, старост, место рођења, стан и занимање оптуженога; оно ће, осим тога, садржавати, под последицом ништавности, кратак опис и законску квалификацију дела које је предмет оптужбе.

Члан 233. (Закон од 17. јула 1856.) Наређење у погледу ухапшења уврстиће се у решењу о стављању под оптужбу, које ће садржавати налог да се оптужени одведе у притворни завод постављени уз онај поротни суд, камо ће се упутити.

Члан 234. Решења ће потписати сваки онај судија, који их буде донео; напоменуће се у њима, под последицом ништавности, како предлог државног тужиоштва, тако и име сваког судије.

Члан 235. Апелациони судови могу, по званичној дужности, у свима споровима, донде док не буду решили да ли има или нема места стављању под оптужбу, без обзира на то да ли је поступак започет или није, по првим судијама, одредити прогон, наредити да се поднесу списи, извидити или дати извидити спор, а затим решити све што је потребно.

Члан 236. У случају пређашњег члана дужности истражног судије вршиће један између чланова оног одељења, о којем је била реч у члану 218.

Члан 237. Судија ће преслушати сведоке, или, ради добављања њиховог сведочанства, замолиће једног судију првостепеног суда, у чијем подручју они станују, испитаће осумњаченога, даће установити писменим путем све доказе и податке, који се могу набавити, и издаће, према околностима, налоге за предвод, за причување или за притвор.

Члан 238. Генерални тужилац поднеће свој извештај у року од пет дана од поднашања списка од стране истражног судије.

Члан 239. (Закон од 17. јула 1856.) Ако из претреса произлази, да је потребно осумњаченога упутити поротном суду, суд ће решити онако како је то прописано у горњим члановима 231., 232. и 233.

Ако је потребно упутити га преступном суду, суд ће се придржавати наређења члана 230.

Ако је, у овом случају, осумњичени био ухапшен, и ако кривично дело може повући за собом казну затвора, он ће остати у притвору до пресуде.

Члан 240. Примењиваће се још и остала наређења овог законика која нису противна пређашњим пет члановима.

Члан 241. У свима случајевима када се осумњичени упућује поротном суду, генерални тужилац је дужан сачинити оптужницу.

У оптужници ће се изложити: 1. својство кривичног дела, на ком се оснива оптужба; 2. дело и све околности, које могу отежати или ублажити казну; осумњичени ће се у њој именовати и тачно описати.

Оптужница ће се завршити са следећим излагањем: „Према свему овоме Н... оптужује се да је починио таково уморство, такву крађу, или такав други злочин, међу оваким и оваким околностима.“

Члан 242. Оптуженому ће се решење о упућивању и оптужница уручити, и о свему томе оставиће му се препис

Члан 243. У року од двадесет и четир сата, који следују овом уручењу, оптужени ће се пренети из притворног завода првостепеног суда у притворни завод овог поротног суда где се има судити.

Члан 244. Ако се оптужени не може ухватити или никако не предстаје, поступиће се против њега због контумације онако како ће се то доцније прописати у глави II. наслова IV. ове књиге.

Члан 245. Генерални тужилац ће известити о решењу у погледу упућивања поротном суду, како председника оне општине где оптужени станује, ако је ово познато, тако и оног места где је кривично дело почињено.

Члан 246. Осумњичени за кога краљевски суд (апелациони суд) буде решио да се не упутити поротном суду, не може се онамо више позвати због истог дела, осим ако искрену нови терети.

Члан 247. Сматраће се као нови терети искази сведока, списи и записници, које краљевски суд (апелациони суд) додуше није могао расматрати, но ипак су такве природе да могу, било поткренити доказе за које је суд пронашао да су сувише слаби, било дати чињеницама нов користан развој да се открије истина.

Члан 248. У овом случају, чиновник извиђајне полиције или истражни судија ће неодложно упутити преписе списка и терета генералном тужиоцу уз краљевски суд (апелациони суд); а на предлог генералног тужиоца ће председник кривичног одељења одредити судију пред којим ће се, по тужби заступника државног тужиоштва, обавити нова истрага, онако како се је наредило.

Истражни судија може ипак, на темељу нових доказа и пре њиховог упућивања генералном тужиоцу, издати, ако је потребно, налог за причувања против осумњиченога, који је већ стављен био у слободу у смислу наређења члана 229.

Члан 249. Краљевски тужилац (републикански тужилац) поднеће генералном тужиоцу, сваки осам дана, списак о свима споровима кривичним, преступним или иступним, који су се десили.

Члан 250. Ако у списку преступних или иступних спорова генерални тужилац пронађе, да су они теже природе, он може наредити добављање списка, но само у року од петнаест дана од пријема списка, да би могао затим учинити у другом року од петнаест дана од пријема списка, такове предлоге какве буде држао за сходне, те да би суд могао донети, у року од три дана, оно што еј потребно.

ГЛАВА ДРУГА

О САСТАВЉАЊУ ПОРОТНИХ СУДОВА

Члан 251. Поротни судови ће се држати у сваком округу, да се суде лица, која буде краљевски суд (апелациони суд) онамо упутио.

Члан 252. (Закон од 25. фебруара 1901.) Поротне судове водиће, у сваком округу, један судија апелационог суда изабран у ову сврху, који ће бити председник, и двојица судија, узетих, било из реда судија апелационог суда, било из реда председника или судија првостепеног суда овог места где се држи поротни суд.

Први председник ће именовати председнике или судије првостепеног суда, који ће бити позвани да учествују у поротном суду, из оног места где се држи поротни суд, а зато ће он претходно затражити мишљење генералног тужиоца.

Ово именовање ће се обавити и обнародовати у форми и у роковима прописанима у члаву 79. и 80. наредбе од 6. јула 1810.

Од дана када се заседање отпочне, председник поротног суда постараће се о замени оних вотанта који буду исправно спречени, и ако је потребно, именоваће вотанте — заменике.

Члан 253. (Закон од 25. фебруара 1901.) У окрузима, где се налазе апелациони судови, дужности државног тужиоштва уз поротни суд вршиће било генерални тужилац, било један од генералних заменика*, било један од генералних заступника. Судски бележник вршиће онде своје дужности лично или по једном од својих заклетих помоћника.

У осталим окрузима дужности државног тужиоштва уз поротни суд вршиће републикански тужилац првостепеног суда или један од његових заменика, без повреде прописа у члаву 265., 271. и 284. Бележник првостепеног суда вршиће онде своје дужности лично или по једном од својих заклетих помоћника.

Члан 254. (Укинутај закон од 4. марта 1831.) Императорски суд може ипак изаслати једног или више својих чланова да се дођуни број четворице судија поротног суда.

*Заменици генералног тужиоца су у рангу виши од заступника.

Члан 255. (Укинут закон од 4. марта 1831.) Ако је број ових изасланика испод оног броја судија, који са председником треба да састављају суд, овај број ће се поуништи из првостепеног суда, према правилу прописаном у члану 253.

Члан 256. (Укинут закон од 10. децембра 1830.) У свима случајевима, судије аудитори* могу се изаслати поротном суду, да онде врше дужности судија, но само ако су навршили прописно доба.

Члан 257. Чланови краљевског суда (апелационог суда), који буду гласали приликом стављања под оптужбу, не могу у истом спору, ни председавати поротном суду, ни суделовати уз председника, под последицом ништавности.

Исто ово важи и за истражног судију.

Члан 258. Поротни судови ће се обично држати у седишту појединих округа.

Краљевски суд (апелациони суд) може ипак одредити један суд ван седишта.

Члан 259. Поротни судови ће се држати свака три месеца.

Ако је потребно они се могу чешће држати.

Члан 260. Председник поротног суда ће одредити дан када се поротни судови имају отпочети.

Поротни судови неће се све донде закључити док се не изнесу сви они кривични спорови, који су били сређени пре њиховог отварања.

Члан 261. Оптужени, који су приспели у притворни завод поротног суда тек после отварања поротних судова, могу се судити само ако генерални тужилац буде то предложио, ако оптужени на то буду пристали и ако председник то буде одредио.

У овом случају сматраће се да су се генерални тужилац и оптужени одрекли ништавне жалбе против решења које садржи упућивање поротном суду.

* Судије који немају решавајући већ само саветодајући глас.

Члан 262. Пресуде поротних судова се могу напасти само код касационог суда и у формама прописанима у закону.

Члан 263. Ако после уручења, које је учињено поротницима на темељу члана 389. овог закона, председнику поротног суда буде немогуће да врши своје дужности, њега ће заменити најстарији судија између оних краљевских судија (апелационих судија), који су именовани или изаслати да суделују; а ако нема као вотанта ни једног судије од краљевског суда (апелационог суда), њега ће заменити председник првостепеног суда.

Члан 264. Судије краљевског суда (апелационог суда) замениће се, у случају одсуства, или ако су иначе спречени, другим судијама истог суда, а ако таквих нема, судијама првостепеног суда; судије првостепеног суда, заменицима.

(Укинут закон од 10. децембра 1830.) Присушне судије аудитори, ако су навршили прописно доба, имаће подједнака права, у погледу замењивања, са судијама првостепеним, према реду њиховог пријема.

Члан 265. Генерални тужилац може, чак и ако је присутан, упутити једног од својих заменика на вршење својих дужности.

Ово наређење важи како за краљевски суд (апелациони суд), тако и за поротни суд.

§. 1. Дужности председника

Члан 266. Председник је дужан: 1. преслушати оптуженога чим стигне у притворни завод поротног суда; 2. сазвати поротнике и изабрати их коцком.

Он може пренети своје дужности на једног судију.

Члан 266. Он је, шта више, дужан да лично упућује поротнике при вршењу своје службе, да им разјасни спор, који имају да реше, чак да их упозори на њихову дужност, да председава при

свакој расправи, и да установи ред између оних који буду умолили за реч.

Он ће одржавати ред на расправи.

Члан 268. Председнику се даје дискреционална власт, на темељу које он може предузети све оно што буде држао за сходно да се открије истина; а закон налаже његовој части и савести да за испостављање исте употреби све своје силе.

Члан 269. Он може, у току претреса, чак путем налога за предвод, позвати и преслушати свако лице, или додати све нове списе, који би му изгледали сходни да расветле какву спорну чињеницу, према новим објашњењима, која су на рочишту оптужени или сведоци изложили.

Овако позвани сведоци неће положити заклетва, њихова изјашњења сматраће се само за извештаје.

Члан 270. Председник је дужан одбити све оно чиме се смера одуговлачење претреса а без да се може очекивати сигурнији исход.

§. 2. Дужности генералног тужиоца уз краљевски суд (апелациони суд)

Члан 271. Генерални тужилац уз краљевски суд (апелациони суд) прогониће, било сам, било његов заменик, свако лице које је, према прописима прве главе овога наслова, стављено под оптужбу. Он нема права поднети суду никакву другу оптужбу, под последицом ништавности, и евентуално позивања на одговорност.

Члан 272. Генерални тужилац или његов заменик, чим буде примио списе, настојаће свима силама да се претходне радње обаве, и да све буде у реду да би претреси могли отпочети у време када се отвори поротни суд.

Члан 273. Он ће присуствовати расправама; предложиће примену казне; има бити, при изрицању пресуде, присутан.

Члан 274. Генерални тужилац, било по званичној дужности, било на налог министра правде, упућује краљевског тужиоца (републ. тужиоца), да прогони она кривична дела о којима има знања.

Члан 275. Он прима пријаве и тужбе, које су на њега непосредно упутили, било краљевски суд (апелациони суд), било какав јавни званичник, било обичан грађанин и водиће о њима регистар.

Он ће их упутити краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу).

Члан 276. Он ће, у име закона, ставити све предлоге, које буде држао за сходне; суд ће му о томе издати акт и дати решење.

Члан 277. Генерални тужилац је дужан потписати своје предлоге; а оне, који се ставили у току расправе, завешће бележник у свој записник; и ове ће генерални тужилац потписати; судија, који буде председавао, и бележник потписаће сва решења, која су донета у овим предлозима.

Члан 278. Ако суд не удовољи предлогу генералног тужиоца, претрес и суђење се неће одгодити ни обуставити, али после пресуде има евентуално места жалби на касациони суд од стране генералног тужиоца.

Члан 279. Сви чиновници извиђајне полиције, па чак и истражни судија, стоје под надзором генералног тужиоца.

Сви они, који се у смислу члана 9. овог законика, што се тиче њихових дужности, макар и управних, позвани, по закону, да врше извесне радње извиђајне полиције, стоје, али само у овом погледу, под истим надзором.

Члан 280. У случају нехатности чиновника извиђајне полиције и истражних судија, генерални тужилац ће их опоменути; ову опомену ће он увести у протокол који се води у ову сврху.

Члан 281. У поновном случају, генерални тужилац ће их пријавити суду.

На овлаштење суда, генерални тужилац позваће их пред сенатску седницу.

Суд ће им наложити, да у будуће буду тачнији, и осудиће их да снесу трошкове позива, експедиције и уручења пресуде.

Члан 282. Дело је повратно, ако се чиновник поново казни, ма за какав чин, пре него што истече година дана, рачунајући од дана, када је опомена уведена у регистар.

Члан 283. У сваком случају када су краљевски тужиоци (републикански тужиоци) и председници овлаштени да врше дужности чиновника извиђајне полиције или истражног судије, они могу пренети дужности које њима нарочито припадају, на краљевског тужиоца (републиканског тужиоца), истражног судију, и мировног судију, чак и из каквог места суседног месту кривичног дела, осим права издати против осумњичених налог за предвод, за причување и за пригвор.

§. 3. Дужности краљевског тужиоца у споровима злочина*

Члан 284. У споровима кривичним, онај краљевски тужилац, о коме је реч билл у члану 253., замениће генералног тужиоца уз поротни суд у окрузима ван седишта краљевског суда; без повреде права генералног тужиоца да онде лично предстане ради вршења својих дужности.

Члан 285. Озај заменик ће заседаћи у седишту округа.

Члан 286. Ако се поротни судови држе у неком другом граду ван седишта, он ће тамо ошћити.

Члан 287. Краљевски тужилац, у споровима злочина, вршиће дужности државног тужиоцива

* Већина ових чланова је беспредметна услед закона од 25. децембра 1815., којим се укида краљевски тужилац поменути у члановима 284—290. Дотични краљевски тужилац је као заменик генералног тужиоца, вршио дужности уз поротни суд ван седишта краљевског суда. Сада врши ове дужности републикански тужилац уз првостепени суд.

при испрази и код расправљања призива уложених против пресудних судова.

Члан 288. Ако је у то доба сиречен, њега ће заменићи краљевски тужилац уз првостепен суд из седишта.

Члан 289. Он ће водити надзор над чиновницима извиђајне полиције тог округа.

Члан 290. Он ће поднети извештај генералном тужиоцу, један пут шромесечно, а ако је за то зашражен, и чешиће, о стању правосудја округа у споровима злочина, пресудна и испудна.

ГЛАВА ТРЕЋА

О ПОСТУПКУ ПРЕД ПОРОТНИМ СУДОМ

Члан 291. Када се је стављење под оптужбу изрекло, ако не би требало судити по спору у седишту краљевског суда (апелационог суда), спор се има, на наређења генералног тужиоца, у року од двадесет и четир сата, упутити архиви првостепеног суда у седишту округа, или архиви оног првостепеног суда, који би се могао одредити.

У сваком случају, стварни докази, положени у архиви првостепеног суда где се је спровела истрага, или поднети првостепеном суду где заседа краљевски суд (апелациони суд), присједиће се, у истом року, у оној архиви, камо треба да се поднесу списи спора.

Члан 292. Рок од двадесет и четир сата рачуна се од дана када се је оптуженому уручило решење, којим се упућују поротном суду.

Ако је оптужени у притвору, упутиће се, у истом року, у притворни завод оног поротног суда, где се има одржати порота.

Члан 293. После поднашања списа у архиву, и чим оптужени приспе у притворни завод уз поротни суд, испитаће га председник поротног суда, или судија кога он буде одредио, најкасније за двадесет и четир сата.

Члан 294. Оптужени ће се позвати да се изјасни којег је бранитеља изабрао да га у одбрани припомогне; у противном случају судија ће му одмах једног именовати, под последицом ништавности свега онога што овом буде следило.

Ово именовање сматраће се за неважна, ништавност се неће изрећи, ако оптужени изабере бранитеља.

Члан 295. Оптужени може себи изабрати, или му судија може одредити, једног бранитеља само из реда адвоката или правозаступника* краљевског суда (апелационог суда) или подручја му, осим ако председник поротног суда дозволи оптуженому да узме за бранитеља једног од својих рођака или пријатеља.

Члан 296. Судија ће даље известити оптуженога да, ако држи да има права поднети ништавну жалбу, дужан је изјаснити се у року од идућих пет дана, а када овај рок истече, она се више не може примити.

Извршење овог и пређашњих два члана утврдиће се у једном записнику, којег ће потписати оптужени, судија и бележник; ако оптужени не зна писати или неће да потпише, то ће се у записнику напоменути.

Члан 297. Ако се оптужени није известио, у смислу пређашњег члана, ништавност се неће отклонити тиме, што се није изјаснио: он ће задржати своја права тако, да их може вршити чак после коначне пресуде.

Члан 298. Генерални тужилац је дужан да се изјасни у истом року, рачунајући од испита, у противном случају исто тако губи право, како је то прописано у члану 296.

Члан 299. (Закон од 10. јуна 1853.) Ништавна жалба се може уложити само против решења у погледу упућивања, и у четир следећа случаја:

1. Због узрока ненадлежности;

* Види примедбу уз члан 185.

2. Ако се дело у смислу закона не квалификује као злочин;

3. Ако се државно тужиоштво није саслушало;

4. Ако решење није донео законом одређени број судија.

Члан 300. Изјава се има предати у архиву.

Чим је буде бележник примио, генерални тужилац уз краљевски суд (апелациони суд) ће упутити извод решења генералном тужиоцу уз касациони суд, а овај суд је дужан решити неодложно.

Члан 301. (Закон од 10. јуна 1853.) Без обзира на ништавну жалбу, поступак се има наставити све до претреса.

Али, ако је жалба учињена после када су се обавиле формалности и када је истекао рок, што је прописано у члану 296, приступиће се отварању претреса и суђењу. Ништавна жалба и разлози, на којима се она оснива, упутиће се касационом суду тек после коначне пресуде поротног суда.

Исто овако ће се поступити у погледу свију жалба учињених, ма из каквог разлога, било после претека законског рока, било за време док тече рок после вучења поротника коцком.

Члан 302. Бранитељ може опћити са оптуженим после његовог преслушања.

Он има права да тражи да му се саопште сви списи, али без упућивања ових, и без одуговлачења поступка.

Члан 303. Ако има нових сведока за преслушање и ако они станују ван места где се држи поротни суд, председник, или судија који га замењује, може овластити истражног судију оног среза, где они станују, да добаве њихова сведочанства; када их овај буде набавио, послаће их затворена и под печатом оном бележнику, који ће вршити дужности уз поротни суд.

Члан 304. Сведоци, који не буду предстали на позив председника или судије кога је он овластиио, и који не буду доказали своју оправдану спре-

ченост, или који буду одrekli да сведоче, биће суђени по поротном суду и кажњени према члану 80.

Члан 305. Бранитељи оптужених могу узети или добавити, о њиховом трошку, преписе оних парничких списа, за које држе да су сходни за њихову одбрану.

Оптуженима, ма колико да их има, и у сваком случају, издаће се само један препис записника, који утврђује кривично дело, и само један препис сведочанства.

Председници, судије и генерални тужилац, имају се старати, за извршење овог члана.

Члан 306. Ако генерални тужилац или оптужени имају разлога да траже да се спор не поднесе на први састанак поротног суда, они ће поднети председнику поротног суда молбу за продужење рока.

Председник ће решити, да ли се може удовољити овом продужењу; он може продужити рок и по званичној дужности.

Члан 307. Када се буде поднело, због истог кривичног дела, више оптужница против различитих оптужених, генерални тужилац може предложити да се споје, а председник може то одредити, чак и по званичној дужности.

Члан 308. Ако оптужница садржава више кривичних дела, која нису у вези, генерални тужилац може предложити, да се оптужени суде, за сада, само за један или за неколико од ових кривичних дела, а председник може ово одредити и по званичној дужности.

Члан 309. Назначеног дана за отварање пороте, када суд буде отпочео седницу, дванаест поротника ће се сместити по реду, како су коцком одређени, на места одвојена од публике, од странака, и од сведока, преко од места, које је за оптуженога одређено.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О ИСПИТИВАЊУ, О СУЂЕЊУ И О ИЗВРШЕЊУ

ОДСЕК ПРВИ

О ИСПИТИВАЊУ

Члан 310. Оптужени предстаје као слободан и праћен стражарима само зато да не би побегао. Председник ће га упитати за презиме, за његова имена, за старост, за занимање и за место рођења.*

Члан 311. Председник ће упозорити бранитеља оптуженога да не сме ништа изјавити што би се противило његовој савести, или што би се противило дужном поштовању закона, и да се има изражавати пристojно и са умереношћу.

Члан 312. Председник устаје и гологлав поротницима упућује следећи говор: — „Ви ћете се заклети и обећати пред Богом и пред људима, да ћете са највећом пажњом испитивати тужбе, које ће се поднети против Н...; да нећете занемарити интересе ни оптуженога, ни друштва, које га оптужује; да нећете опћити ни с ким, све до вашег изјашњења; да нећете слушати ни мржњу, ни злобу, ни бојазан, ни наклоност; да ћете се решити на темељу оптужбе и на темељу одбране, према вашој савести и вашем унутарњем убеђењу, са непристрасношћу и чврстином, која је достојна човека часног и слободног“.

Сваки поротник, поименце позван, по председнику, дижући руку, одговориће, под последицом ништавности: „Закљичем се на то.“

Члан 313. Одмах после тога, председник ће упозорити оптуженога да пази на то што ће чути.

Он ће наредити бележнику да прочита решење краљевског суда (апелационог суда), које садржи упућивање поротном суду, и да прочита оптужницу.

* Закон од 9. септембра 1835. допуњава наређења о поротном суду.

Бележник ће ово гласно прочитати.

Члан 314. После овог читања, председник ће поновити оптуженому оно што се садржи у оптужници, и рећиће му: „Овим сте дакле оптужени; ви ћете чути доказе, који ће се поднети против вас.“

Члан 315. Генерални тужилац ће изложити предмет оптужбе; затим ће предати листу сведока, који се имају испитати, било да је то он умолио, било приватна странка, било оптужени.

Бележник ће гласно прочитати ову листу.

Она може садржавати само сведоке, чија су се имена, занимање и стан доставили најмање двадесет и четир сата пре преслушања ових сведока, оптуженому од стране генералног тужиоца и приватне странке, а генералном тужиоцу од стране оптуженога, без повреде оног права председничког, које је прописано у члану 269.

Према томе оптужени и генерални тужилац имају права противити се преслушању таковог сведока, који се није назначио, или који се није тачно навео у доставници.

Суд ће одмах донети решење по овом противљењу.

Члан 316. Председник ће наредити сведоцима да се повуку у собу, која је за њих одређена. Они ће оданде изаћи само ради преслушања. Ако је нужно, председник ће предузети потребне мере да спречи саветовање сведока између себе, пре њиховог сведочанства, о кривичном делу и о оптуженом.

Члан 317. Сведоци ће се преслушати појединце један за другим, по оном реду како је то генерални тужилац установио. Пре преслушања, под последицом ништавности, положиће заклетву на то, да ће говорити без мржње и без страха, да ће рећи истину и ништа већ само истину.

Председник ће упитати за њихова презимена, имена, доба, занимање, њихов стан или место пребивања, да ли су познавали оптуженога пре дела

поменутог у оптужници, и да ли су рођаци или пријатељи, било оптуженому, било приватној странци, и у ком степену; он ће их још упитати, да ли се налазе у служби једног или другог; када се ово обави, сведоци ће усмено сведочити.

Члан 318. Председник ће бележнику наредити да забележи додавања, измене или разлике, које би постојале између сведочанства неког сведока и његових пређашњих изјава.

Генерални тужилац и оптужени имају права умолити председника, да нареди да се забележе ове разлике, додавања и измене.

Члан 319. После сваког сведочанства, председник ће упитати сведока, да ли се оно што је чуо односи на присутног оптуженог; затим ће упитати оптуженога, да ли жели одговорити на то што је против њега речено.

Сведок се не сме прекидати; после његовог сведочанства, оптужени или његов бранитељ могу му питања стављати путем председника, и могу навести, како против њега, тако и против његовог сведочанства, све што је корисно за одбрану оптуженога.

Председник може исто тако упитати сведока и оптуженога за сва објашњења, за која буде држао да су нужна ради открића истине.

Судије, генерални тужилац и поротници имаће иста права, пошто буду умолили председника за реч. Приватна странка може ставити питања сведоку или оптуженому, само путем председника.

Члан 320. Сваки сведок, после свога сведочанства, остаје у судишту, све донде док се поротници не повуку ради донашања својих изјава, осим ако је председник другчије наредио.

Члан 321. После преслушања ових сведока, на које су се позвали генерални тужилац и приватна странка, оптужени ће умолити за преслушање оних, којих је листу доставио, било на чињенице наведене у оптужници, било да засведочи

да је он човек честит и поштен и беспрекорног владања.

Оптужени снашају трошкове позива, које су они предложили, исто тако и плаћање позваних сведока, ако они то буду захтевали; но генерални тужилац има права предложити позивање оних сведока, које је оптужени означаио, ако држи да њихово изјашњење може бити корисно за откриће истине.

Члан 322. Не могу се преслушати као сведоци:

1. Отац, мати, дед и баба, или сви остали предци оптуженога у правој линији, или којег од осталих оптужених који су присутни и подвргнути истом претресу;

2. Син, кћер, унук, унука, или сви потомци у правој линији;

3. Браћа и сестре;

4. Пријатељи у истом степену;

5. Муж и жена, чак и после изреченог развода брака;

6. Пријављивачи, чија је пријава по закону новчано награђена.

Преслушање горе поменутих лица ипак неће сачињавати ништавност, ако се њиховом преслушању не противи ни генерални тужилац, ни приватна странка, ни оптужени.

Остали пријавитељи, који нису по закону новчано награђени, могу се преслушати као сведоци; али поротни суд се има известити да су пријављивачи.

Члан 324. Сведоци, изнети од стране генералног тужиоца или оптуженога, преслушаће се на расправи чак и ако нису претходно писмено саслушани, и ако нису примили никакав позив, но свагда под условом, да су ови сведоци стављени на листи поменутој у члану 315.

Члан 325. Сведоци, било да их је ма која странка предложила, не смеју никад међусобно стављати питања.

Члан 326. Оптужени има права, после преслушања сведока, замолити, да се удаље из судишта они, које он буде назначио, и да се један или више између њих предведу и преслушају на ново, било појединце, било у присуству других.

Генерални тужилац има исто право.

Председник може ово одредити и по званичној дужности.

Члан 327. Председник има права, пре, за време или после преслушања неког сведока, одстранити једног или више оптужених и испитати их појединце на неке околности спора; али ће се постарати да се општа расправа настави тек после када буде обавестио сваког оптуженог о ономе, што се је у његовом одсуству обавило, и што из овога произлази.

Члан 328. За време испитивања, поротници, генерални тужилац и судије могу бележити све што им буде изгледало важно, било из сведочанства, било из одбране оптуженога, али се расправљање овим не сме прекидати.

Члан 329. За време или после преслушања сведока, председник ће ставити оптуженому на увид све списе, који се односе на кривично дело и који могу служити као доказ; он ће га позвати да лично одговори, да ли их признаје; ако је потребно, председник ће наредити да их прикажу и сведоцима.

Члан 330. Ако, из претреса, сведочанство каквог сведока буде изгледало да је криво, председник има права, на предлог генералног тужиоца, приватне странке, или оптуженога, па чак и из званичне дужности, да сведока одмах стави у притвор. Генерални тужилац и председник, или један од судија кога он буде овластио, вршиће, што се тиче сведока, први, дужности чиновника извиђајне полиције, други, дужности, које иначе припадају истражном судији.

Истражни списи ће се затим упутити краљев-

ском суду (апелационом суду), да се онде реши стављање под оптужбу.

Члан 331. У случају пређашњег члана, генерални тужилац, приватна странка или оптужени, могу одмах умолити, а суд може наредити, шта више и по званичној дужности, упућивање спора идућем заселању.

Члан 332. Ако оптужени, сведоци или један од њих, не говоре истим језиком или истим наречјем, председник ће, по званичној дужности, под последицом ништавности, именовати једног тумача, најмање двадесет и једне године старог, и под истом последицом, заклеће га на то да преводи верно исказе, који се имају тумачити између лица, која говоре разне језике.

Оптужени и генерални тужилац имају права одбити тумача, ако наведу разлоге свом противљењу.

Суд ће донети решење.

Под последицом ништавности, тумач се не сме узети из реда сведока, или судија, или поротника, чак ни уз пристанак оптуженога, ни генералног тужиоца.

Члан 333. Ако је оптужени глувонем и не зна писати, председник ће, по званичној дужности, одредити за његовог тумача, лице, које је највичније да се споразуме с њим.

Исто ово важи и у погледу сведока, ако је глувонем.

У осталом ће се поступити по наређењима пређашњег члана.

Ако глувонем зна писати, бележник ће написати питања или примедбе упућене на њега; ове ће се доставити оптуженому или сведоку, а они ће написмено дати одговор или изјашњења. Бележник ће све ово прочитати.

Члан 334. Председник ће назначити оног оптуженог, који се први има подвргнути расправи, почевши од главног оптуженог, ако таковог има.

Затим ће се посебице расправљати о сваком оптуженом.

Члан 335. После исказа сведока и односећих се примедба које су затим следовале, саслушаће се приватна странка или њен адвокат и генерални тужилац, те ће они изнети разлоге на којима се оптужба темељи.

Оптужени и његов бранитељ могу им одговорити.

Приватној странци и генералном тужиоцу дозволиће се да одговоре на одбрану; но оптуженом или његовом бранитељу припада свагда последња реч.

Затим ће председник изјавити да је расправа довршена

Члан 336. (Закон од 19. јула 1881.) После закључка расправе, под последицом ништавности председник не може више излагати доказе оптужбе и одбране.

Он ће упозорити поротнике на дужности, које имају да врше, и ставиће питања, онако како ће се то доле рећи.

Члан 337. Питање, које произлази из оптужбе, ставиће се овако:

„Да ли је оптужени крив да је починио такво уморство, такву крађу или такав други злочин, са свима околностима, које садржава оптужба?“

Члан 338. Ако произлази из расправе једна или више у оптужби непоменутих отежавајућих околности, председник ће додати следеће питање: „Да ли је оптужени починио злочин у таквим или у оваким околностима?“

Члан 339. (Закон од 28. априла 1832.) Ако оптужени буде предложио ради оправдања какав законом дозвољен чин, председник је дужан, под последицом ништавности, ставити питање овако: „Да ли је овај чин истинит?“

Члан 340. (Закон од 12. априла 1906.) Ако је оптужени испод осамнаест година, председник ће, под последицом ништавности, ставити следеће пи-

тање: „Да ли је оптужени могао расудити оно што је починио?“

Члан 341. (Закон од 9. јуна 1853.) У свима споровима злочина, чак и у случају повратном, председник, када буде био ставио питања, која потичу из оптужбе и из расправе, известиће пороту, под последицом ништавности, да ако већина држи да постоје, у корист једног или више оптужених пронађених кривима, олакшавајуће околности, она је дужна да се изјасни на следећи начин: „По већини гласова предлеже олакшавајуће околности у корист оптуженога“. Затим председник предаје поротницима, у особи шефа пороте, писмена питања; он ће к тима приложити оптужбу, записнике, који доказују кривична дела, и остале парничке списе, осим писмених изјава сведока.

Председник ће ставити до знања пороти да се свако гласање има тајно обавити. Он ће наредити да се оптужени удаље из судишта.

Члан 342. Када се питања буду ставила и предала поротницима, они ће се повући у њихову собу да тамо решавају.

Њихов старешина биће онај поротник, који се први коцком извуче, или онај кога буду изабрали између себе и уз пристајак његов.

Пре него што се отпочне решавање, старешина поротника прочитаће им следеће удутство, које ће се иначе крупним словима, по могућству на највиднијем месту у њиховој соби, изложити: „Закон не тражи од поротника да даду рачуна о доказима, путем којих су стекли уверење; он им не прописује никаква правила, на темељу којих би они нарочито одвисном сматрали довољност и потпуност каквог доказа; он им прописује да се сами мирно и присебно испитају, и да траже у искрености своје савести, какав упечагак су докази стављени против оптуженога и средства одбране учинили на њихово схватање. Закон им уопште не налаже: ви ћете примити као истиниту сваку чињеницу, која је доказана са толиким или толи-

ким бројем сведока; он им не каже ни то: ви нећете сматрати као довољно утврђен онај доказ, који се не би састојао из таквог записника, из таквих списа, из толиког броја сведока или из толиког броја доказа; он им ставља ово једино питање, које садржава читаво мерило њихових дужности: Да ли сте стекли искрено убеђење?

„Оно што је најважније да се не изгуби из вида, јесте да се решење пороте односи искључиво на оптужбу; поротници имају једино разматрати оне чињенице, на којима се оптужба оснива, и оне које потичу из ње; и они ће се огрешити о њихову главну дужност, ако, мислећи на наређења кривичног закона, они буду у обзир узели последице које према оптуженом може имати изјава, коју треба да донесу. Њихова задаћа није да прогоне ни да казне кривична дела; они су позвани једино да одлуче, да ли је оптужени крив или није, због оног злочина, које му се у грех уписује.“

Члан 343. (Закон од 10. децембра 1908.) Поротници се могу удалити из њихове собе тек после када буду њихову изјаву саставили.

За време саветовања, нико не сме онамо ући ни из каквог разлога, без писмене дозволе председника. Дотични може онамо ући тек ако га старешина пороте буде позвао, и уз бранитеља оптуженога, уз државно тужиоштво и уз бележника. Овај догађај ће се напоменути у записнику.

Председник је дужан да да нарочит и писмен налог дежурном шефу жандармерије, да чува излазе поротничке собе; овај шеф ће се у налогу именовати и одредити.

Суд може казнити поротника, који се огреши, новчаном казном највише од пет стотина франака. Свако друго лице које ово наређење буде нарушило, или га не буде извршило, може се казнити затвором од двадесет и четир сата.

Члан 344. Поротници ће решити главни чин, а после тога поједине околности.

Члан 345. (Закон од 9. септембра 1835.) Старешина пороте ће једно за другим прочитати свако питање стављено у смислу члана 336., а затим ће се тајним гласањем решавати, како главно питање и отежавајуће околности, тако и да ли постоје олакшавајуће околности.

Члан 346. (Закон од 9. септембра 1835.) Исто тако ће се поступити, и тајно ће се гласати, на питања, која су стављена у случајевима предвиђенима у члану 339. и 340.

Члан 347. (Закон од 9. јуна 1853.) Порота решава већином гласова, како у погледу оптуженога, тако и у погледу олакотних околности. У изјави пороте мора се ова већина напоменути, без да се број гласова сме навести; све ово под последицом виштавности.

Члан 348. Затим ће поротници ући у судиште и заузеће наново своја места.

Председник ће их упитати за исход њиховог решења.

Старешина пороте ће устати, и положивши руку на срце, рећиће: „Тако ми части и савести моје, тврдим пред Богом и пред људима, да је изјава пороте следећа: Јесте, оптужени, и т. д.; није, оптужени, и т. д.“

Члан 349. Старешина пороте ће изјаву пороте потписати и предаће ју председнику, све ово у присуству поротника.

Председник ће ју потписати и наредиће бележнику да ју потпише.

Члан 350. Против изјаве пороте не може се никада никаква жалба уложити.

Члан 351. (Укинутај закон од 4. марта 1831.) Ако је ипак оптужени у главном питању кривим проглашен само простиом већином, судије ће решавати о истом питању између себе; па ако већина судија усвоји мишљење мањине поротника тако да када се сабере број гласова, овај број претече број већине поротника и мањине судија.

оно мишљење, које је према оптуженому повољније, важиће.

Члан 352. (Закон од 9. јуна 1853.) Ако је оптужени проглашен кривим, и ако је суд уверен, да су поротници у основи погрешили, ма да су се придржавали формалности, он ће изјавити да се пресуда одгађа, и упутиће спор идућем заседању, да се тамо подвргне новој пороти, у којој не може бити члан ни један од поротника, који су учествовали при донашању уништене изјаве.

Нико нема права да захтева овај поступак. Суд може то одредити само по званичној дужности, непосредно после јавног проглашења поротничке изјаве.

После изјаве друге пороте, суд не може одредити ново упућивање спора, чак и ако је ово решење сагласно са првим.

Чл. 353. Једном започето испитивање и препирке имају се наставити без прекидања и без икаквог опћења споља, закључно све до изјаве пороте. Председник може их прекинути само за време које је нужно да се судије, поротници, сведоци и оптужени одморе.

Члан 354. Ако какав сведок, који је позван, не предстане, суд може, на предлог генералног тужиоца, и пре него што се расправа отпочне испитивањем првог сведока уписаног на листи, упутити спор идућем заседању.

Члан 355. Ако је спор упућен идућем заседању за то што сведок није предстао, све трошкове позива, поступка, путовања сведока и остале, у погледу расправљања спора, сносиће дотични сведок, а на предлог генералног тужиоца може се присилити, чак ухапшењем, на темељу решења, којим се спор упућује идућем заседању.

Истим решењем ће се шта више наредити, да се овај сведок оружаном силом предведе суду ради преслушања.

Ипак у сваком случају, онај сведок који не би предстао, или који би се противио полагању заклетве, или сведочењу, пресудиће се на казну прописану у члану 80.

Члан 356. Жалба против ове осуде може се предати у року од десет дана од достављања исте сведоку или у његов стан, а на пет мириаметара, још по један дан; а жалба ће се уважити ако докаже да је био оправдано спречен или да против њега изречену новчану казну треба смањити.

ОДСЕК ДРУГИ

О ПРЕСУДИ И О ИЗВРШЕЊУ

Члан 357. Председник ће наредити да се оптужени предведе, а бележник ће у његовом присуству прочитати изјаву пороте.

Члан 358. Ако се оптужени не буде прогласио кривим, председник ће објавити да је ослобођен од оптужбе, и наредиће да се стави у слободу, ако није затворен због каквог другог узрока.

Суд ће затим решити узајамно затражене оптете, пошто странке буду изложили разлоге њихових протумолба или њихових одбрана, и пошто буде саслушан генерални тужилац.

Но суд може, ако он то буде држао за целисходно, овластити једног од судија да преслуша странке, да проучи списе и да поднесе свој извештај на претресу где странке могу још једном ставити своје примедбе, и где ће се државно тужилоштво наново преслушати.

Ослобођени оптужени може од својих пријављивача добити и отштету због клевете; без да се чланови постављених власти могу овако прогонити због пријава учињених у кривичним делима, која су, у вршењу својих дужности, сазнали, осим евентуалног позивања на одговорност против њих.

Генерални тужилац је дужан, да оптуженом стави до знања његове пријављиваче, ако он то умоли.

Члан 359. Молбе за отштету имају се поднети поротном суду, било да их је ставио оптужени против својих пријављивача или приватне странке,

било да их је ставила приватна странка против оптуженога или осуђенога.

Приватна странка је дужна да стави своју молбу ради отштете пре пресуде; доцније се неће примити.

Исто ово важи и за оптуженога ако је знао који је његов пријављивач.

Ако је оптужени дознао за свог пријавитеља тек после пресуде, но пре свршетка заседања, он је дужан поднети своју молбу поротном суду, иначе губи право; ако је пак дознао за њега тек после завршетка заседања, његова молба ће се упутити грађанском суду.

У погледу трећих лица, која нису била као странке у спору, она ће се обратити грађанском суду.

Члан 360. Ни једно лице, које је законски ослобођено, не може се више ни прогонити, ни оптужити због истог дела.

Члан 361. Ако у току претреса, оптужени буде окривљен због каквог другог дела, било на темељу списка, било на темељу исказа сведока, председник ће, после када буде прогласио пресуду да је оптужени ослобођен од оптужбе, наредити да се прогони због новог дела; према томе, он ће га упутити, са налогом да се позове или да се предведе, према наређењима изложенима у члану 91., а ако је потребно, чак и са налогом за ухапшење, истражном судији оног среза где заседа суд, ради спровођања нове истраге.

Ово ће се наређење извршити само у том случају, ако пре завршетка расправе, државно тужилоштво буде себи задржало право за прогон.

Члан 362. Када се оптужени буде прогласио кривим, генерални тужилац ће ставити свој предлог суду ради примене закона.

Приватна странка поднеће свој предлог ради повратка ствари и ради отштете.

Члан 363. Председник ће упитати оптуженога да ли има што год рећи у своју одбрану.

Ни оптужени ни бранитељ не могу више из-

лагати пред судом да је дело неистинито, већ само то, да није кажњиво или да није квалификовано по закону, или да не заслужује ону казну, чију је примену генерални тужилац предложио, или да не повлачи за собом накнаду штете у корист приватне странке, или најзад да ова много већу штету тражи него што јој припада.

Члан 364. Суд ће изрећи разрешење оптуженога, ако дело, због којег је он проглашен кривим, није кажњиво никаквим кривичним законом.

Члан 365. Ако је дело кажњиво, суд ће изрећи казну прописану по закону, чак и у оном случају када, према податцима претреса, оно не би више спадало у надлежност поротног суда.

Ако је доказано више злочина или преступа, изрећиће се једино најстрожија казна.

Члан 366. Ако је оптужени разрешен, као и када је ослобођен или осуђен, суд ће решити отштету коју потражује приватна странка или оптужени; он ће их установити у истој пресуди, или ће овластити једног од судија да преслуша странке, да проучи списе, и да о свему томе поднесе извештај, онако, како је то речено у члану 358.

Суд ће наредити и то, да се одузете ствари врате власнику.

Ипак у случају осуде, ово враћање ствари одредиће се само онда, ако власник докаже да осуђени, пропустивши рокове, није предао жалбу на касациони суд, или, ако се је жалио, да је спор коначно довршен.

Члан 367. Ако је решено ублажавање у корист оптуженога, суд ће поступити према кривичном закону.

Члан 368. Онај оптужени или она приватна странка, која у спору не успе, пресудиће се на трошак према држави и према противној странци.

(Закон од 28. априла 1832.) „У споровима подвргнутим пороти, она приватна странка, која буде успела, неће се никада обвезати на трошкове.

Ако је она трошкове предујмила у смислу декрета од 18. јуна 1811. године, они јој се имају вратити.“

Члан 369. Судије ће се тихо саветовати и тихо изразити своје мишљење; они се ради тога могу повући у собу за саветовање; но председник има пресуду гласно објавити, у присуству публике и оптуженога.

Пре објаве пресуде, председник је дужан да прочита текст закона, на коме се она оснива.

Бележник ће саставити написмено пресуду; он ће у њу уврстити текст примењеног закона, у противном случају казниће се новчаном казном од сто франака.

Члан 370. Концепт пресуде потписаће судије, који су ју донели, у противном случају казниће се бележник новчаном казном од сто франака, и евентуално позваће се на одговорност бележник и судије.

Концепт се има потписати у року од двадесет и четир сата од објаве пресуде.

Члан 371. После објаве пресуде, председник има права, према приликама, да посаветује оптуженога да буде чврст, покоран или да поправи своје владање.

Он ће га поучити о праву, које му је дато, да се жали на касациони суд, и о обиму, у којем је вршење овог права описано.

Члан 372. (Закон од 28. априла 1832.) Бележник ће начинити записник о расправи, да би се утврдило да су прописане формалности извршене.

У записнику се неће узети, ни одговори оптужених, ни садржај сведочанства, без да се могу наређења члана 318. повредити у погледу измена, промена и противречности сведочанства.

Записник ће потписати председник и бележник; записник се не сме унапред штампати.

Наређења овог члана имају се извршити под последицом виштакности.

Ако записник није сачињен и ако се нису извршила наређења горњег 3. зачала, бележник ће се казнити новчаном казном од 500 франака.

Члан 373. Осуђеном стоји до воље, да у року од три дана, рачунајући од оног дана, када му је пресуда објављена, изјави у архиви, да се жали на касациони суд.

Генерални тужилац има права, у истом року, изјавити у архиви, да моли уништавање пресуде.

И приватна странка има права на исти рок, али се она може жалити само у погледу одредаба, које се односе на њене приватне интересе.

За време од ова три дана и ако је предата жалба на касацију, све док се не достави пресуда касационог суда, одложиће се извршење пресуде поротног суда.

Члан 374. У случајевима предвиђенима у члану 409. и 412. овог законика, генерални тужилац или приватна странка имају права да се жале само у року од двадесет и четир сата.

Члан 375. Осуда ће се извршити за двадесет и четир сата после рокова означених у члану 373. ако није предата никаква жалба на касацију; а када има жалбе, за двадесет и четир сата од пријема решења касационог суда, којим се она одбија.

Члан 376. Осуда ће се извршити по наређењима генералног тужиоца; он има права да ради тога непосредно затражи помоћ оружане силе.

Члан 377. Ако осуђени жели какву изјаву учинити, ову ће узети један судија места где се пресуда извршава, уз припомоћ бележника.

Члан 378. Бележник ће, у року од двадесет и четир сата, саставити записник о извршењу и преписати исти доле на концепту пресуде, у противном случају казниће се новчаном казном од 100 франака. Препис ће потписати; све ово ће он напоменути на страни записника, под последицом исте казне. Ова напомена ће се исто тако потписати, а препис ће важити као и сам записник.

Члан 379. Ако за време расправа, које су осуди претходиле, осуђени буде био окривљен, било на темељу списка, било на темељу сведочанства, због других злочина него што је оптужен; ако ови тек сада обелодањени злочини повлаче за собом тежу казну него први, или ако оптужени има притворених саучесника, суд ће наредити да се он има прогонити због ових нових дела, према прописима овог законика.

У ова два случаја, генерални тужилац ће одложити извршење пресуде, којом је изречена прва осуда, све донде док се не реши овај други спор.

Члан 380. Сви концепти пресуда донетих по пороти, сложиће се и сместиће се у архиви првостепеног суда у седишту округа.

Изузимају се концепти пресуда донетих по пороти оног округа где се налази краљевски суд (апелациони суд), који ће се сместити у архиви поменутог суда.

ГЛАВА ПЕТА

О ПОРОТИ И О НАЧИНУ КАКО СЕ САСТАВЉА

ОДСЕК ПРВИ

О ПОРОТИ*

Члан 381. Нико не може вршити дужности поротника ако није навршио тридесет година и ако не ужива права пољитичка и грађанска, под последицом ништакности.

Поротници се узимају из чланова бирачких одбора и између лица, која су поменути у 3. и идућим зачелима члана 382.

Члан 382. Сваке године првога августа ће начелник сваког округа сачинити једну листу, која ће се поделити у два дела.

* Законска наређења овог одсека су у толико на снази у колико се не противе закону од 21. новембра 1872., који је саопштен после овог одсека.

Први део сачиниће се према члану 3. закона од 29. јуна 1820., и садржаваће сва лица, која испуњавају услове прописане за чланове бирачких одбора тог округа.

Други ће део садржавати:

1. Бираче који имају њихов редован сџан у овом округу, али врше своја бирачка права у другом округу;

2. Јавне званичнике које је именовао краљ и који врше службу бесџлајно;

3. Умировљене официре сувоземне војске и морнарице;

4. Докџоре и абсолвенће једног или више факултџета, права, знаности или филологије; докџоре медицине; редовне и доџисне чланове Инџтитута; чланове других научних усџанова признајних од краља;

5. Белџжнике, када наврше џрогодишњу праку.

Умировљени официри сувоземне војске и морнарице увџће се у оџишћу листћу само ако буду доказали да уживају мировину најмање од 1200 франака, и да су од џети година факџично настџњени у округу.

Абсолвенћи факултџета права, знаности или филологије, који нису убележени у сџисак адвоката и правозастџујника уз виши или нижи суд, или који нису овлашћени да предавају извесне предмете оног факултџета који су свршили, увџће се у оџишћу листћу само ако буду доказали да имају редован сџан у џом округу већ од десџт година дана.

У окрузима где оба дела листће немају укџјно ни осам сџошћина лица, овај број ће се доџунитџи накнадном листћом оних најугледнијих лица, која нису била уведена на првој листћи.

Члан 383. Дужности џорџжника су инџомџаџибилне са дужношћу министра, начелника округа, начелника среза, судије, генералног џужџиоца, краљевских џужџиоца и њихових заменика.

Оне су исто џако инџомџаџибилне са дужношћу свџшћеника макакве вероисџовџсти.

Државни саветџници, који врше какву врџћу уџраве, комесари краљевски у уџрави или у уџрави државних добара, они који су навршили седамдесџт година. оџросџиће се, ако џо замоле.

Члан 384. Листће сачињене у смислу члана 382., џрелџиће се на главном месџћу сваке оџшћине најкасније до 15. августџа, а доврџиће се и закључиће се 30. сџпџембра.

Један џимерак ових листџа ће се смџшћити и чувџти у секретџариџћу оџшћине, начелнишћџа среза и начелнишћџа округа, да би се до знања сџлџвило сваком оном који џо буде умолио.

Према начину, који је џрописан у члану 5. и 6. закона од 5. фебруара 1917., решаваће се жалбе, које се буду џоднеле џроџив сџџављања листће.

Ове жалбе ће се увџћи у генералном секретџариџћу начелнишћџа округа, џо реду и времену како су џримљене.

Оне ће се џоднетџи у форми џросџе џредсџавке и без џрошкова.

Члан 385. Нико се не може извџсти из листће џрописане у члану 382., осим на џемељу обрџложеног решџња или џресуде, а жалба или џризив уложен џроџив ових има обусџавну моћ.

Члан 386. Када бирачки одбори буду сазвани, џрви део коначне листће, која је завршена џрошлог 30. сџпџембра у смислу члана 384., важиће као листџа џрописана џо члану 5. закона од 5. фебруара 1817. и џо члану 3. закона од 29. јуна 1820.

Начелници округа даће иџџамџаџити и џрлџџитџи, у овом случају, један сџисак са исџравкама означујући лица која су сџћекла или изгубила услове џоџребне за вршење бирачких права џосле објаве оџише листће. Ако је џрошћекло више. од два месеца од закључка листће, начелници округа ће наново објавитџи и џрлџџитџи џрви део и сџисак са исџравкама.

Жалбе оних, који су били изостављени у првом делу листе довршене и закључене 30. септембра, а који су сипекли бирачка права пре њене објаве, примиће се само ако су поднете пре 1. октобра.

Члан 387. После 30. септембра окружни начелници ће, под својом одговорношћу, из ошћих листа састављених у смислу члана 382., начинити један извод листе на употребу пороте за идућу годину.

Ова листа ће се састојати из четвртине ошћих листа; без да се може преићећи број од шестна имена, осим за округ Сенски, за који ће износити пет шћина.

Окружни начелник ће је неодложно послати министру правде, првом председнику краљевског суда и генералном тужиоцу.

Нико се неће увести две године једно за другим на листу поменућу у овом члану.

Члан 388. Најмање десет дана пре отварања поротног суда, први председник краљевског суда извућиће коцком, из листе поднете по окружном начелнику, шћидесет и шест имена, која ће сачињавати листу поротника за читаво шрајање заседања.

Осим шгоа извућиће коцком четир поротника заменика узетих између лица поменућих у шрећој алинеји члана 393.

Коцка ће се вући у јавној седници у првом сенату или у феријалном сенату.

Члан 389. Читава листа неће се послати грађанима, из којих је она састављена; већ ће окружни начелник уручити сваком поједино извод листе, који утврђује да се његово име тамо налази. Ово им се има саопштити најмање осам дана пре дотичног дана када ће се ова листа употребити.

Овај дан ће се означити при саопштењу, које ће садржавати позив да предстане одређеног дана, под последицом казне прописане у овом закону.

Ако се није уручило дотичном лицу, доставиће се у његов стан а такође и председнику општине или заменику председника општине тог места; овај је дужан да га о томе извести.

Члан 390. Ако се између четрдесет коцком одређених лица, налази једно или више која су, од закључка листе у смислу члана 387., било умрла, било законито лишена способности, које се изискују за вршење дужности поротника, било примила какву службу инкомпатибилну са њиховим дужностима, суд ће, после преслушања генералног тужиоца, за време седнице, поступити у погледу њиховог замењивања.

Ово замењивање ће се извршити како је то прописано у члану 388.

Члана 391. Листа поротника неће више важити после употребе ради које је сачињена.

Осим ванредних заседања поротног суда, поротници, који су удовољили захтевима прописанима у члану 389, не могу се више по једанпут у истој години ставити на листу сачињену у смислу члана 387.

У случајевима ванредних заседања поротног суда, они се могу ставити на ову листу највише два пута у истој години.

Неће се сматрати да су удовољили горе поменућим захтевима они, који су, пре отварања заседања, поднели извињења из узрока таквих, да их је суд уважио али сматрао за привремена.

Имена њихова, као и поротника пресуђених на новчану казну први или други пут, упућиће се одмах после заседања пороте, првом председнику краљевског суда (апелационог суда), да их овај уведе на листу сачињену у смислу члана 387.; а ако не остане толико да се може вући жреб за исту годину, они ће се додати листи за идућу годину.

Члан 392. Под последицом ништавности, нико не може бити поротник у истом спору, у којем је био чиновник извићајне полиције, сведок, тумач, вештак или странка.

ЗАКОН ОД 21. НОВЕМБРА 1872.

О ПОРОТИ

НАСЛОВ ПРВИ

О УСЛОВИМА, КОЈИ СУ ПРОПИСАНИ ЗА ПОРОТНИКА

Члан 1. Нико не може вршити дужности поротника, ако није навршио тридесет година, ако не ужива права политичка, грађанска и породична, или ако се налази у каквом случају неспособности или инкомпатибилности описаном у дољна два члана, у противном случају је ништавна изјава кривичности при којој је он учествовао.

Члан 2. Неспособни су да буду поротници:

1. Лица која су осуђена била или на казну телесну и обешчаштењу, или само на казну обешчаштењу;

2. Они који су осуђени на преступне казне за дела квалификована по закону као злочин;

3. Војници осуђени на ђуле* или на робију;

4. Они који су осуђени најмање на три месеца дана затвора; но осуде за политичке и штампарске преступе повлаче за собом само привремену неспособност о којој ће реч бити у параграфу 11. овог члана;

5. Они који су осуђени на новчану казну или на затвор, без обзира на време, за крађу, за превару, за злоупотребу поверења, за проневере почињене по јавним повереницима, за нарушавање морала предвиђено у члану 330. и 334. казненог законика, за каишарство; лица осуђена на затвор због повреде јавног и верског морала, због нападаја против установе својине и породице због преступа почињених против морала на ма који начин описани у члану 1. закона од 17. маја 1819.; због скитања

* Казна обешчаштења према војницима за бегство; казна се састоји у томе да су овако пресуђени војници морали вући гвоздено ђуле од четир килограма тешко на ланцу дугом од два и по метара.

или просијачења; због повреде наређења чланова 60., 63. и 65. закона о новачењу војске (подразумева се закон од 27. јула 1872. а који је сада замењен законом од 21. марта 1905., члан 79., 80. и 82.) и због повреде наређења члана 423. кривичног законика, због повреде члана 1. закона од 27. марта 1851, и члана 1. закона од 5—9 маја 1855. (законска наређења укинута и замењена законом од 1. августа 1905. због сузбијања превара); због кривичних дела предвиђених у члановима 134., 142., 143., 174., 251., 305., 345., 362., 363., 364. §. 3., 365., 366., 387., 389., 399. §. 2., 400., §. 2., 418. казненог законика;

6. Они који су стављени под оптужбу због контумације;

7. Јавни бележници, судски бележници и министарски чиновници, који су лишени звања;

8. Банкроти, којима нису повраћена права, а чије је банкротство изречено, било од стране француских судова, било пресудом донетом у иноземству, но извршивом у Француској;

9. Они којима је вршење поротничке дужности било забрањено на темељу члана 396. кривичног поступника или члана 42. казненог законика;

10. Они, против којих је издат налог за притвор или за причување;

11. Неспособни су, но само за пет година дана рачунајући од времена издржања казне, они који су осуђени на затвор мањи од три месеца због ма каквог преступа, чак и због преступа политичких или штампарских;

12. Исто тако су неспособни они, који су стављени под туторством, они који су стављени под старатељством, они који се налазе у каквом јавном заводу за умоболне, на темељу закона од 30. јуна 1838.

Члан 3. Дужности поротника су инкомпатибилне са дужностима посланика, министра, члана државног савета, члана суда за рачуноводство, државног подсекретара или генералног секретара.

којег министарства, окружног и среског начелника, генералног секретара окружног начелништва, саветника окружног начелништва, члана касационог суда или апелационог суда, редовног судије или судије заменика грађанских судова и трговачких судова, заступника државног тужиоштва уз првостепени суд, мировног судије, полицајног комесара, свештеника какве државом признате вере (укинута законом од 9. дец, 1905. о одељењу цркве од државе), војника или морнара у активној служби и који су запослени, чиновника или намештеника активне царинарнице, чиновника посредних пореза, чиновника државних шума и телеграфских управа, учитеља општинских основних школа.

Члан 4. Не могу бити поротници слуге и послужитељи са платом, они који не знају читати и писати француски.

Члан 5. Опрштени су од поротничких дужности:

1. Они који су навршили седамдесет година;
2. Они који су упућени да живе од свог ручног рада и од наднице;
3. Они који су поменуте дужности вршили за време текуће или пређашње године.

НАСЛОВ ДРУГИ

О САСТАВЉАЊУ ГОДИШЊЕ ЛИСТЕ

Члан 6. Поротничка годишња листа износи: За округ Сенски, три хиљаде поротника; за друге округе, на сваких пет стотина становника по један поротник, без да број поротника може бити мањи од четир стотине ни већи од шест стотина.

Листа може садржавати само оне грађане који имају свој стан у округу.

Члан 7. (Закон од 20. јануара 1910.) Број поротника за годишњу листу ће се распоредити по срезовима и кантонима, сразмерно према значном исказу становништва.

Ова расподела вршиће се по налогу окружног начелника, који се издаје према одговарајућем мишљењу окружног одбора, сваке године у месецу априлу, а за округ Сенски, према одговарајућем мишљењу генералног савета, у јулу месецу.

У Паризу ова расподела се обавља између округа и квартава.

Начелник округа, упућујући налог за расподелу мировног судији, саопштиће му имена поротника кантона, који су коцком одређени за текућу и за пређашњу годину.

Члан 8. У сваком кантону, један одбор, састављен из мировног судије као председника, заменика мировног судије, и из председника појединих кантонских општина, начиниће једну приправну листу у погледу годишње листе. Ова листа ће садржати двапут толико имена колико је одређено за контингент кантона.

У кантонима, који се састоје из једне општине, одбор се саставља, осим мировног судије и његових заменика, из председника општине и из два саветника одређених муниципалним саветом.

У општинама, које су раздељене између више кантона, биће толико одбора колико кантона. Сваки поједини одбор се састоји, осим мировног судије и његових заменика, из градоначелника или једног заменика кога он буде одредио, из два муниципална саветника које буде савет изабрао, и из председника сеоских општина које припадају кантону.

Члан 9. У Паризу, приправне листе сачињава за сваки кварт један одбор састављен из мировног судије округа или једног заменика мировног судије, као председника, из председника округа или једног заменика, из муниципалног саветника именованог у кварту, и ван тога, из четир лица одређених по три прва члана између поротника који су били на окружној листи за пређашњу годину и који станују у кварту.

Члан 10. (Закон од 20. јануара 1910.) Одбори, којима спада у дужност да сачине припремне

листе, састају се, пре петнаестог августа, у оном месецу, који се буде назначио, на предлог генералног савета, налогом окружног начелника, у седишту њиховог подручја, на нарочит позив мировног судије издат по прописаној административној форми.

У округу Сенском одбори се састају у првој половини августа месеца.

Листе се састављају у два оригинала, од којих се један оставља у архиви мировног судства, а други се шаље у архиву грађанског првостепеног суда тог среза.

У округу Сенском, други оригинал листа, које су одбори кантона или одбори кварта саставили, шаље се у архиву Сенског првостепеног суда.

Публици се стављају приправне листе на увид за време од петнаест дана после предаје ових листа у архиву мировног судства.

Члан 11. Годишњу листу сачињава, за сваки срез, један одбор састављен из председника грађанског првостепеног суда или из једног судије, који врши његове дужности, као председника, из мировних судија и из генералних саветника. У случају спречености, генерални саветник једног кантона замениће се саветником среза, или ако има два среска саветника у кантону, оним, који је старији.

У Паризу се одбор саставља, за сваки округ, из председника Сенског грађанског првостепеног суда, или из једног судије, кога он овласти, као председника, из мировног судије округа и његових заменика, из председника округа, из четир округних муниципалних саветника.

Одборима из Сен-Дени и из Со председаваће по један судија из грађанског првостепеног суда Сенског, којег ће председник овог суда одредити.

Члан 12. У свима случајевима предвиђенима овим законом, председника општине, ако је спречен, замениће онај заступник, који се буде изричито одредио.

Члан 13. Одбор, којем спада у дужност да сачини годишњу листу поротника, састаће се у седишту среског правосуђа најкасније у току септембра месеца, на сазив председника грађанског првостепеног суда. Одбор може ставити на ову листу имена лица, која нису била уведена на припремне листе кантонских одбора, али број ових имена не може надмашити четвртину оних, који су стављени за кантон. Он има исто тако права да повиси или да снизи, за сваки кантон контингент, којег је окружни начелник сразмерно одредио, но ипак смањивање или повишавање не сме претећи четвртину кантонског контингента, ни преиначити контингент среза.

Одлуке се донашају већином гласова; у случају да се гласови поделе, одлучује глас председника.

Члан 14. Коначно довршена среска листа има се за време седнице потписати. Она ће се упутити, пре првог децембра, у архиву апелационог или првостепеног суда, који је дужан одржати пороту.

Члан 15. Ван годишње листе пороте, има се такође сваке године сачинити једна нарочита листа поротника заменика, који ће се узети из поротника оног града, где се држе заседања пороте.

Она се састоји, за Париз, из три стотине, а за остале округе, из педесет поротника.

Ову листу сачињава одбор среза, где се држе заседања пороте.

У Паризу, сваки одбор округа сачиниће једну листу од петнаест поротника заменика.

Члан 16. Први председник апелационог суда или председник првостепеног суда у седишту пороте, саставиће, у првој половини децембра, годишњу листу за округ, у азбучном реду, на темељу среске листе. Он ће исто тако саставити нарочиту листу за поротнике заменике.

Члан 17. Мировни судија појединих кантона дужан је да неодложно извести првог председ-

ника апелационог суда, или председника првостепеног суда, о смртним случајевима, о случајевима неспособности или о случајевима правне инкомпатибилности, који буду задесили чланове чија се имена налазе на годишњој листи.

У овом случају, поступиће се према члану 390. кривичног поступника.

НАСЛОВ ТРЕЋИ

О САСТАВЉАЊУ ПОРОТНИЧКЕ ЛИСТЕ ЗА ПОЈЕДИНА ЗАСЕДАЊА

Члан 18. Најмање десет дава пре отварања заседања, први председник апелационог суда, или председник првостепеног суда у седишту пороте, у градовима где нема апелационог суда, одредиће коцком, у јавној седници, из годишње листе, имена тридесет и шест поротника, који ће сачињавати листу заседања. Осим тога одредиће коцком четир поротника заменика из нарочите листе.

(Закон од 31. јула 1875.) Ако се имена једног или више поротника, који су испунили поменуте дужности у току текуће или пређашње године, извуку из урне, они ће се одмах заменити на листи заседања именима једног или више других поротника, који ће се коцком одредити.

Члан 19. Ако на дан означени за претрес, број поротника спадне испод тридесет, због одсуства или из каквог другог разлога, овај број се има попунити са поротницима заменицима, према реду како су пописани; ако нема довољно поротника, попуниће се, на јавној седници, са поротницима који су коцком одређени из реда поротника уведених на нарочитој листи; у случају потребе, из реда градских поротника уведених на годишњој листи.

У случају предвиђеном чланом 90. декрета од 6. јула 1810., број редовних поротника има се, у јавној седници, коцком допунити из реда градских поротника уведених на годишњој листи.

Члан 20. Новчану казну од пет стотина франака, која је изречена по другом начелу члана 396. кривичног поступника, може суд снизити на две стотина франака, без повреде осталих наређења овог члана.

НАСЛОВ ЧЕТВРТИ

ОПШТА НАРЕЂЕЊА

Члан 21. Закон од 4. јуна 1853. године и декрет од 14. октобра 1870. године се укида.

Наређења кривичног поступника, која се не противе овом закону, важиће и на даље.

ОДСЕК ДРУГИ

О НАЧИНУ КАКО СЕ САСТАВЉА И КАКО СЕ САЗИВА ПОРОТА

Члан 393. (Закон од 28. априла 1832.) На дан када се одреди претрес каквог спора, ако је присутно мање од тридесет поротника, број се има попунити са поротницима заменицима поменутима у члану 388., који ће се позивати по реду како су уведени на листи састављеној у смислу поменутог члана.

Ако их нема доста, председник ће, у јавној седници, путем коцке, одредити поротнике који имају да попуне број тридесет.

Они ће се узети између лица, која су уведена на листи састављеној на темељу члана 387. а буду становала у граду где ће се држати порота, а ако је потребно, из осталих становника овог града који буду уведени на листама прописанима у члану 382.

Наређења члана 391. неће се применити за замењивања која се врше на темељу овог члана.

Члан 394. (Закон од 28. априла 1832.) За састављање пороте потребан је број од дванаест поротника.

Ако је вероватно да ће кривични спор дуже времена трајати, поротни суд може, пре него што

се буде извукла листа поротника, одредити да се осим дванаест поротника још један или двојица извуку који ће присуствовати расправама.

У случају да један или двојица од дванаест поротника буду спречени да учествују расправи до коначне изјаве пороте, они ће се заменити поротницама заменицима.

Замењивање ће се извршити према реду по којем су поротници заменици били коцком одређени.

Члан 395. (Закон од 2. маја 1827.) Листа поротника доставиће се сваком оптуженом у очи дана одређеног за састављање списка; ово је достављање ништавно, као и све остало што томе следи, ако се оно изврши пре или касније.

Члан 396. (Закон од 2. маја 1827.) Поротни суд ће сваког поротника, који се не буде одазвао својој дужности на достављени му позив, пресудити на новчану казну, и то — за први пут, од пет стотина франака; — за други пут, од хиљаде франака; — а за трећи, од петнаест стотина франака.

У овом последњем случају, њега ће још и неспособним прогласити за будуће вршење поротничких дужности.

Решење ће се штампати и прилепити о његовом трошку.

Члан 397. Изузимају се они који буду доказали да им је немогуће било одазвати се означеног дана.

Суд ће решити да ли је извињење оправдано.

Члан 398. Казне прописане у члану 396. примениће се према сваком поротнику, који се буде додуше одазвао свом позиву, али се буде удалио пре довршења својих дужности без оправданог извињења, које ће такође суд оценити.

Члан 399. (Закон од 28. априла 1832.) Одређеног дана, и за сваки поједини спор, ће се, пре отварања расправе, прозвати они поротници који нису извињени и нису разрешени од дужности, пред укупном поротом и у присуству оптуженога и генералног тужиоца.

Име сваког поротника, који се буде одазвао на позив, метнуће се у једну урну.

Прво оптужени или његов бранитељ, затим генерални тужилац ће, чим се имена поротника извуку из урне, одбити оне поротнике, за које буду држали да им не одговарају, изузимајући доле назначено ограничење.

Ни оптужени, ни његов бранитељ, ни генерални тужилац немају права да изнесу своје разлоге у погледу одбијања.

Порота за суђење је састављена у оном часу када је извучено из урне дванаест имена неодбачених поротника.

Члан 400. Одбијања, која оптужени и генерални тужилац имају права да врше, обуставиће се када преостане само дванаест поротника.

Члан 401. Оптужени и генерални тужилац имају права на једнак број одбијања; но ако је број поротника непаран, оптужени имају права да одбијају са једним бројем више него генерални тужилац.

Члан 402. Ако има више оптужених, они се могу споразумети како ће вршити своја одбијања; они могу то и засебно вршити.

Ни у једном ни у другом случају, њихово право одбијања не може претећи број одређени за једног оптуженог у смислу пређашњих чланова.

Члан 403. Ако се оптужени не споразумеју у погледу одбијања, између њих ће коцка одредити ред, по којем ће одбијање вршити. У овом случају поротници, одбачени по једном, и по овом реду, сматраће се да су одбијени за све, све донде догод се број одбијања не исцрпи.

Члан 404. Оптужени се могу споразумети у погледу вршења неког дела одбијања, с тим, да сувишак одбијања врше по реду који ће се коцком одредити.

Члан 405. Испитивање оптуженога почеће одмах чим се списак састави.

Члан 406. Ако се услед каквог догађаја, упути на идуће заседање испитивање оптужених због свију кривичних дела или због неких од кривичних дела, која су предмет оптужнице или оптужница, начиниће се друга листа; извршиће се ново одбијање и састављење новог списка од дванаест поротника, према горњим прописима, под последицом ништавности.

НАСЛОВ ТРЕЋИ

О НАЧИНИМА ЖАЛБА ПРОТИВ ВИШИХ ИЛИ НИЖИХ ПРЕСУДА

ЗАКОН ДОНЕТ 10. ДЕЦЕМБРА 1808. И ОБНАРОДОВАН 20. ИСТОГ МЕСЕЦА

ГЛАВА ПРВА

О НИШТАВНОСТИ ПОСТУПКА И ПРЕСУДЕ

Члан 407. Више и ниже пресуде, донете у последњем степену,* у предметима злочина, престапа и иступа, као и поступак и прогон, који им је претходно, могу се поништити у следећим случајевима, и по жалбама упућенима на темељу доле прописаних одредења.

§. 1. Спорови злочина.

Члан 408. Ако је оптужени био осуђен, и ако је учињена нека повреда или погрешка у погледу каквих формалности, које су прописане у овом закону под последицом ништавности, било у решењу краљевског суда (апелационог суда), којим се је упутио поротном суду, било у претресу или у поступку, који је спроведен код овог последњег суда, било у самој осуди, ова погрешка и повреда проузроковаће, на жалбу осуђене странке, или

* т. ј. против којих нема места даљем призиву.

државног тужиоштва, уништење осуде и свега онога што јој је претходило, рачунајући од почетног ништавног дела.

Исто овако ће се поступити, како у случају ненадлежности, тако и када се донашање решења пропусти или одбије, на једну или више молба оптуженога, или на један или више предлога државног тужиоштва, којим су они намеравали вршити неко право у опште или неко законом дозвољено право, ма да за неодржавање ове формалности није била ништавност изричито везана, а њено вршење је умољено или предложено.

Члан 409. Ако се оптужени ослободи, уништење решења, којим је ово изречено, и свега онога што је томе претходило, може се даље напасти од стране државног тужиоштва само у интересу закона а без повреде права ослобођене странке.

Члан 410. Ако ништавност произлази из тога што је пресудом изречена нека друга казна него она коју закон прописује за овај злочин, уништење пресуде може захтевати како државно тужиоштво тако и осуђена странка.

Исто право припада државном тужиоштву против пресуда поменутих у члану 364. у погледу разрешења од оптужбе, ако је ово разрешење изречено на темељу тога што не постоји какав кривични закон а који у ствари постоји.

Члан 411. Ако би изречена казна била иста са оном коју закон прописује за овај злочин, нико не може искати уништење пресуде, под изговором да се текст закона погрешно цитирао.

Члан 412. Приватна странка нема права, ни у ком случају, да тражи уништење пресуде због ослобођења или разрешења од оптужбе; али ако се она осуди на веће приватне трошкове него што ослобођена или решена странка умоли, ово наређење пресуде се може, на молбу приватне странке, уништити.

§. 2. Спорови престапа и иступа

Члан 413. Средства за уништавање описана у члану 408., подједнако стоје на расположењу, у споровима престапа и иступа, странци прогоњеној због каквог престапа или иступа, државном тужиштву и приватној странци, ако такове има, против свију виших или нижих пресуда у последњем степену, без обзира на то да ли се је решило укидање прогона или да ли се је странка пресудила.

Но када се је укидање прогона против ове странке изрекло, нико се не може позивати, у корист своје одбране, на повреде или погрешке прописаних формалности.

Члан 414. Наређење члана 411. може се применити на више и ниже пресуде донете у последњем степену у случајевима престапа и иступа.

§. 3. Општа наређења у погледу два пређашња параграфа

Члан 415. Ако касациони суд или краљевски суд (апелациони суд) уништи поступак, он може наредити да трошкове поновног поступка сноси онај чиновник или истражни судија, који је ништавност починио.

Ипак, ово ће се наређење применити само због врло замашних погрешака, и само због оних ништавности, које се буду починиле две године после ступања на снагу овог законика.

ГЛАВА ДРУГА

О ЖАЛБАМА НА КАСАЦИЈУ

Члан 416. Жалба на касацију против приправних решења и у погледу поступка, или пресуда у последњем степену ове врсте, стоји на расположењу тек после коначне пресуде вишег или нижег суда; својевољно извршавање оваких при-

премних виших или нижих пресуда не може ни у ком случају служити као основ молби за одбијање.

Ово наређење се не може применити на пресуде виших или нижих судова донете у погледу надлежности.

Члан 417. Осуђена странка поднеће бележнику изјаву жалбе, и потписаће је она, као и бележник; а ако молитељ не може или неће да је потпише, бележник ће то напоменути.

Ову изјаву може сачинити у истом облику правозаступник осуђене странке или њен нарочити опуномоћеник; у последњем случају пуномоћ ће остати прикључена изјави.

Она ће се увести у један за то одређени регистар; овај регистар је јаван и свако лице има права да да себи иставити преписе.

Члан 418. У случају да приватна странка, ако такове има, или државно тужиштво поднесе молбу на касацију против какве више или ниже пресуде у последњем степену, донете у предмету злочина, престапа или иступа, ова жалба, осим тога, што ће се увести у смислу пређашњег члана, има се и доставити, у року од три дана, странци, против које је управљена.

Ако је дотична странка у то време притворена, бележник ће јој прочитати жалбу; она ће ју потписати; а ако она то не може или неће, бележник ће то напоменути.

Ако је она у слободи, онај, који се жали на касацију, доставиће јој своју жалбу преко једног извршиоца, било на њене руке, било у стан којег је она изабрала; у овом случају ће се рок продужити са једним даном за свако уделење од три мириаметара.

Члан 419. Приватна странка, која се буде жалила на касацију, дужна је да прикључи списима један веродостојан препис пресуде.

Она је дужна положити у име новчане казне 150 франака, или половину од ове своте, ако је

пресуда донета због контумације или због изостанка, иначе губи своје право.

Члан 420. (Закон од 28 јуна 1877.) Опроштени су од новчане казне: 1. лица пресуђена због злочина; 2. јавни чиновници, за спорове, које се одnose непосредно на Управу и Управу државних имања.

У погледу свију осталих лица, казну ће сносити они, који не буду успели у њиховој жалби.

Но опростиће се од депозита: 1. лица пресуђена због преступа или иступа на казну лишења слободе; 2. лица, која буду приложила уз њихову жалбу на касацију: прво, извод из порезног списка о томе, да она плаћају мање од 6 франака, или уверење општинског порезника, којим се доказује да нису опорезани; друго, сведоштво о томе, да она, због свог сиромаштва, не могу положити новчану казну. Ово уверење издаће им председник општине где станују, или његов заменик, и потврдиће га срески начелник, а у срезу, који је седиште округа, окружни начелник.

Члан 421. (Закон од 28. јуна 1877.) Изрећиће се да су лишена права жалбе на касацију лица пресуђена на казну лишења слободе у трајању дужем од шест месеци, која се не буду подвргла притвору или која се не ставе у привремену слободу са или без кауције.

Извод из апсеничког регистра, или акт о њиховом стављању на слободу, поднеће се касацији, најкасније у часу, када се спор за расправу истакне.

Да би се молитељева жалба примила, довољно је ако молитељ докаже, да се за то време добровољно покорио затвору у притворном заводу противног суда у оном месту, где се налази касациони суд. Стражар овог завода може га онде примити, када поднесе своју молбу, упућену генералном тужиоцу уз овај суд и по њему визирану.

Члан 422. Осуђени или приватна странка, било приликом предавања жалбе, било за време идућих десет дана, може предати у архиву вишег

или нижег суда, који буде донео нападнуту вишу или нижу пресуду, једну молбу, која садржава ништавне разлоге. Бележник ће молитељу о томе издати признаницу, и поднеће одмах ову молбу заступнику државног тужиоштва.

Члан 423. (Закон од 19. априла 1900.) После десет дана, који буду следовали жалби, овај заступник ће поднети генералном тужиоцу уз касациони суд парничке списе и молбе странака, ако су оне такове поднеле.

Бележник, оног вишег или нижег суда, који је донео нападнуту вишу или нижу пресуду, саставиће бесплатно и приложиће један инвентар списка, у противном случају ће се казнити новчаном казном од сто франака, коју ће изрећи касациони суд.

Члан 424. (Закон од 19. априла 1900.) Осуђени могу и непосредно поднети у архиву касационог суда, било своје молбе, било уручене им изводе или преписе, како из виших или нижих пресуда, тако и из њихових жалба на касацију; но приватна странка се не може користити благодатом овог наређења без једног адвоката уз касациони суд.

Члан 425. Касациони суд, у сваком спору злочина, преступа или иступа, може донети решење на жалбу, која му је поднета, одмах чим истеку рокови назначени у овој глави, а дужан је решити најкасније у року од месец дана, рачунајући од дана када су рокови истекли.

Члан 426. Касациони суд ће одбити молбу или уништити вишу или нижу пресуду без да је потребно да се донесе претходно решење у погледу примљивости молбе.

Члан 427. Ако касациони суд уништи какву пресуду вишег или нижег суда донету у предмету преступа или иступа, он ће упутити спор и странке једном вишем или једном нижем суду исте врсте са оним, који је донео уништену пресуду.

Члан 428. Ако касациони суд уништи пресуду донету у погледу злочина, поступиће се онако како ће се то рећи у идућим седам члановима.

Члан 429. Касациони суд ће наредити упућивање спора у следећим случајевима:

Једном другом краљевском суду (апелационом суду) него оном који је установио надлежност и који је изрекао стављање под оптужбу, ако је пресуда уништена из ма којег узрока поменутог у члану 299;

Једном другом поротном суду него оном који је донео пресуду, ако је пресуда и поступак уништен због ништавног узрока почињеног пред поротним судом;

Једном другом првостепеном суду него оном коме припада дотични истражни судија, ако је пресуда и поступак уништен само у питањима приватних потраживања; у овом случају ће се суд упутити на поступак без претходног позива на измирење.

Ако је пресуда и поступак уништен из узрока ненадлежности, касациони суд ће упутити спор судијама, који имају да поступе, и одредиће их; но ако би надлежност припадала оном првостепеном суду где се налази судија који је спровео прву истрагу, спор ће се удутити каквом другом првостепеном суду.

Ако се пресуда уништи за то што се је испоставило да се дело, по којем се осуда изрекла, не квалификује по закону као преступ, спор ће се упутити каквом другом првостепеном суду а не оном коме припада дотични истражни судија, ако има приватне странке; а ако нема приватне странке, нема места никаквом упућивању.

Члан 430. У сваком случају када је касациони суд овлаштен да одреди неки апелациони или првостепени суд за пресуђивање упућеног му спора, овај се избор може само путем посебног решења обавити у сенатској седници, непосредно после објаве пресуде касационог суда, и то се има изричито напоменути у овој пресуди.

Члан 431. Нови истражни судци, који би се могли делегирати за допуну истраге у упућеним

споровима, не смеју се узети из реда истражних судија постављених на подручју оног апелационог суда чија је пресуда уништена.

Члан 432. Ако се спор упутити каквом краљевском суду (апелационом суду), овај ће, после направљеног поступка, у колико се то њега тиче, одредити један подручан му поротни суд који има у том спору судити.

Члан 433. Ако се спор буде био упутити једном поротном суду, и ако у спору буде саучесника који не би били стављени под оптужбу, овај суд ће овласти једног истражног судију, а генерални тужилац једног од својих заменика, да сваки поступи у свом делокругу, о чему ће се потом списи упутити краљевском суду (апелационом суду), који ће решити да ли има или нема места стављању под оптужбу.

Члан 434. Ако је пресуда уништена за то што је изречена нека друга казна него што закон прописује за ову врсту злочина, овај поротни суд, коме спор буде упућен, донеће своју пресуду на темељу већ изречене изјаве пороте.

Ако је пресуда уништена из каквог другог узрока, има се спровести нов претрес пред оним поротним судом, којем се спор буде упутити.

Касациони суд уништиће само један део пресуде, ако буду само некоја наређења ништавношћу нападнута.

Члан 435. Оптужени, чија је осуда уништена и који се има подвргнути новом пресуђивању због злочина, спровешће се, било притворен, било на темељу налога за ухапшење, оном краљевском суду (апелационом суду), или оном поротном суду, којем се његов спор буде упутити.

Члан 436. Приватна странка, која не буде успела у својој жалби, било у спору злочина, било у спору престапа или иступа, пресудиће се на 150 франака отштете и на трошкове према странци ослобођеној, или разрешеној од оптужбе, или отпуштеној; приватна странка ће се, шта више, пре-

судити према држави на 150 франака новчане казне, или, ако је виша или нижа пресуда донета због контумације или изостанка, само на 75 франака.

Управе или Управе државних добара и јавни чиновници који не буду успели, пресудиће се само на трошак и на отштету.

Члан 437. Када се виша или нижа пресуда уништи, положена новчана казна има се вратити без икаквог одлагања, било ма у ком смислу да се донесе пресуда у погледу жалбе, па чак ако је и пропуштено да се враћање одреди.

Члан 438. Када се каква жалба на касацију одбије, странка, која ју је поднела, нема више права, ни из каквих изговора ни разлога, да се жали на касацију против исте више или ниже пресуде.

Члан 439. (Закон од 19. априла 1900.) Решење, којим се буде одбила молба на касацију, издаће се у року од три дана генералном тужиоцу уз касациони суд, у облику простог извода потписаног по бележнику и упућеног заступнику државног тужиоштва код оног апелационог или првостепеног суда, који је донео вишу или нижу нападнуту пресуду.

Члан 440. Када се, после првог уништења, друга виша или нижа пресуда буде напала у меритуму из истих разлога, поступиће се према прописима закона од 16. септембра 1907.*

Члан 441. Када генерални тужилац уз касациони суд, на изричито наређење министра правде, које му је издато, пријави кривичном одељењу судска дела, више или ниже пресуде противне закону, ова дела, више или ниже пресуде, се могу

* Закон од 16. септембра 1807. је укинут законом од 30 јула 1828 а овај је укинут законом од 1. априла 1837.

Закон од 1. априла 1837., који се односи на моћ пресуда донетих по касационом суду у случају две жалбе.

Члан 1. Касациони суд ће решити у пленарној седници ако се, после уништења какве више или ниже пресуде донете у последњем степену, буде напала, из истих разлога као и прва, друга виша или нижа пресуда, донета у истом

уништити, а извиђајни чиновници или судије, могу се евентуално прогонити, на начин описан у глави 3. наслова 4. ове књиге.

Члан 442. Када какав краљевски суд (апелациони суд) или поротни суд, или суд за преступе или иступе, буде донео неку вишу или нижу пресуду у последњем степену, сходну за уништење, а против које ипак није се нико од странака жалио у одређеном року, генерални тужилац уз касациони суд може и по званичној дужности, и без обзира на протек рокова, ставити то до знања касационом суду; виша или нижа пресуда биће уништена, без да се странке могу уништењем користити, те да се противе извршењу пресуде.

ГЛАВА ТРЕЋА

ИЗМЕЊЕНО ЗАКОНОМ ОД 8. ЈУНА 1895.

О МОЛБАМА РАДИ ОБНОВЕ И О ОТПШЕТИ УСЛЕД СУДСКЕ ПОГРЕШКЕ НЕВИНО ПРЕСУЂЕНИХ ЛИЦА

Члан 443. (Закон од 8. јуна 1895.) Обнова се може молити у предметима злочина или престапа, било да је ма који суд судио, и било да је ма која казна изречена:

1. У случају када се, после какве осуде због уморства, буду поднеле исправе подобне да служе за довољну подлогу, за то да је у животу онај, за кога се држало да је жртва уморства;

спору, између истих странака, које у истом својству поступају.

Члан 2. Ако се друга виша или нижа пресуда уништи из истих разлога као и прва краљевски суд или првостепени суд, којем се је спор упутио, придржавиће се одлуке касационог суда у погледу оног правног питања, по којем је овај суд решавао.

Члан 3. Краљевски суд ће решавати у редовној седници, осим ако својство спора изискује решавање у свечаној седници.

Члан 4. Закон од 30. јула 1828. ставља се ван снаге.

2. Када се, после неке осуде због злочина или преступа, једна нова виша или нижа пресуда донесе, којом се осуђује какав други оптужени или осумњичени за исто дело, и када је њихова противност доказ невиности једног од осуђених, пошто се ове две осуде не могу у склад довести;

3. Када један од преслушаних сведока буде био, после осуде, прогоњен и пресуђен због лажног сведочанства против оптуженог или осумњиченог; овако пресуђени сведок не може се преслушати при новој расправи;

4. Када, после неке осуде, буде нека чијевица повикла, или се буде открила, или када се списи, који су непознати били за време расправе, буду поднели, тако да су кадри установити невиност пресуђенога.

Члан 444. (Закон од 8. јуна 1895.) Право молбе за обнову припада у прва три случаја:

1. Министру правде;

2. Осуђеному, или, у случају правне неспособности, његовом законитом заступнику;

3. После смрти осуђенога, или после проглашења да је одсутан, његовом брачном пару, његовој деци, његовим родитељима, његовим општим наследницима, или као општим наследницима, и онима који су добили од њега нарочито овлашћење.

У четвртом случају, само министру правде, који ће решити, после саслушања предлога једног одбора, састављеног из управника његовог министарства и из три судије касационог суда, које ће овај суд сваке године именовати ван чланова кривичног одсека.

Генерални тужилац предложиће поступак код кривичног одсека касационог суда, на темељу изричитог наређења издатог од стране министра правде, било по званичној дужности, било на захтев странке када она буде пријавила један од прва три случаја.

Молба се неће примити ако се није увела у министарству правде, или ако министар, по молби

странака, не буде је упутио у року од једне године дана, рачунајући од оног дана када су оне дознале за чин који даје повода обнови.

Ако виша или нижа осуда није била извршена, извршење ће се темељем закона обуставити од оног времена када ју министар правде буде упутио касационом суду.

Ако је пресуђени у притвору, извршење се може обуставити, на темељу налога министра правде, све док касациони суд не буде донео своју одлуку, а потом се може евентуално обуставити на темељу ове одлуке касационог суда, којом се решава примљивост молбе.

Члан 445. (Закон од 8. јуна 1895.) „У случају да је молба примљива, ако доказни поступак вије довршен, суд ће непосредно, или путем замолбе, предузети све истраге у меритуму, суочења, проматрања идентитета и доказе сходне за откривање истине.

Ако је доказни поступак довршен, и ако суд пронађе да се може приступити новој контрадикторној расправи, он ће уништити ниже или више пресуде, и све радње које би спречавале обнову; он ће установити питања која се имају ставити, и упутиће оптужене или осумњичене, према случајевима, пред какав други виши или нижи суд него онај који је први поступио у спору.

У споровима, који се имају поднети ради суђења поротног суду, генерални тужилац уз упућени суд, саставиће нову оптужницу“.

(Закон од 19. јула 1917.) „Ако се усмене расправе против свију странака не могу предузети, наиме у случају смрти, умбоље, контумације или изостанка једног или више осуђених, кривичне неодговорности, или у случају ублажавања, у случају застарелости дела или казне, касациони суд, после када буде изричито утврдио ову препреку, решиће у меритуму, без претходног уништења, и без упућивања, у присуству приватних странака, ако их има у спору, и у присуству старатеља,

које је суд именовao као заступнике сваког од умрлих; у овом случају он ће уништити само оне осуде, које су биле неправедно изречене, и евентуално ће скинути терет осуде са успомене умрлих.

Ако после поништења неке ниже или више пресуде, према каквом осуђеном који се налази у животу, не буде преостало ништа више што би се могло квалификовати као злочин или преступ, неће се никакво упућивање изрећи.

Ако су оптужени или осумњичени умрли или умно оболели после пресуде касационог суда, којом се уништава нижа или виша осуда, кривични одсек, на предлог генералног тужиоца уз касациони суд, повућиће своје делегирање од упућеног суда, те ће решити онако, како је то речено у четвртом начелу овог члана и у члану 446. овог законика.

Члан 446. (Закон од 8. јуна 1895.) Вишом или нижом пресудом обнове, из које произлази невиност каквог осуђеног, може му се на његову молбу, досудити накнада према штети, која му је проузрокована осудом.

Ако је судском погрешком невино пресуђено лице умрло, право за накнаду штете припада, под истим условима, његовом брачном другу, његовим предцима и потомцима у правој линији.

Рођацима, који су од овог степена даљи, припадаће ово право само онда ако буду доказали неку материјалну повреду која произлази за њих из осуде.

Молба се може примити ма у ком стању поступка обнове.

Досуђену накнаду штете сносиће држава, осим трошкова њене жалбе против приватне странке, пријављивача или против лажног сведока, чијом се кривицом пресуда изрекла. Ова оштета ће се платити као трошак кривичног правосуђа.

Трошкове за поступак обнове има предујмити молитељ све до решења у погледу примљивости

молбе; трошак, који настане после овог решења, предујмиће ерар.

Ако виша или нижа коначна пресуда у погледу обнове изрече осуду, она ће осуђеног обвезати да врати трошак према држави и евентуално према молитељима за обнову.

Онај, који моли обнову а не буде успео у својој тужби, пресудиће се на све трошкове.

Виша или нижа пресуда обнове, из које произлази невиност неког осуђеног лица, прилепиће се у оном граду где је осуда изречена, у оном граду где се налази суд за обнову, у општини оног места где је злочин или преступ почињен, у општини где станује онај, који је умолио обнову, и у последњем месту пребивања, судском погрешком невино осуђеног лица, ако је оно умрло. Пресуда ће се уврстити у Службеним Новинама из званичне дужности и осим тога, ако молитељ то буде затражио, наредиће се објава у пет новина, које он буде изабрао.

Трошкове за горе поменуто објављивање сносиће ерар.

Члан 447. (Закон од 8. јуна 1895.) У свима случајевима када странке буду сазнале, пре овог закона, за осуду или за чињенице које дају повода обнови, означени рокови за поднашање молбе тећиће од дана обнародовања овог закона.

НАСЛОВ ЧЕТВРТИ

О НЕКИМ НАРОЧИТИМ ПОСТУПЦИМА

ГЛАВА ПРВА

О КРИВОТВОРЕЊУ

Члан 448. У свима споровима због лажних исправа, она исправа за коју се тврди да је лажна, одмах чим се поднесе, положиће се у архиву; бележник ће је потписати и парафирати на свакој страни, и саставиће подробен записник о матери-

јалном стању ове исправе; лице које ју је полсжило, потписаће ју, ако зна писати, и то ће се напоменути; све се ово има одржати, у противном случају бележник, који ју је примио без да је ове формалности извршио, казниће се са новчаном казном од педесет франака.

Члан 449. Ако је исправа, за коју се тврди да је лажна, узета из неке јавне архиве, чиновник који ју буде уступио, потписаће ју такође и парафираће ју овако како је то горе напоменуто, под последицом исте казне.

Члан 450. Нападнуту исправу потписаће и чиновник извиђајне полиције, и приватна странка или њен опуномоћеник, ако се исти буду пријавили.

Исто тако ће ју потписати и осумњичени, чим буде предстао.

Ако они, који предстану, или некоји од њих, не могу или неће да потпишу, то ће се у записнику напоменути.

У случају нехатности или погрешке, бележник ће се казнити са педесет франака новчане казне.

Члан 451. Тужбе и пријаве због лажних исправа, могу се увек прогонити чак и ако би исправе, које су предмет њихов, служиле за основ каквог судског или приватног чина.

Члан 452. Свако јавно или приватно лице, које чува исправе пријављене као лажне, дужно је да их поднесе на налог заступника државног тужиоштва или на налог истражног судије, у противном се случају може на то ухапшењем присилити.

Ово наређење и акт о депозиту служиће му за оправдање према свима онима, који би били заинтересовани у погледу исправе.

Члан 453. Списи, који се буду набавили у сврху упоређивања, потписаће се и парафираће се, како је то прописано у три прва члана ове главе за исправе пријављене као лажне, а под последицом исте казне.

Члан 454. Сви јавни повереници могу се присилити, чак ухапшењем, да предаду списе за упоређивање које они поседују; писмени налог и акт о депозиту служиће им за оправдање према свима онима који би били заинтересовани у погледу ових исправа.

Члан 455. Ако је вужно да се извади какав оригинални спис, о њему ће се оставити поверенику упоређен препис, којег ће председник првостепеног суда оног среза, којем тај повереник припада, оверовити према концепту или оригиналу, и узеће записник о томе; ако је повереник јавно лице, положиће овај препис у ред својих оригинала, с тим да га замењује док се исти не врати, и има права издати оверовљен препис или отправак његов, са напоменом о записнику.

Но ако је спис део неког регистра, тако да се у то доба не може одвојити, суд може наредити да се регистар донесе, без да се формалности прописане у овом члану имају одржати.

Члан 456. Приватне исправе могу се такође поднети као списи за упоређивање, и могу важити као такве ако их заинтересоване странке буду признале.

Но не могу се одмах на предају присилити приватна лица која их поседују, чак ако то и признају; али ако она не буду успела после позива пред суд, који има да спроведе ову предају, или да узме разлоге њиховог противљења, вишом или нижом пресудом се може наредити да се путем ухапшења присиле на то.

Члан 457. Када се сведоци буду објаснили у погледу какве парничке исправе, они ће ју парафирати и потписати; а ако не могу потписати, то ће се у записнику напоменути.

Члан 458. Ако у току каквог кривичног или грађанског поступка, неко од странака изјави, да је каква поднета исправа лажна, дотична странка ће позвати другу, да се изјасни да ли намерава употребити овај спис.

Члан 459. Исправа ће се искључити из парнице ако странка изјави да ју не жели употребити, или ако се у року од осам дана не изјасни; потом ће се прећи на поступак и на пресуду.

Ако странка изјави да намерава употребити исправу, поступак у погледу лажног списка расправиће се упоредо пред вишим или нижим судом који поступа у главном спору.

Члан 460. Ако странка, која је тврдила да је исправа лажна, настоји на томе да је онај, који ју је поднео, починитељ, или да је саучесник кривотворења, или ако произлази из поступка да се починитељ или саучесник кривотворења налази у животу а поступак због злочина није застарио, прогон ће се кривично наставити на горе прописани начин.

Ако се парница грађански започела, пресуда ће се одгодити све донде док се не реши кривотворење.

Ако се ради о злочину, преступу или иступу, виши или нижи суд, који поступа, дужан је, после преслушања заступника државног тужиоштва, да претходно реши да ли одлагању има места или нема.

Члан 461. Осумњиченому или оптуженому може се наредити да поднесе и да састави целокупан спис; у случају да он то одбије, или да прећути, то ће се у записнику напоменути.

Члан 462. Ако неки виши или нижи суд пронађе, приликом испитивања спора, ма и грађанског, податке у погледу каквог кривотворења и у погледу лица које га је починило, заступник државног тужиоштва или председник, упутиће списе заменику генералног тужиоца уз истражног судију, било оног места где изгледа да је злочин почињен, било оног места где се осумњичени може ухватити, с тим да има чак и право издати налог за предвод.

Члан 463. Када се оригинални акти буду прогласили лажнима у целости или делимично, виши или нижи суд, који буде поступио у погледу кри-

вотворења, наредиће да се они успоставе, избришу или преиначе, и о свему овоме начиниће се записник.

Списи за упоређивање послаће се натраг у архиву одакле су извађени, или ће се вратити лицима која су их саопштила; све ово се има учинити у року од петнаест дана рачунајући од дана више или ниже пресуде; у противном случају казниће се бележник са новчаном казном од 50 франака.

Члан 464. У осталом, поступак у погледу кривотворења спровешће се као и у другим кривичним делима, са следећим изузетком:

Председници поротних судова, генерални тужиоци или њихови заменици, истражне и мировне судије могу наставити, преко свог делокруга, потребни претрес лица сумњивих да су сачинила, у промет ставила, растурила лажан народни папирни новац, лажне новчанице Француске Банке или окружних банака.

Ово наређење примениће се исто тако за злочин кривотворења металног новца, или кривотворења државног печата.

(Закон од 10. марта 1918.) Исто ово важи и за преступе предвиђене и кажњиве по члану 419. кривичног законика и по члану 10. закона од 20. априла 1916.

ГЛАВА ДРУГА

О КОНТУМАЦИЈИ

Члан 465. Ако, после решења, којим се ставља под оптужбу, оптужени се не буде могао ухватити, или не буде предстао у року од десет дана од достављања му прешења у његов стан, или ако, после када је предстао или после када је ухваћен, буде побегао, председник поротног суда или, у његовом одсуству, председник првостепеног суда, а ако нема ни једног ни другог, најстарији судија овог суда, издаће наређење да је дужан да се пријави у новом року од десет дана; у противном случају ће се прогласити одметником од закона; вршење грађан-

ских права ће му се обуставити; удариће се секвестар на његова имања за време поступка контумације; забраниће му се сваки правни посао за исто време; против њега ће се поступити; и свако лице је дужно пријавити место његовог пребивања.

У овом наређењу ће се навести још и злочин, и налог за ухапшење.

Члан 466. Ово наређење објавиће се трубом или добошем идуће недеље, и прилепиће се на капију стана оптуженог, на капију председништва општине и на врата судишта поротног суда.

Генерални тужилац или његов заменик упутиће још ово наређење и управнику државних добара и порезне регистратуре оног места где упорни станује.

Члан 467. Чим истече рок од десет дана, приступиће се суђењу због контумације.

Члан 468. Ни један бранитељ, ни један правозаступник не може предстати да брани упорног оптуженог.

Ако се оптужени налази ван земљишта европске Француске, или, ако му није никако могуће предстати, његови рођаци или његови пријатељи могу поднети извињење његово и бранити исправност истог.

Члан 469. Ако суд пронађе да је извињење оправдано, он ће наредити, да се одложи суђење оптуженога и секвестрирање његовог имања за неко време, које ће се одредити према природи оправдања и према удаљењу места.

Члан 470. Ван овог случаја, приступиће се одмах читању решења којим се упућује поротном суду, прочитаће се доставница којом се упорному наређује да предстане, и прочитаће се записници који утврђују обзнану и плакатирање.

После овог читања, на предлог генералног тужиоца, или његовог заменика, суд ће решити у погледу контумације.

Ако се истрага није спровела према закону, суд ће изрећи да је ништавна, и наредиће да се

има поновити, почев од најстаријег протузаконитог чина.

Ако је истрага правилна, суд ће одлучити у погледу оптужбе и решиће приватна потраживања, све ово без суделовања и учествовања поротника.

Члан 471. Ако је упорни пресуђен, његова имања ће се сматрати, и руководиће се, као имања одсутног лица, почевши од извршења пресуде; рачун секвестра упутиће се коме припада, после када се осуда не буде могла опозвати услед протеча рокова одређених за оправдање контумације.

Члан 472. (Закон од 2. јануара 1850.) Извод из осуде ће се, у року од осам дана од проглашења, на настојање генералног тужиоца или његовог заменика, уврстити у један од листова оног округа у којем је осуђени имао последњи стан.

Извод ће се прилепити осим тога: 1. на врата његовог последњег стана; 2. на врата општинске куће у среском седишту где је злочин почињен; 3. на врата поротног судишта.

Сличан извод упутиће се у истом року и управнику порезне регистратуре и државних добара оног места где упорни станује.

Последице, које закон везује уз извршење *in effigie*, наступиће од дана последњег записника, у којем се утврђује извршење формалности у погледу афиширања прописаног овим чланом.

Члан 473. Жалба на касацију против пресуде због контумације стоји на расположењу само генералном тужиоцу и приватној странци, у колико се то њених интереса тиче.

Члан 474. Услед контумацирања каквог оптуженог, неће се поступак, у смислу закона, ни у ком случају ни обуставити ни одгодити према његовим присутним сукривцима.

После суђења ових лица, суд може наредити да се ствари, које су положене у архиви као додоказни предмети, врате, ако их власници умоле или они који имају права на њих. Суд може такође

наредити да се ствари само под тим условом издаду, да се у случају потребе поврате.

Пре овог издавања бележник ће сачинити записник са описом ствари, у противном случају ће се казнити са новчаном казном од 100 франака.

Члан 475. За време секвестра, може се одредити припомоћ жени, деци, оцу или матери оптужевога, ако су у нужди.

Управна власт ће ову припомоћ одредити.

Члан 476. Ако се оптужени својевољно подвргне притвору, или ако се ухапси пре него што казна застари, пресуда донета због контумације, и поступак спроведен против њега, ће се на темељу закона уништити, и то од налога за ухапшење или од налога за предстанак, те ће се према њему поступити на редован начин.

Но ако је осуда због контумације била таква, да је повукла за собом грађанску смрт,* и ако се оптужени буде ухапсио или ако буде предстао тек када буде протекло пет година после извршења контумационе пресуде, ова пресуда ће, према члану 30. грађанског законика, задржати, у погледу прошлости, последице које грађанска смрт ствара у размаку од протеклих пет година па до дана када је оптужени предстао суду.

Члан 477. У случајевима предвиђенима у пређашњем члану, ако се, ма из каквог разлога, некоји сведоци не могу ставити на претрес, прочитаће се на расправи њихова писмена сведочанства и писмени одговори осталих оптужених због истог кривичног дела; тако ће се исто поступити према осталим списима, за које председник буде држао да могу разјаснити кривично дело и кривце.

Члан 478. (Закон од 22. децембра 1917.) Оног упорног који, после свога предстанка, буде примио разрешење од оптужбе, суд може ослободити од контумацијом проузрокованих трошкова.

* Грађанска смрт је укинута законом од 31. маја 1854.

Суд може исто тако наредити да се примену мере обзнане, прописане у члану 472. овог законика, на сва судска решења донета у корист упорнога.

ГЛАВА ТРЕЋА

О ЗЛОЧИНИМА ПОЧИЊЕНИМА ОД СТРАНЕ СУДИЈА ВАН ВРШЕЊА СВОЈИХ ДУЖНОСТИ И ПРИ ВРШЕЊУ СВОЈИХ ДУЖНОСТИ

ОДСЕК ПРВИ

О ПРОГОНУ И ПОСТУПКУ ПРОТИВ СУДИЈА ЗА ЗЛОЧИНЕ И ПРЕСТУПЕ КОЈЕ СУ ПОЧИНИЛИ ВАН ВРШЕЊА СВОЈИХ ДУЖНОСТИ

Члан 479. Када неки мировни судија, неки члан преступног суда или првостепеног суда, или неки заступник државног тужиштва уз један од ових судова, буде осумњичен да је, ван вршења својих дужности, починио какав преступ који повлачи за собом казну преступну, генерални тужилац уз краљевски суд (апелациони суд) даће га позвати пред овај суд, који ће судити, без да има места призиву.

Члан 480. Ако се тиче каквог злочина који повлачи за собом казну телесну или обешчатењу, генерални тужилац уз краљевски суд (апелациони суд) и први председник овог суда одредиће, први, судију који ће вршити дужности чиновника извиђајне полиције; други, судију који ће вршити дужности истражног судије.

Члан 481. Ако би неки члан краљевског суда (апелационог суда) или неки заступник државног тужиштва уз тај суд, био осумњичен да је починио какав преступ или злочин, ван дужности своје, онај чиновник, који буде примио пријаве или тужбе, дужан је да одмах поднесе министру правде преписе истих, без икаквог одлагања поступка, који ће се наставити као што је то горе

прописано, и упутиће такође министру правде преписе аката.

Члан 482. Министар правде доставиће списе касационом суду који ће, ако је потребно, упутити спор, било каквом преступном суду, било једном истражном судији, но и један и други одредиће се ван подручја суда, коме припада окривљени члан.

Ако се има решавати стављање под оптужбу, упутиће се један други краљевски суд) апелациони суд).

ОДСЕК ДРУГИ

О ПРОГОНУ И О ПОСТУПКУ ПРОТИВ СУДИЈА НИЖИХ СУДОВА, ПРОТИВ КРАЉЕВСКИХ СУДОВА (АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА) И ПОРОТНИХ СУДОВА, ИЗУЗИМАЈУЋИ ЧЛАНОВЕ КАСАЦИОНОГ СУДА, ЗБОГ ЗВАНИЧНИХ ЗЛОЧИНА И ДРУГИХ ЗЛОЧИНА ИЛИ ПРЕСТУПА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ЊИХОВЕ ДУЖНОСТИ

Члан 483. Ако неки мировни судија или иступни судија, или неки судија као члан трговачког суда, неки чиновник извиђајне полиције, неки члан преступног суда или првостепеног суда, или неки заступник државног тужиоштва уз један од ових судија или судова, буде осумњичен да је починио, у вршењу својих дужности, неки преступ који повлачи за собом казну преступну, овај преступ ће се прогонити и судити онако како је то речено у члану 479.

Члан 484. Ако се онакви чиновници, који су поменути у пређашњем члану, осумњиче да су починили неки злочин који повлачи за собом казну званичног злочина, или какву другу тежу казну, дужности, које редовито припадају истражном судији или краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу), подуниће одмах први председник и генерални тужилац уз краљевски суд (апелациони суд), сваки у свом делокругу, или они други

чиновници које ови буду посебно и нарочито ради тога одредили.

До ове делегације, и ако постоји какав *corpus delicti*, то се може утврдити по ма којем чиновнику извађајне полиције; а што се осталог поступка тиче, важе општа наређења овог законика.

Члан 485. Ако се злочин, који је почињен у вршењу дужности и који повлачи за собом казну званичног злочина или другу још тежу, у грех уписује, било неком читавом трговачком, преступном или првостепеном суду, било појединце једном или више члановима краљевског суда (апелационог суда) и генералним тужиоцима и заменицима уз ове судове, поступиће се на следећи начин.

Члан 486. Злочин ће се пријавити министру правде, који ће, ако је потребно, издати налог генералном тужиоцу уз касациони суд, да га прогони у смислу пријаве.

Злочин могу пријавити и непосредно касационом суду она лица, која се држе да су повређена, али само ако буду умолила да се суд или судија позове на одговорност, или ако се пријава буде поднела приликом каквог спора, који је у току код касационог суда.

Члан 487. Ако генерални тужилац уз касациони суд не нађе у списима упућенима му од стране министра правде или од странака му поднетима, све оне податке које сматра за потребне, први председник овог суда одредиће, на његов предлог, једног од чланова касационог суда, да преслуша сведоке и да предузме све кораке у поступку, који се евентуално могу учинити у седишту касационог суда.

Члан 488. Ако буде требало сведоке преслушати или спровести поступак ван града где заседа касациони суд, први председник овог суда издаће, у овом погледу, сва потребна упутства једном истражном судији чак и таквом, који се на-

лази ван округа или ван среза коме припада осумњичени нижи суд или судија.

Члан 489. Истражни судија поменути у пређашњем члану, после када буде преслушао сведоке и довршио поверени му поступак, послаће записнике и остале списе затворене и под печатом првом председнику касационог суда.

Члан 490. Први председник, чим буде прегледао, било списе упућене му од министра правде или поднете му од странака, било накнадно набављене податке, издаће, ако је потребно, налог за причување.

У овом налогу ће се означити онај притворни завод уз поротни суд, у који се осумњичени има сместити.

Члан 491. Први председник касационог суда одредиће одмах да се спор саопшти генералном тужиоцу, који ће у року идућих пет дана удутити оделењу за жалбе свој предлог са пријавом против осумњиченога.

Члан 492. Било да је налог за причување претходио или да није, тужби предатој оделењу за жалбе, ово оделење ће је неодложно решити.

Ако оно тужбу одбије, одредиће да се осумњичени стави у слободу.

Ако јој оно места даде, упутиће осумњичени суд или судију, пред судије грађанског оделења који имају решити у погледу стављања под оптужбу.

Члан 493. Пријава поднета приликом каквог спора у току код касационог суда, упутиће се одсеку који поступа у овом спору; ако јој се места даде, она ће се, од кривичног оделења или од оделења за молбе, упутити оделењу грађанском, а од оделења грађанског, оделењу за молбе.

Члан 494. Када при расматрању неке молбе у погледу позива на одговорност или у погледу ма каквог другог спора, а без да предлежи непосредна или узредна пријава, неко оделење касационог суда запази таково кривично дело због

којег би се имало прогонити кривично онакав нижи суд или онаквог судију који је поменут у члану 479., то оделење може из званичне дужности наредити упућивање у смислу пређашњег члана.

Члан 495. Ако се при расправљању каквог спора пред састављеним одборима, места даде упућивању из званичне дужности, како је то описано у пређашњем члану, спор ће се упутити грађанском оделењу.

Члан 496. Оделење, коме је спор упућен услед пријаве или из званичне дужности, има у сваком случају да реши у погледу стављања под оптужбу.

Председник истог вршиће дужности које по закону припадају истражном судији.

Члан 497. Овај председник може поверити преслушање сведока и испитивање осумњичених једном другом истражном судији, чак и ван округа где се осумњичени налази.

Члан 498. У налогу за притвор којег ће председник издати, означиће се притворни завод првостепеног суда, у који се осумњичени има спровести.

Члан 499. Оделење касационог суда, које поступа у спору, решиће у погледу стављања под оптужбу у нејавној седници; број судија има бити непаран.

Ако већина судија нађе да нема места стављању под оптужбу, пријава се има решењем одбити а генерални тужилац ће осумњиченог ставити у слободу.

Члан 500. Ако је већина судија за стављање под оптужбу, ово стављање под оптужбу ће се решењем изрећи, којим ће се истодобно издати налог за ухапшење.

На темељу овог решења, оптужени се има спровести у притворни завод оног поротног суда, којег ће касациони суд у истом решењу одредити.

Члан 501. Поступак овако спроведен пред касационим судом, може се напасти само у погледу форме.

Исто ово важи и за саучеснике прогоњеног нижег суда или судије, чак и онда ако више не врше никакву судску дужност.

Члан 502. Иначе се имају применити остала наређења овог законика која нису противна формалностима прописанима у овој глави.

Члан 503. Ако се код кривичног одељења, које решава жалбу на касацију уперену против пресуде поротног суда коме је спор био упућен, буду налазиле судије које су учествовале при стављању под оптужбу код неког од других одељења, они ће се од решавања уздржавати.

Но ипак, у случају поновне жалбе, услед које се одређује сазив свију одељења, све судије могу решавати.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О ПОВРЕДАМА ДУЖНОГ ПОШТОВАЊА ПРЕМА ПОСТАВЉЕНИМ ВЛАСТИМА

Члан 504. Када приликом претреса, или на каквом другом месту где се јавно спровађа судски поступак, један или више присутних лица, дају јавно израза, било одобравању, било неодобравању, или драже на немир ма на који начин, председник или судија ће их удалити; ако се противе њиховим наређењима, или ако се врате, председник или судија ће наредити да се притворе и да се спроведу у притворни завод првостепеног суда; ово наређење ће се у записнику напоменити; а када се оно буде поднело стражару тог казног завода, нарушиоци мира примиће се онде и држаће се двадесет и четир сата.

Члан 505. Ако се уз ларму буде вређало или телесно зостављало, услед чега би места било накнадној примени преступних или иступних казна,

мве казне се могу изрећи за време седнице и од оах чим се чињенице буду биле утврдиле, и то овако:

Казне иступне, било да потичу од ма којег суда или судије, без права на призив;

А казне уз право на призив, ако је осуду донео какав нижи суд, чија се пресуда може призивом напасти, или ако ју је донео инокосни судија.

Члан 506. Ако се тиче злочина почињеног на расправи неког инокосног судије, или неког нижег суда, чија се пресуда може призивом напасти, судија или суд, прво ће ухапсити кривца и сачинити записник о чињеницима, а затим ће упутити списе и осумњиченога надлежним судијама.

Члан 507. Што се тиче телесног зостављања, које се изметло у злочин, ако и свију других злочина флагрантних и почињених на расправи касационог суда, краљевског суда (апелационог суда) или неког поротног суда, суд ће изрећи пресуду одмах и без прекидања.

Суд ће преслушати сведоке, кривца, и бранитеља, кога овај буде изабрао, или кога му председник буде одредио; те када буде утврдио чињенице и преслушао генералног тужиоца или његовог заменика, све ово јавно, он ће пресудом изрећи казну и образложиће пресуду.

Члан 508. У случају пређашњег члана, ако је на расправи присутно пет или шест судија, потребно је четир гласа, да се може донети осуда.

Ако су на броју седам, потребно је пет гласова за осуду.

Ако су на броју осам или преко тога, осуда се има донети на темељу три четвртине гласова, с тим, да ако при рачунању ове три четвртине настану разломци, ови се имају додати у корист разрешења од оптужбе.

Члан 509. Окружни и срески начелници, општински председници и њихови заменици, чиновници управне и извиђајне полиције, када званично

поступају у својој служби, вршиће такође дужности прописане у члану 504. у погледу одржавања реда; а пошто буду ухватили нарушиоце, они ће сачинити записник о кривичном делу и, према потреби, упутиће овај записник као и осумњичене, пред надлежне судије.

ГЛАВА ПЕТА

О НАЧИНУ КАКО СЕ ПРИМАЈУ СВЕДОЧАНСТВА КНЕЗОВА И НЕКИХ ВЕЛИКОДОСТОЈНИКА ДРЖАВНИХ, У СПОРОВИМА ЗЛОЧИНА, ПРЕСТУПА И ИСТУПА*

Члан 510. Кнежеви и кнегиње краљевског порекла, великодостојници и министар правде, не могу се никад позвати за сведоке, па чак ни на расправе које се држе пред поротом, осим када краљ, на молбу какве странке и извештаја министра правде, одобри овај предстанак у једном нарочитом налогу.

Члан 511. Сведочанства овакових лица, осим горе наведених изузетка, саставиће се написмено, а узеће их први председник краљевског суда (апелационог суда), ако лица поменута у пређашњем члану станују или се налазе у седишту каквог краљевског суда (апелационог суда); иначе ће их узети председник првостепеног суда оног среза, у којем поменута лица имају стан или се том приликом налазе.

Суд или истражни судија, који поступа у овом спору, упутиће ради тога горе поменутом председнику стање ствари, молбе и питања за која се сведочанство умољавало.

Овај председник ће отићи у стан лица, о којима је реч, да прими сведочанства.

Члан 512. Овако примљена сведочанства предаће се одмах у архиву, или ће се послати затво-

* Законска наређења ове главе се допуњују декретом од 4. маја 1812.

рена и под печатом архиви вишег суда или судије који су иста затражили, и без одлагања ће се саопштити заступнику државног тужиоштва.

При поступку пред поротом, ће се иста јавно прочитати поротницима и подвргнути претресу, под последицом ништавности.

Члан 513. Ако је краљ наредио или дао дозволу неким од горе поменутих лица за предстанак пред поротом, наредба ће прописати церемонијал који се има према њима одржати.

Члан 514. У погледу других министара, осим министра правде, у погледу великодостојника круне, саветника државе, који врше један део јавне управе, генерала као шефова, који се налазе у активној служби, амбасадора или других краљевских посланика акредитованих на иностраним дворовима, поступиће се овако:

Ако се је њихово сведочанство затражило код поротног суда или код истражног судије у оном месту где они станују или где се том приликом налазе, они су дужни да сведоче на редован начин.

Ако се тиче сведочанства у таквом спору, који се прогања ван места где они станују ради вршења њихових дужности, или где се они том приликом налазе, и ако ово сведочанство није затражено пред поротом, председник или истражни судија, који поступа у спору, упутиће дотичном судији у месту, где ови званичници станују ради вршења својих дужности, стање ствари, молбе и питања, у погледу којих је њихово сведочанство затражено

Ако је реч о сведочанству каквог посланика, који се налази уз инострану владу, овај списак ће се упутити министру правде, који ће га доставити дотичном месту, и одредиће лице да прими сведочанство.

Члан 515. Председник или истражни судија на кога се буде упутило списак поменут у пређаш-

њем члану, позваће к себи овог званичника, и примиће сведочанство његово написано.

Члан 516. Ово сведочанство ће се упутити затворено и под печатом у архиву вишег суда или судије, који су га затражили, а саопштиће се и прочитаће се онако, како је то речено у члану 512. и са истим последицама.

Члан 517. Ако су званичници поменути у члану 514. позвани да предстану као сведоци пред сазвану пороту ван места где они станују ради вршења њихове дужности, или ван места где се том приликом налазе, они се могу краљевском наредбом од тог разрешити.

У овом случају они ће дати сведочанство написано, и поступиће се према наређењима прописанима у члану 514, 515 и 516.

ГЛАВА ШЕСТА

КАКО СЕ ПРОМАТРА ИДЕНТИТЕТ ОСУЂЕНИХ, ПОБЕГЛИХ И
НАНОВО УХВАЋЕНИХ ЛИЦА

Члан 518. Идентитет неког лица осуђеног, побеглог и наново ухваћеног, установиће суд који је изрекао његову осуду.

Исто то важи и за идентитет неког лица, које је пресуђено на колонијално заточење или на изгнанство, а буде нарушило забрану му и буде наново ухваћено; суд, када установи идентитет, примениће против њега још и казну прописану по закону за ову повреду.

Члан 519. Све ове пресуде ће се донети без суделовања поротника, после саслушања сведока позваних, било на предлог генералног тужиоца, било на молбу наново ухваћеног лица, ако их оно буде назначило.

Расправа је јавна и наново ухваћено лице присуствоваће, под последицом ништавности.

Члан 520. Генерални тужилац и наново ухваћено лице имају права жалбе на касацију, против

решења донетог у погледу разматрања идентитета, у форми и у року одређеном у овом законнику.

ГЛАВА СЕДМА

О ПОСТУПКУ У СЛУЧАЈУ УНИШТЕЊА ИЛИ ОДУЗИМАЊА
СПИСА ИЛИ ПРЕСУДЕ КАКВОГ СПОРА

Члан 521. Када се, услед пожара, поплаве или каквог другог изванредног случаја, буду оригинали таквих пресуда, које се у споровима злочина или преступа донеле, а још се нису извршиле, или списи каквог још недовршеног поступка, повиштили, одузели или буду забили, и ако се не буду могли успоставити, поступиће се на следећи начин.

Члан 522. Ако постоји неки веродостојан извод или препис више пресуде, он ће се сматрати као оригинал, и према томе ће се сместити у архиву одређену за чување пресуда.

Сваки јавни чиновник или свако лице, које поседује неки веродостојан извод или препис пресуде, дужно је ради тога предати га архиви вишег суда, који ју је донео, на налог председника овог суда, у противном случају ће се ухапшењем на то присилити.

Овај налог ће му важити као оправдање према онима, који буду заинтересовани у погледу овог списка.

Последник веродостојног извода или преписа оног оригинала, који је уништен, одузет или забачен, кад га буде предао у јавну архиву, може тражити да му се изда један бесплатан извод.

Члан 523. Када у спору злочина не постоји више ни веродостојан извод, ни веродостојан препис пресуде, ако изјава пороте још постоји, у оригиналу или у веродостојном препису, на темељу ове изјаве приступиће се новом пресуђивању.

Члан 524. У случају да се изјава пороте не може више набавити, или у случају да се је спор

судио без поротника, ако о томе не постоји никакав писмен акт, поступак ће се поновити, почевши од списка који фале, било у оригиналу, било у веродостојном изводу или препису.

НАСЛОВ ПЕТИ

О СУКОБУ НАДЛЕЖНОСТИ И О ДЕЛЕГИРАЊУ СУДОВА
ЗАКОН ОД 14. ДЕЦЕМБРА 1808., ОБНАРОДОВАН 24. И. М.

ГЛАВА ПРВА

О СУКОБУ НАДЛЕЖНОСТИ

Члан 525. По свима молбама у погледу сукоба надлежности поступиће се и решаваће се сумарно, на просту представку.

Члан 526. Решавању сукоба надлежности пред касационим судом има места у предметима злочина, преступа или иступа, када виши или нижи судови, или истражне судије, који нису подређени један другом, буду затражени на поступак у истом кривичном делу, или у кривичним делима која стоје у вези, или у истом иступу.

Члан 527. Касациони суд ће исто тако решавати у погледу сукоба надлежности, када буду затражени ради поступка у истом кривичном делу, или у кривичним делима која су у вези, или у истом иступу, неки војнички или морнарски суд, или неки чиновник војничког суда, или ма који други ванредни суд, с једне стране, неки краљевски суд (апелациони суд) или поротни суд, неки суд који суди у преступима, неки суд за иступе или неки истражни судија, с друге стране.

Члан 528. Чим кривично одељење касационог суда буде прегледало молбу и списе, наредиће да се странке о томе обавесте, или ће донети мериторно решење са правом на притужбу.

Члан 529. У случају да се је саопштење наредило услед жалбе због судара надлежности од

стране осумњиченога, оптуженога или приватне странке, у решењу ће се наложити и једном и другом заступнику државног тужиоштва уз подједнако затражена судска надлежтва, да поднесу списе спорова и њихово образложено мишљење у погледу судара.

Члан 530. Када се саопштење нареди услед жалбе једног од ових званичника, у решењу ће се наложити другом званичнику, да поднесе списе и његово образложено мишљење.

Члан 531. У решењу ДА СЕ САОПШТИ напоменуће се укратко чињенице, које су проузроковале сукоб, и одредиће се, према удаљењу места, рок, у којем се списи и образложено мишљење имају поднети у архиву.

Када се ово решење саопшти странкама, оно ће, у смислу закона, повући за собом одлагање суђења у овом спору, а у предметима злочина, одлагање стављања под оптужбу, или ако је оно већ изречено, одгодиће се састављање пороте код поротних судова, али се неће одгодити осигуравајући поступак и истрага.

Осумњичени или оптужени и приватна странка могу поднети своје примедбе у погледу сукоба онако како је то прописано за жалбе на касацију у глави 2., натписа 3. ове књиге.

Члан 532. (Закон од 19. априла 1900.) Ако се услед просте представке донесе одлука, којом би се решила молба у погледу сукоба надлежности, ова ће се одлука, на настојање генералног тужиоца уз касациони суд, доставити заступнику државног тужиоштва уз виши или нижи суд, или уз судију од којег је спор одузет.

Исто тако ће се доставити осумњиченому или оптуженому и приватној странци, ако такове има.

Члан 533. Осумњичени или оптужени, и приватна странка могу поднети притужбу против решења у року од три дана, а према формалностима

прописанима за жалбе на касацију у глави 2. натписа 3. ове књиге.

Члан 534. Притужба, о којој је реч у претходном члану, повлачи за собом, у смислу закона, одгоду суђења у спору, као што је то речено у члану 531.

Члан 535. Осумњичени који није ухапшен, оптужени који се не налази у притворном заводу поротног суда, и приватна странка, неће уживати право притужбе, ако нису претходно, или у року означеном у члану 533., изабрали стан у месту где заседа једна од судских власти које су у сукобу.

Ако стан нису изабрали, они се више не могу изговарати тиме, да им није саопштење учињено, пошто их тужитељ не мора известити.

Члан 536. Касациони суд, разматрајући сукоб, решиће у погледу свију дела, која су евентуално учињена од стране оног вишег или нижег суда или судије кога разрешује од надлежности.

Члан 537. Решења донета у погледу сукоба, не могу се путем притужбе напасти када им је претходило правилно извршено наређење ДА СЕ САОПШТИ.

Члан 538. Решење донето, било услед наређења ДА СЕ САОПШТИ, било услед притужбе, доставиће се истим странкама и у истој форми као и решење које је томе претходило.

Члан 539. Ако осумњичени или оптужени, заступник државног тужиоштва или приватна странка, буде приговор учинила у погледу делокруга неког првостепеног суда или неког истражног судије, или буде предложила отклањање надлежности, било да се приговор уважи или одбије, нико се не може више жалити на касациони суд у погледу сукоба надлежности; но има места призиву на краљевски суд (апелациони суд) против решења донетог од стране првостепеног суда или истражног судије, и евентуално жалби на касацију против решења краљевског суда (апелационог суда).

Члан 540. Ако два истражна судије или два првостепена суда, која се налазе на подручју истог краљевског суда (апелационог суда), буду поступала у истом кривичном делу, или у кривичним делима која су у вези, тај призивни суд ће решити сукоб надлежности између тих странака, како је то прописано у овој глави, изузимајући жалбу на касациони суд, ако јој има места.

Када су два иступна суда поступила у истом иступу, или у иступима који су у вези, онај суд коме су оба подређени, решиће сукоб надлежности између тих странака; ако су подређени разним судовима, решиће краљевски суд (апелациони суд), изузимајући жалбу на касацију, ако јој места има.

Члан 541. Приватна странка, осумњичени или оптужени, који не буде успео у погледу поднете молбе због сукоба надлежности, може се осудити на новчану казну, но која не сме претећи своту од 300 франака, а половина ове своте ће припасти странци.

ГЛАВА ДРУГА

О ДЕЛЕГИРАЊУ СУДОВА

Члан 542. У предметима злочина, преступа и иступа, касациони суд може, на замолбу генералног тужиоца уз овај суд, упућивати суђење једног спора, од неког краљевског суда (апелационог суда) или од неког поротног суда, другом, од неког преступног или иступног суда, другом суду исте врсте, од неког истражног судије, другом истражном судији, из разлога јавне сигурности или из оправданог подозрења.

Ово упућивање може се одредити на молбу заинтересованих странака, али само из разлога оправданог подозрења.

Члан 543. Заинтересованој странци, која својевољно буде предстала пред неки виши или нижи суд или истражног судију, дозволиће се молба ради делегирања само на темељу доцније

насталих околности, ако буду такове природе да могу створити оправдано подозрење.

Члан 544. Заступници државног тужиоштва могу се одмах жалити на касациони суд у погледу делегирања из разлога оправданог подозрења; али ако се тиче какве молбе у погледу делегирања из разлога јавне сигурности, они су дужни да поднесу министру правде њихове предлоге, разлоге, доказне списе, који ће их евентуално упутити касационом суду.

Члан 545. Чим кривично оделење касационог суда буде прегледало молбу и списе, донеће мериторно решење са правом на притужбу, или ће наредити да се саопшти.

Члан 546. Када делегирање суда замоли осумњичени, оптужени или приватна странка, и када касациони суд буде држао да није сходно одмах ни усвојити, ни одбити ову молбу, решењем ће наредити да се саопшти заступнику државног тужиоштва уз онај виши или нижи суд, или уз оног истражног судију који поступа по кривичном делу, и наредиће том заступнику, да поднесе списе са својим образложеним мишљењем у погледу молбе за делегирање; ако је потребно, решењем ће се шта више наредити да се саопшти другој странци.

Члан 547. Када молбу за делегирање поднесе заступник државног тужиоштва, и када касациони суд не би ју решио мериторно, он ће, ако је потребно, наредити, да се она достави странкама, или ће изрећи онакво друго приправно решење какво буде држао за нужно.

Члан 548. Свака пресуда, која се на увид молбе и списка буде донела мериторно у погледу делегирања, саопштиће се, на настојање генералног тужиоца уз касациони суд а преко министра правде, било заступнику државног тужиоштва уз онај виши или нижи суд, или уз оног истражног судију, који је од поступка разрешен, било приватној

странци, осумњиченому или оптуженому, лично или на изабрани стан.

Члан 549. Притужба ће се примити само онда ако је састављена према прописима и у року одређеном у глави 1. овог натписа.

Члан 550. Усвојена притужба повлачи за собом, у смислу закова, одгоду суђења спора, као што је то речено у члану 531.

Члан 551. Чланови 525., 530., 531., 534., 535., 536., 537., 538 и 541. важе и за молбе у погледу делегирања судова.

Члан 552. Решење којим се нека молба ради делегирања одбија, не искључује нову молбу у погледу делегирања засновану на доцније насталим чињеницама.

НАСЛОВ ШЕСТИ

О ВАНРЕДНИМ СУДОВИМА

Чланови од 553. до 599. ван снаге стављени.

НАСЛОВ СЕДМИ

О НЕКОЛИМ СТВАРИМА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ОПШТИ ИНТЕРЕС И НА ЈАВНУ БЕЗБЕДНОСТ

Закон од 16. децембра 1808. обнародован 26. и. м.

ГЛАВА ПРВА

О ОПШТИМ АРХИВАМА, У КОЈИМА СЕ УВОДЕ ПРЕСУДЕ

Члан 600. Бележници преступних и поротних судова дужни су да уведу у азбучном реду, у један нарочит регистар, презимена, имена, занимања, старост и стан свију лица осуђених на преступни затвор или на какву тежу казну; овај регистар ће садржавати кратак опис сваког спора и осуде, а свако изостављање казниће се новчаном казном од 50 франака.

Члан 601. Бележници ће свака три месеца послати препис ових регистара министру правде и министру генералне полиције, у противном случају казниће се новчаном казном од 100 франака.

Члан 602. Ова два министра наредиће да се води у истој форми један општи регистар састављен из ових разних преписа.

ГЛАВА ДРУГА

О КАЗНИОНАМА, О ПРИТВОРНИМ ЗАВОДИМА ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА И О ПРИТВОРНИМ ЗАВОДИМА ПОРОТНОГ СУДА

Члан 603. Независно од казниона постављених за издржавање казна, постојаће у сваком срезу, уз првостепени суд, један притворни завод за причување осумњичених; а уз сваки поротни суд, један притворни завод за причување оних лица, против којих се буде издао налог за ухапшење.

Члан 604. Притворни заводи првостепеног суда и поротног суда у свему ће се разликовати од казниона за казне.

Члан 605. Окружни начелници стараће се да ови разни заводи буду не само сигурни већ и чисти, и такови да никако не би могли бити на уштрб здрављу притвореника.

Члан 606. Стражаре ових завода именоваће окружни начелници.

Члан 607. Стражари притворних завода првостепеног суда, притворних завода поротног суда и казниона, дужни су да воде један регистар.

За притворни завод уз првостепени суд, овај регистар потписаће и парафираће на свакој страни истражни судија; за притворни завод уз поротни суд, председник поротног суда, или, у његовом одсуству, председник првостепеног суда; а за казнионе за казне, окружни начелник.

Члан 608. Сваки извршилац налога за притвор, налога за ухапшење, више или ниже осуде дужан је, пре него што преда стражару лице које

спроводи, да да увести у регистар акт који носи уверење о предаји написаће се пред њим.

Он и стражар ће све ово потписати.

Стражар ће му издати, за његово оправдање, по њему потписани препис.

Члан 609. Ни један стражар нема права ни примити, ни задржати ни једно лице осим на темељу, било налога за причување, било налога за притвор издатог према законским прописима, било на основу решења којим се то лице упућује неком поротном суду, било на основу решења којим се ставља под оптужбу, било на основу више или ниже осуде на казну телесну или на казну затвора, и то тек после спровођања у његов регистар; у противном случају ће се прогонити и казнити као кривац због повреде личне слободe.

Члан 610. Горе поменути регистар садржаваће такође, на страни акта о предаји, датум када се притворени отпусти, као и налог, вишу или нижу пресуду на темељу које се отпуст спровео.

Члан 611. Истражни судија је дужан да прегледи, најмање једанпут месечно, лица која су притворена у среском притворном заводу уз првостепени суд.

Председник поротног суда је дужан да прегледи најмање једанпут за време заседања пороте, лица која су притворена у притворном заводу уз поротни суд.

Окружни начелник је дужан, најмање једанпут годишње, прегледати све заводе за притвор уз поротни суд и казнионе, и све ухапшенике у округу.

Члан 612. Независно од прегледа прописаних у пређашњем члану, дужан је прегледати ове заводе, најмање једанпут месечно, председник сваке општине где буде постојао, било притворни завод уз првостепени суд, било притворни завод уз поротни суд, било казниона, а у општинама где има више председника, начелник полиције или генерални комесар полиције.

Члан 613. (Закон од 14. јула 1865.) Начелник полиције у Паризу, окружни начелник у оним градовима где он врши дужности начелника полиције, а у осталим варошима или општинама, председник општине, стараће се да храна заробљеника буде довољна и здрава; њима припада надзор ових завода.

Истражни судија и председник поротног суда имају ипак право засебито издавати сва наређења која се морају извршавати у притворним заводима првостепеног суда и поротног суда а за која буду држали да су потребна, било за истрагу, било за суђење.

Ако истражни судија буде држао да треба наредити забрану опћења према каквом окривљенику, он може то учинити само путем налога, који ће се преписати на регистар казнионе. Ова забрана не може важити дуже од десет дана; но она се може поновити. О томе ће се обавестити генерални тужилац.

Члан 614. Ако неки ухапшеник учини претње, увреде или насиља, било према стражару или његовим помоћницима, било према другим ухапшеницима, он ће се, на налоге надлежне власти, јаче стећи, затворити насамо, шта више, у случају беснила или великог насиља, оковати, без обзира на кривични прогон којем буде повода дао.

ГЛАВА ТРЕЋА

О НАЧИНИМА КАКО СЕ ЗАШТИЂАВА ЛИЧНА СЛОБОДА ПРОТИВ ПРОТУЗАКОНИТОГ ПРИТВАРАЊА ИЛИ ДРУГИХ ПРОИЗВОЉНИХ ДЕЛОВАЊА

Члан 615. У смислу члана 77., 78., 79., 80., 81. и 82. устава од 22. фебруара године VIII. сваки који буде дознао да је неко лице притворено у месту које није одређено ни за притворни завод првостепеног суда, ни за притворни завод поротног суда, ни за казниону, дужан је да о томе извести

мировног судију, краљевског тужиоца (републиканског тужиоца) или његовог заменика, или истражног судију, или генералног тужиоца уз краљевски суд (апелациони суд).

Члан 616. Сваки мировни судија, сваки заступник државног тужиоштва, сваки истражни судија, дужан је, из званичне дужности или на темељу извештаја којег буде примио, да одмах изађе на лице места и да нареди стављање на слободу притвореног лица, или, ако се буде навео неки оправдани разлог за притварање, да га одмах да спровести надлежном судији, у противном случају прогониће се као сукривац због повреде личне слободе.

О свему овоме саставиће свој записник.

Члан 617. Он ће издати, ако је потребно, онакв налог какав је прописан у члану 95. овог законика.

У случају противљења, он може у помоћ позвати потребну силу; и свако затражено лице је дужно да притекне у помоћ.

Члан 618. Прогониће се као кривац или сукривац због повреде личне слободе сваки стражар који буде одбио, било да на стављену му замолбу покаже ухапшеника носиоцу налога издатог од стране оног грађанског чиновника коме припада надзор над притворним заводом уз првостепени суд, над притворним заводом уз поротни суд или над казнионом, било да покаже налог којим му се ово забрањује, било да дозволи увид својих регистара мировног судији, било да му допусти узети преписе извесних делова својих регистара, које он буде држао за потребне.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О УСПОСТАВЉЕЊУ ПРАВА ОСУЂЕНИХ ЛИЦА

Закон од 3. јула 1852., обнародован 6. и. м.

Члан 619. (Закон од 10. марта 1898.) Сваком који је осуђен на казну телесну или обешчаштењу, или на казну преступну, могу се повратити изгубљена права.

Члан 620. (Закон од 3. јула 1852.) Молба ради повратка права у корист осуђених на казну телесну или обешчаштењу, може се поднети тек по протеклу пет година од дана када су пуштени у слободу.

Ипак, у корист лица осуђених на лишење грађанских права, овај рок тече од дана када је осуда постала правноснажна, а ако је изречена и казна затвора, од дана када она буде истекла.

У корист лица осуђених на казну надзора више полиције* као на главну казну, рок тече од дана када је пресуда постала правноснажна.

Овај рок се смањује на три године дана за лица осуђена на преступну казну.

Члан 621. (Закон од 3. јула 1852.) „Лицу осуђеном на казну телесну или обешчаштењу, може се дозволити молба за повратак права само ако је становао у истом срезу пет година дана, и ако је за време две последње године становао у једној истој општини.“

Лицу осуђеном на казну преступну, може се дозволити молба за повратак права само ако је становао у истом срезу три године дана, и ако је у току последње две године становао у једној истој општини.

(Закон од 14. августа 1885.) „Осуђена лица која су проведла читаво ово време или неки део његов под барјаком, она лица чије занимање изи-

* Надзор више полиције је законом од 27. маја 1885. укинут и замењен на тај начин, да се овако пресуђеним лицима забрањује становати у извесним местима.

скује мењање боравишта, што стоји у опречи са сталним становањем, могу се опростити од овога услова, ако поднесу, прва, довољне исправе њихових војничких старешина; друга, уверења њихових старешина или шефа управе, којима се утврђује њихово добро владање.

Ове исправе и уверења имају се иставити онако како је то прописано у члану 624.“

(Закон од 19. марта 1919.) „Ако осуђени, позвани под барјаком за време рата, буде био одликован за неко јуначко дело, молба за повратак права неће зависити ни од каквих услова у погледу времена, боравишта или извршења казне. У овом случају, виши суд може дозволити повратак права, чак и ако трошкови, новчана казна и отштета није плаћена, ако телесна казна није издржана, па чак ако је казна застарела а нова осуда се изрекла у року прописаном за застаривање.“ (Закон од 18. априла 1919. год.) „Свако одликовање, после кривичног дела а пре осуде, осигурава одликованом лицу благодат пређашњих наређења.“

Члан 622. (Закон од 3. јула 1852.) Осуђени подноси молбу за повратак права императорском тужиоцу (републиканском тужиоцу) тога среза, излагајући: 1. датум своје осуде; 2. места у којима је он становао од дана када је пуштен у слободу, ако је протекло од овог доба дуже времена него што је одређено у члану 620.

Члан 623. (Закон од 14. августа 1885.) Он је дужан, осим у случају застарелости, да докаже да је исплатио судске трошкове, новчану казну и накнаду штете, или да му је то опроштено.

У недостатку оваковог доказа, он има да посведочи да је издржао законом одређену казну лишења слободе, или да се је оштећена странка одрекла од свог права на оврху.

Ако је осуђен због лажног банкротства, дужан је доказати да је исплатио пасиву банкротства у

главници, интересу и трошковима, или да је добио опроштај од ових.

Ипак ако молитељ докаже да није у стању да изравна судске трошкове, виши суд може му дозволити повратак права, чак и ако ови трошкови не би били исплаћени, или ако су само делимично исплаћени.

У случају солидарне осуде, виши суд ће одредити део судских трошкова, накнаде штете или пасиве, који молитељ има да плати.

Ако се оштећена странка не може пронаћи, или ако она одбије да прими потраживање, дугујућа свота положиће се у депозитну благајну, онако како је то прописано у члану 812. и даљим грађанског поступника; ако се странка не пријави у року од пет година, да јој се изда положена свота, ова ће се свота вратити полагачу на просту молбу.

Члан 624. (Закон од 14. августа 1885.) Републикански тужилац затражиће уверења председника оних општина где је осуђени становао, која доказивају:

1. Време становања у свакој општини, с тим да се означи дан када је оно почело и када је престало;
2. Владање осуђенога за време свог бављења;
3. Имовно стање за то време.

Ова уверења морају садржавати изричиту напомену да су састављена у сврху оцењивања молбе за повратак права.

Републикански тужилац ће још искати мишљење мировних судија оних кантона, и мишљење начелника оних срезова, где је осуђени становао.

Члан 625. (Закон од 3. јула 1852.) Императорски тужилац (републикански тужилац) наредиће да му се поднесе: 1. један извод осуде; 2. један извод регистара оних затвора, где је казна била издржана, утврђујући владање осуђенога.

Он ће поднети списе са својим мишљењем генералном тужиоцу.

Члан 626. (Закон од 3. јула 1852.) Онај виши суд, на чијем подручју ставује осуђени, има да поступа у погледу молбе.

Списе се имају положити у архиву тога суда, на настојање генералног тужиоца.

Члан 627. (Закон од 3. јула 1852.) У року од два месеца дана овог депоновања, спор ће се поднети оптужном сенату; генерални тужилац ће поднети своје предлоге образложено и написано.

Он може затражити, у сваком стању спора, нове извештаје, а суд може то одредити чак и по званичној дужности, без да то може повући од-году дужу од шест месеци.

Чл. 628. (Закон од 14. авг. 1885.) „После са-слушања генералног тужиоца и странке или њеног бранитеља, суд ће решити молбу.“

(Закон од 19. марта 1919.) „У случају пред-виђеном у петом зачелу члана 621., ако се тиче осуда због војничких кривичних дела, молба ће се оценити према приликама осуђенога баш у оном часу када је био одликован, и уважиће се у сми-слу закона када се просто утврди ово одликовање. У овом случају молбу има сачинити било осуђени, било државно тужиштво из званичне дужности.

У сваком случају и макакво да је својство осуде, ако је осуђени, позвани под барјаком за време рата, убијен од непријатеља или је умро услед рана или болести задобивене или погоршане у служби или у ропству, може умолити за повратак права његов брачни друг, предци или потомци у правој линији, или министар војни или министар морнарице.“

Члан 629. (Закон од 14. августа 1885.) У слу-чају да се молба одбије, поновна молба се може поднети тек по протеку две године.

Члан 630. (Измењен законом од 3. јула 1852. и укинута законом од 14. августа 1885.) Ако је мишљење повољно, оно се подноси, са набављеним списима, преко генералног тужиоца, у што краћем року, министру правде, који може затражити

Предлог од оног вишег или нижег суда, који је осуду изрекао.

Члан 631. (Измењен законом од 3. јула 1852. и укинутај закон од 14. августа 1885.) У погледу извештаја министра правде, решава император.

Члан 632. (Измењен законом од 3. јула 1852. и укинутај закон од 14. августа 1885.) Ако се молби удовољи, издаће се укази о повраћку права.

Члан 633. (Закон од 14. августа 1885.) Ако је повратак права изречен, један извод пресуде упутиће се преко генералног тужиоца оном вишем или нижем суду, који је изрекао осуду, да би се преписао на страни концепта више или ниже пресуде.

О овоме се има известити судска архива за личне податке. У изводима издатима странкама не сме се поменути осуда.

Оном, коме се права поврате, може се бесплатно издати један извод о повратку права и један извод из судске архиве за личне податке.

Члан 634. (Закон од 10. марта 1898.) Повратак права уништава осуду и укида у будуће све неспособности, које су из осуде потекле.

(Укинутај законом од 30. децембра 1903.) Забране, изречене у члану 612. трговачког законика, остају на снази, без обзира на повраћак права стечен на темељу пређашњих наређења.

Лица која су поновно починила кривична дела, она која су после стеченог повратка права наново осуђена, лица осуђена путем контрадикторним или путем контумације на казну телесну или обешчастећу, којима је извршење казне застарело, добиће благодат пређашњих наређења тек после протеклих десет година од њиховог отпуштања или од застарелости.

Ипак рецидивисти који нису осуђени на казну телесну или обешчастећу и они који по стеченом повратку права буду осуђени само на преступну казну добиће благодат пређашњих наређења после рока од шест година дана од њиховог отпуштања.

Исто тако признаће се благодат пређашњих наређења, по протеку шест година од застарелости, лицима осуђеним, путем контрадикторним или путем контумације, на казну преступну, којима је извршење казне застарело.

Лица осуђена путем контрадикторним, контумационим или путем изостанка, којима је извршење казне застарело, дужна су, осим горе поменутих услова, да докажу да нису осуђена у току застаривања за никакво дело које се квалификује као злочин или преступ, и да су била непорочног владања.

ГЛАВА ПЕТА

О ЗАСТАРЕЛОСТИ

Члан 635. Казне изречене у вишим или нижим пресудама по предметима злочина, застариће после двадесет година дана, рачунајући од датума више или ниже пресуде.

Ипак осуђени нема права становати у округу, било где се налази онај, против кога је или против чије је својине злочин почињен, било где се налазе његови непосредни наследници.

Влада може одредити осуђеному месту његовог пребивања.

Члан 636. Казне изречене у вишим или нижим пресудама у предметима преступа, застариће после пет година дана, рачунајући од дана више или ниже пресуде донете у последњем степену; што се тиће казна изречених по првостепеним судовима, застариће од дана када се оне не могу више путем призива напасти.

Члан 637. Јавна тужба и приватна тужба због неког злочина који повлачи за собом смртну казну или доживотне телесне казне, или због макаквог другог злочина који повлачи казну телесну или обешчастећу, застариће после десет година дана, рачунајући од дана када је злочин почињен,

ако у овом размаку није учињено ништа у погледу истраге ни прогона.

Ако је у овом размаку учињено штогод у погледу истраге или прогона, без да се пресуда донела, јавна и приватна тужба застариће тек после десет година дана рачунајући од последњег чина, чак и према оним лицима која не би била уплетена у овом чину истраге или прогона.

Члан 638. У два горња случаја пређашњег члана и према различитим роковима у њима установљенима, време застарелости скратиће се на три године дана ако је реч о каквом кривичном делу кажњивом са преступном казном.

Члан 639. Казне изречене у пресудама због полицијских иступа, застариће после две године дана, на следећи начин: казне изречене по позивним или нижим пресудама у последњем степењу, застариће од дана ових пресуда; а казне изречене у првом степењу, застариће од дана, када се више не могу путем позива напасти.

Члан 640. Јавна и приватна тужба за неки полицијски иступ, застариће после једне године дана, рачунајући од дана када је почињен, па чак ако је био записник, запљена, извиђај или прогон, ако у овом размаку није пала осуда; ако предлежи првостепена мериторна пресуда такове врсте, која би се могла путем позива напасти, јавна и приватна тужба застаривају после једне године дана, рачунајући од достављања уложеног позива.

Члан 641. Лица осуђена због изостанка или због контумације, чија је казна застарела, немају ни у ком случају права да моле да се опросте од изостанка или од контумације.

Члан 642. Приватно-правне осуде изречене по вишим или нижим пресудама у споровима злочина, преступа или иступа, а које су постале правоснажне, застариће према прописима грађанског законика.

Члан 643. Наређења ове главе не повређују нарочите законе у погледу застаривања оних

тужба, које се заснивају на некојим преступима и на некојим иступима.

Члан 644. (Закон од 23. октобра 1919.) Један административни правилник одредиће трошкове који ће се од сада сматрати као трошкови кривичног правосуђа: он ће установити њихову тарифу, прописаће плаћање и покриће, определиће правне лекове, утврдиће услове које примаоци имају испунити, и у опште уредиће све што се тиче судских трошкова у кривичним предметима.

ПРЕГЛЕД

Уводна наређења Члан 1 до 7

КЊИГА ПРВА

О ИЗВИЂАЈНОЈ ПОЛИЦИЈИ И О ИЗВИЂАЈНИМ ЧИНОВНИЦИМА КОЈИ ЈУ ВРШЕ

Глава	I. О извиђајној полицији	Члан	8 до 10
"	II. О председницима општина, њиховим заменицима и о полицијским комесарима	"	11 " 15
"	III. О пољским и шумским чуварима	"	16 " 21
"	IV. О краљевским тужиоцима (републиканским тужиоцима) и њиховим заменицима	"	22 " 47
Одсек	I. О надлежности краљевских тужиоца (републиканских тужиоца) према извиђајној полицији	"	22 " 28
"	II. Начин како имају да поступе краљевски тужиоци (републикански тужиоци) у вршењу својих дужности	"	29 " 47
Глава	V. Извиђајни чиновници, који стоје у помоћи краљевском тужиоцу (републиканском тужиоцу)	"	48 " 54
"	VI. О истражним судијама	"	55 " 90
Одсек	I. О истражном судији	"	55 " 58
"	II. Дужности истражног судије	"	59 " 90
Опред.	I. О случајевима флагрантних дела	"	59 " 60
"	II. О истрази	"	61 " 90
"	1. Општа наређења	"	61 " 62
"	2. О тужбама	"	63 " 70
"	3. О преслушању сведока	"	71 " 86
"	4. О писменим доказима и о стварним доказима	"	87 " 90
Глава	VII. О позивима, о налозима за причување, за предвод и за притвор	"	91 " 112
"	VIII. О стављању у привремену слободу и о кауцији	"	113 " 126
"	IX. О решењима истражног судије када се поступак доврши	"	127 " 136

КЊИГА ДРУГА

О ПРАВОСУЂУ

Наслов	I. О нижим судовима	Члан 137	" 216
Глава	I. О иступним судовима	" 137	" 178
§	1. О судству мировног судије, као иступног судије	" 139	" 165
§	2. О судству председника општине, као иступног судије	" 166	" 171
§	3. О призиву против пресуда у полицијским иступима	" 172	" 178
Глава	II. О судовима у преступним споровима	" 179	" 216
Наслов	II. О споровима, који се имају подвргнути поротном суду	" 217	" 406
Глава	I. О стављању под оптужбу	" 217	" 250
	II. О састављању поротних судова	" 251	" 290
§	1. Дужности председника	" 266	" 270
§	2. Дужности генералног тужиоца уз краљевски суд (апелациони суд)	" 271	" 283
§	3. Дужности краљевског тужиоца у споровима злочина	" 284	" 290
Глава	III. О поступку пред поротним судом	" 291	" 309
"	IV. О испитивању, о суђењу и о извршењу	" 310	" 380
Одсек	I. О испитивању	" 310	" 356
"	II. О пресуди и о извршењу	" 357	" 380
Глава	V. О пороти и о начину како се саставља	" 381	" 406
Одсек	I. О пороти	" 381	" 392

ЗАКОН ОД 21. НОВЕМБРА 1872.

О ПОРОТИ

Наслов	I. О условима, који су прописани за поротника	" 1	" 5
"	II. О састављању годишње листе	" 6	" 17
"	III. О састављању поротничке листе за поједина заседања	" 18	" 20
"	IV. Општа наређења	"	" 21
Одсек	II. О начину како се саставља и како се сазива порота	" 393	" 406
Наслов	III. О начинима жалба против виших или нижих пресуда	" 407	" 447
Глава	I. О ништавностима поступка и пресуде	" 407	" 415

§	1. Спорови злочина	Члан 408	" 412
§	2. Спорови преступа и иступа	" 413	" 414
§	3. Општа наређења у погледу два пређашња параграфа	"	" 415
Глава	II. О жалбама на касаацију	" 416	" 442
"	III. О молбама ради обнове и оштети услед судске погрешке невино пресуђених лица	" 443	" 447
Наслов	IV. О неким нарочитим поступцима	" 448	" 524
Глава	I. О кривотворењу	" 448	" 464
"	II. О контумаџији	" 465	" 478
"	III. О злочинима почињенима од стране судија ван вршења својих дужности и при вршењу својих дужности	" 479	" 503
Одсек	I. О прогону и поступку против судија за злочине и преступе које су починили ван вршења својих дужности	" 479	" 482
"	II. О прогону и поступку против судија и нижих судова, против краљевских судова (апелационих судова) и поротних судова, изузимајући чланове касационог суда, због звавичних злочина и других злочина или преступа који се односе на њихове дужности	" 483	" 503
Глава	IV. О повредама дужног поштовања према постављеним властима	" 504	" 509
"	V. О начину како се примају сведочанства кнезова и неких великодостојника државних, у споровима злочина, преступа и иступа	" 510	" 517
"	VI. Како се проматра идентитет осуђених, побеглих и наново ухваћених лица	" 518	" 520
"	VII. О поступку у случају уништења или одузимања списка или пресуде каквог спора	" 521	" 524
Наслов	V. О сукобу надлежности и о делегирању судова	" 525	" 552
Глава	I. О сукобу надлежности	" 525	" 541
"	II. О делегирању судова	" 542	" 552
Наслов	VI. О ванредним судовима	" 553	" 599
"	VII. О некојим стварима које се односе на општи интерес и на јавну безбедност	" 600	" 643

Глава	I. О општим архивама, у којима се уводе пресуде	Члан 600	„ 602
„	II. О казнионама, о притворним заводима првостепеног суда и о притворним заводима поротног суда	„ 603	„ 614
„	III. О начинима како се заштићава лична слобода против прогужаконитог притварања или других произвољних деловања	„ 615	„ 618
„	IV. О успостављењу права осуђених лица	„ 619	„ 634
„	V. О застарелости	„ 635	„ 643

ПОГРЕШКЕ У ТЕКСТУ

Место :	Треба :
Страна 7., чл. 2., 3. зач. 2. ред:	
<i>натпис</i>	<i>натпису</i>
Страна 13., чл. 22., 3. ред:	
<i>дужност</i>	<i>надлежност</i>
Страна 18., чл. 46., 5. ред:	
<i>унутрашњости</i>	<i>унутрашности</i>
Страна 19., чл. 48., 3. ред:	
<i>злочина и преступа</i>	<i>злочина или преступа</i>
Страна 19., чл. 52., 3. ред:	
<i>има права</i>	<i>може</i>
Страна 28., чл. 94., 3. зач. 4. ред:	
<i>притвор.</i>	<i>притвор.</i>
Страна 32., примедба:	
28.	280. и 281.
Страна 46., §. 3.:	
Члан 162.	Члан 172.
Страна 52., чл. 203., 1. зач. 2. ред:	
<i>право и на призив</i>	<i>право на призив</i>
Страна 56., примедба, 1. ред:	
<i>ја</i>	<i>је</i>
Страна 58., чл. 235., 1. ред:	
<i>апелациони</i>	<i>апелациони</i>
Страна 60., чл. 250., претпоследњи ред:	
<i>еј</i>	<i>је</i>
Страна 62., чл. 261., 2. зач. 2. ред:	
<i>одrekli ништавне жалбе</i>	<i>одrekli од ништавне жалбе</i>
Страна 62., примедба:	
<i>савето дајући</i>	<i>савето давајући</i>

Страна 63., §. 1., посл. зач. :
Члан 266. Страна 64., чл. 269., 2. зач., 2. ред :
заклетва, њихова заклетву, а њихова
Страна 64., чл. 271., посл. ред :
евентуално евентуалног
Страна 68., чл. 294., 2. зач., 1. ред :
неважна, ништавност неважно, а ништавност
Страна 69., чл. 303., 5. ред :
добаве добава
Страна 79., 2. зач., претпоследњи ред :
које који
Страна 88., чл. 382., посл. зач., претпосл. ред :
листом оних листом од оних
Страна 91., чл. 391., посл. зач., претпосл. ред :
жреб ждреб
Страна 92., чл. 2., тачка 5., 8. ред :
породице због породице, због
Страна 99., чл. 20., претпоследњи ред :
стотина стотине
Страна 106., чл. 420., 3. зач., 7. ред :
ојорезани ојорезана
Страна 111., примедба., чл. 2., 3. ред :
придржавиће се придржавати се
Страна 129., 1. ред :
мве ове
Страна 129., 1.—2. ред :
одоах одмах
Страна 129., чл. 507., 1. зач., 2. ред :
ако као
Страна 130., чл. 511., 2. ред :
наведених наведеног
Страна 135., чл. 531., 2. зач., 1. ред :
заошшти достави
Страна 138., чл. 544., 6.—7. ред :
разлоге, разлоге и

Urb. d.
35295